

Савез учитеља Републике Србије

**XL САБОР
УЧИТЕЉА**

Унапређивање наставне праксе
кроз размену професионалних искустава

ЕЛЕКТРОНСКИ ЗБОРНИК ПРИМЕРА ДОБРЕ НАСТАВНЕ ПРАКСЕ

Београд, 2026.

САДРЖАЈ

Категорија: МЕТОДИКА У КРАК С ВРЕМЕНОМ

Деда Мраз нам је послао задатак – потрага за поклонима	3
Иновативно међупредметно повезивање у настави њемачког језика	4
Гором језде кићени сватови – свадба и свадбени обичаји	5
Примена микробита у свакодневним школским ситуацијама	7
Истраживачко учење у стварном животном окружењу као потицај развоја компетенција у 1. разреду	8
Био једном један човек... ..	9
Једна тема – мрежа знања: јабука као покретач интегративне наставе	10
Кроз игру до знања: Математичка авантура уз басну <i>Лисица и рода</i>	13
Путовање кроз рециклажу	14
Хибридна настава – вишефронтолно учење у дигиталном окружењу	15
Тематски дан као пример искуственог и аутентичног учења	16
Истражи, дизајнирај, прикажи: Путовање кроз STEAM стваралаштво	18
Установе културе у нашој учионици	20
Ескејп рум као модел разумевања <i>Све је повезано – како то деца окривају?</i>	22
Земљиште под нашим ногама	24
Тематски дан <i>Путовање кроз време</i>	26
Живот и рад у доба Немањића	27
Путовање кроз слова – креативни приступ почетном читању и писању	29
Црвенкапа у свету дечије маште	30
Шест страна креативног интердисциплинарног учења	31
Вилењаци стварају новогодишњу чаролију	34
Живот и дело Кнеза Лазара, Кнегиње Милице и Деспота Стефана Лазаревића на наш начин	35
Математика у роботи	36
Тематски дан <i>Река Сава</i> – учење у природи	38
Празнични мост пријатељства: Дигитална авантура откључавања новогодишње чаролије	39
Мини речник	41
8.МАРТарр	42
Лаза Лазаревић <i>Све ће то народ позлатити</i>	45
Српска средњовековна историја, писменост и култура	46
Савремени приступ обраде лектире у настави српског језика	48
Лакоћа учења	49
Наша школа – школа која се воли	50
Чаробна шума (Иновативни модели наставе – интегративна и амбијентална настава)	52
Разноврсност природе – Заштита животне средине; <i>La diversità della natura – Protezione dell'ambiente</i>	54
Сајам науке	56
Креативни читалачки дневник у служби развијања компетенција за демократску културу и интеркултуралне компетенције	57

Категорија: ДИГИТАЛНИ МЕДИЈИ И АЛАТИ У НАСТАВИ И УЧЕЊУ

Дигитални алати у разредној настави	58
Са Вуком Караџићем од гусала до вештачке интелигенције	59
Примена вештачке интелигенције и дигиталних алата у функцији разумевања књижевног текста – пример обраде лектире <i>Леси се враћа кући</i>	60
Учење без отпора: Трансформација традиционалних задатака у дигиталне изазове	61
Потрага за ковчегом кроз призму стандарда апликације <i>АС ШКОЛА</i>	62
Flags and nationalities – интегрисани час енглеског језика и природе и друштва (4. разред)	64
Примена БИ БОТ робота у настави – интегрисана настава: свет око нас, српски језик, математика	66
Мачак Тоша у дигиталном свијету – интегративни час из ВИ	67
Множење и дијељење	68

Категорија: КРЕАТИВНИ ПРИСТУП У ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Здравко и чаробна корпа	69
Сваки сусрет наставника и ученика један је школски час – клиничко-болничка настава	71
Богатство је у различитости	73
Смернице наставницима за рад са ученицима леченим од малигнитета	74
Утицај драме Пружи ми руку и ја сам човјек на развој интеграције дјеце с тешкоћама у развоју у основној школи	75
Хуманитарни ускршњи базар – пројектна настава у служби хуманости	76

Категорија: ИСТРАЖИВАЊЕ У ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ

Транзиција ученика из разредне у предметну наставу у школи са издвојеним одељењима	77
Унапређивање педагошког рада у болничким условима на основу ставова ученика на лечењу и директора основних школа	79
Читуљци читају	80
Истраживање ефикасности квизова у настави – квиз као средство за квалитетније исказивање знања	81
Изазови адаптације ученика са разредне на предметну наставу	82

Категорија: АКТУЕЛНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ

Вољени никад не умиру	82
ЕкоКлик – креативност са чеповима, ВИ и волонтерским радом	83
Толеранција (интегративни час ЧОС-а и енглеског језика у сарадњи са педагогом)	84
Ученичке задруге – могућности и процедуре за оснивање	86
30 секунди за здравље	87
Социо-емоционално учење и утјецај на ментално здравље ученика	88

НАЗИВ РАДА	ДЕДА МРАЗ НАМ ЈЕ ПОСЛАО ЗАДАТАК
АУТОР/И	ЈАСМИНА МИЛОШЕВИЋ ОШ „Љубомир Љуба Ненадовић” Раниловић
ЦИЉ	Циљ активности био је развијање сарадничког учења, сналажења у простору и логичког размишљања код ученика кроз игровну, истраживачку и амбијенталну наставу, као и повезивање наставних садржаја са реалним окружењем.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Активност је реализована као тематска, интердисциплинарна активност у форми „потраге за благом“, инспирисана писмом Деда Мраза, које је ученицима представљено као мотивациони увод у рад. Осмишљена је тако да интегрише елементе игре, истраживачког учења и амбијенталне наставе, уз активно укључивање ученика у процес стицања знања и вештина. На самом почетку ученици су прочитали писмо, анализирали задатак и договорили се о начину рада. Подељени у мање групе, кренули су у потрагу за ковертама које су биле распоређене на више локација у локалној заједници. Користећи мапу као основно средство оријентације, ученици су самостално доносили одлуке о кретању, планирали наредне кораке и решавали задатке који су их водили до следеће локације. Задаци су били осмишљени тако да подстичу логичко размишљање, повезивање информација и сарадњу унутар групе. Свака решена загонетка водила је ка новом трагу, чиме се одржавала мотивација и динамика активности. Посебан значај имало је кретање кроз реално окружење (продавнице, пошта, пољопривредна апотека), где су ученици имали прилику да уоче функцију различитих институција у заједници и да стекну искуствено знање. Кулминација активности била је слагање делова слагалице, након чега су ученици открили коначну локацију – библиотеку. Иако је простор био закључан, ученици су кроз сарадњу, упорност и креативно размишљање пронашли начин да дођу до циља, што је додатно оснажило њихово самопоуздање и осећај постигнућа. Током читаве активности учитељ је имао улогу организатора и фасилитатора, усмеравајући ученике, подстичући њихову иницијативу и пратећи процес учења, без директног наметања решења. Активност је омогућила висок ниво ученичке ангажованости, активно учешће свих ученика и развијање социјалних вештина. Оваквим приступом постигнута је функционална повезаност наставних садржаја (српски језик, математика, свет око нас, грађанско васпитање), а учење је реализовано кроз искуство, кретање и интеракцију са окружењем. Активност представља пример добре праксе јер показује како се кроз креативно осмишљене ситуације учења може подстаћи мотивација, развој кључних компетенција и трајност знања код ученика.	
ОБЛИЦИ РАДА	Групни, тимски и фронтални рад.
МЕТОДЕ РАДА	Метода игре, проблемска метода, метода практичних радова, истраживачка метода, разговор.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Писмо (Деда Мраз), мапа кретања, коверте са задацима, слагалица, поклони.
РЕСУРСИ	Локална заједница (продавнице, пошта, апотека), школа, библиотека, ученици и наставник.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Читање и разумевање упутстава, кретање по мапи и сналажење у простору, решавање загонетки, сарадња у групи, слагање слагалице, доношење закључака.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Осмишљавање и организација активности, вођење ученика кроз процес, подстицање сарадње и мотивације, праћење и подршка у раду, евалуација активности.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Запослени у локалним објектима (подршка у реализацији), педагог (учешће у активности).

NAZIV RADA	INOVATIVNO MEĐUPREDMETNO POVEZIVANJE U NASTAVI NJEMAČKOG JEZIKA
AUTOR/I	NUSRETA MURTIČ OŠ Ivana Gorana Kovačića, Vrbovsko
CILJ	Cilj aktivnosti bio je povezati učenje njemačkog jezika s realnim, autentičnim okruženjem kroz interdisciplinarni pristup, potičući razvoj STEM kompetencija, istraživačkog učenja i svijesti o lokalnoj kulturnoj baštini.
OPIS PRIMERA DOBRE PRAKSE	
OBLICI RADA	Frontalni rad, rad u paru, grupni rad, individualni rad i terenska nastava.
METODE RADA	Metoda razgovora, demonstracije, praktičnog rada, istraživačkog učenja, projektne nastave i učenja kroz iskustvo.
SREDSTVA I POMAGALA	Računalo, internet, fotografije dvorca, karton, ljepilo, škare, mjerni pribor, nastavni listići.
RESURSI	Lokalna zajednica, djelatnici škole, školski domar, internetski izvori, prostor škole i okruženje.
AKTIVNOSTI UČENIKA	Učenici su posjetili dvorac, promatrali njegov izgled, istraživali podatke na internetu, učili novi vokabular na njemačkom jeziku te izrađivali maketu kroz mjerenje, rezanje, lijepljenje i timski rad.
AKTIVNOSTI NASTAVNIKA	Učiteljica je organizirala aktivnosti, vodila učenike kroz proces učenja, pružala podršku u istraživanju i praktičnom radu te povezivala nastavne sadržaje različitih predmeta.
AKTIVNOSTI OSTALIH UČESNIKA	Školski domar pružio je tehničku podršku pri izradi makete, a lokalna zajednica omogućila je posjet dvorcu.

НАЗИВ РАДА	ГОРОМ ЈЕЗДЕ КИЋЕНИ СВАТОВИ – СВАДБА И СВАДБЕНИ ОБИЧАЈИ
АУТОР/И	СЛАЂАНА РИСТИЋ и ВИШЊА МАРИЋ ОШ „Олга Милошевић” Смедеревска Паланка
ЦИЉ	• Препознавање и набрајање основних свадбених обичаја везаних за наш крај • Препознавање симбола свадбеног ритуала • Упоредивање старих свадбених обичаја са савременим начином прослављања свадби • Разумевање значаја свадбе као важног догађаја у животу појединца и заједнице • Развијање свести о културном наслеђу и његовом очувању • Креативно изражавање кроз игру, песму и плес • Уочавање разлика и сличности у свадбеним обичајима других крајева Србије или другог народа • Разумевање значаја наше културе, идентитета и важности заједништва • Разумевање улоге и значаја породице у овом важном животном догађају • Сарадња у групи приликом извођења заједничких задатака • Развијање позитивног става према обичајима, традицији и заједничком обележавању важних тренутака
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, рад у пару и групни облик рада.
МЕТОДЕ РАДА	Монолошка (описивање, причање, приповедање), дијалогска (хеуристички разговор, дискусија), демонстративна, илустративна, метода практичних активности, текстуална, интерактивна на релацији учитељ – ученик. Иновативне методе: вршњачко кооперативно учење, употреба различитих стилова учења.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Народне ношње, дукати, костими, буклија, дарови, флаше и чаше за наздрављање, капа за војводу, барјак, јабука, погача, торта, венчаница, цветићи, свеће, реквизити за матичара и свештеника, ватромет...
РЕСУРСИ	https://www.youtube.com > watch https://youtube.com/shorts/eaiV4VlkY8c?si=ecoOFYYd4clKeq_5
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици су кооперативни организатори, евалуатори, доносиоци одлука, реализатори. АКТИВНОСТ 1 Ученица путем монолога истиче циљ часа. АКТИВНОСТ 2 Ученици говоре о свадби и свадбеним обичајима, ритуалима и значењу свакога од њих. АКТИВНОСТ 3 Драматизација свадбе и свадбених обичаја: * Ученици првог другог трећег и четвртог разреда • просидба • уговарање свадбе (младожењина породица иде код младине породице) • даривање (момак дарује девојку) • позивање сватова и гостију буклијом • припремање и кићење сватова • сватовска поворка долази по младу на челу са војводом и барјактарем • војвода скида јабуку • куповина младе • венчање у општини и цркви • млада баца бидермајер • долазак сватова младожењиној кући • млада баца сито на кров • младенци се међусобно послужују медом • млада седи свекрви у крилима • млада подиже накоњче • свадбено весеље (игра, песма, забава, ношење младеначке погаче, ношење кутлаче за сакупљање прилога, сликање младенца са гостима и снимање, младеначка торта са ватрометом). АКТИВНОСТ 4 Ученици путем монолога завршавају активност. АКТИВНОСТ 5 Ученици наводе примере из свакодневног живота и свог окружења и школе везане за свадбу и свадбене обичаје. АКТИВНОСТ 7 Утисци о часу – евалуација.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Наставник је организатор, предавач, мотиватор, евалуатор, комуникатор. • Одабир (писање) текста за дискусију и драмског текста за драматизацију свадбе и свадбених обичаја • Прилагођавање текста узрасту ученика • Припремање учионице за извођење часа • Обрада традиције и обичаја нашег краја са ученицима и припремање материјала за анализу • Подела улога ученицима • Израда плана са ученицима за извођење часа • Припремање костима са ученицима за драматизацију текста • Осмишљање активности и ритуала у току драматизације текста • Фотографисање ученика за време извођења часа и припремање фотографија за портфолио ученика и учитеља.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Посматрање и дискусија о часу.

НАЗИВ РАДА	ПРИМЕНА МИКРОБИТА У СВАКОДНЕВНИМ ШКОЛСКИМ СИТУАЦИЈАМА
АУТОР/И	МАРИЈА МИЛОВАНОВИЋ ОШ „Стефан Немања” Ниш
ЦИЉ	Примена и приказ примене микро бит (micro:bit) уређаја у свакодневним школским ситуацијама у циљу развоја функционалних знања, дигиталних компетенција и одговорног понашања ученика.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Рад приказује примере добре праксе примене микро бит (micro:bit) уређаја у настави у млађим разредима основне школе, са циљем повезивања наставних садржаја са свакодневним животом ученика. Кроз једноставне, али функционалне пројекте – мерење влажности земљишта у саксијама, праћење температуре ваздуха у учионици и употребу дигиталне коцкице за расподелу дневних задатака, ученици су активно учествовали у процесу учења и развијању одговорности према заједничком простору. Примена микро бит (micro:bit) технологије омогућава интеграцију садржаја из више наставних предмета (природа и друштво, математика, српски језик, дигитални свет, грађанско васпитање, еколошко-експериментална секција са елементима програмирања), подстиче истраживачки приступ и развија СТЕМ компетенције. Ученици кроз практичан рад уочавају значај мерења, праћења и доношења одлука на основу података, чиме се јача функционално знање и критичко мишљење. Посебна вредност рада огледа се у томе што технологија није циљ, већ средство за решавање конкретних проблема у учионици, чиме се настава чини смисленијом, занимљивијом и ближом ученицима. Ово су три од пет пројеката којима смо моји ђаци и ја ове године конкурисали за <i>Републичку смотру у програмирању у оквиру пројекта „Школе за 21. век”</i>. Пројекат „Мерач влажности земљишта” био је један од 20 најбољих пројеката представљених у финалу ове републичке смотре.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, тимски.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска, демонстративна, метода практичног рада, хеуристичка.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Микробит уређаји, каблови, крокодилке, батерије, ексери, саксије са цвећем, лап топ.
РЕСУРСИ	YouTube, приручници за програмирање микробит уређаја (https://petlja.org/sr-Latn-RS/projekti/British), приручник за наставнике „Настава која развија критичко мишљење и решавање проблема”, „Школе за 21. век – Смернице за школе”, платформа за програмирање Microsoft MakeCode for micro:bit.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	- Осмишљавање пројекта - Истраживање у вези са темом пројекта и начином његове реализације - Израда скице модела - Програмирање - Практична примена.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Менторство у свим сегментима рада.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Процена вредности рада од стране комисије, давање мишљења о пројекту (делегација: директор British Council Serbia, министар просвете, делегат британске амбасаде, заменик министра).

NAZIV RADA	ISTRAŽIVAČKO UČENJE U STVARNOM ŽIVOTNOM OKRUŽENJU KAO POTICAJ RAZVOJA KOMPETENCIJA U 1. RAZREDU
AUTOR/I	IVA ERAK OŠ kralja Tomislava, Zagreb
CILJ	Cilj rada jest predstaviti primjer jednostavnog, financijski pristupačnog i lako provedivog mini-projekta u razrednoj nastavi koji omogućuje ostvarivanje nastavnih ishoda i međupredmetnih tema kroz zorno, istraživačko i iskustveno učenje.
OPIS PRIMERA DOBRE PRAKSE	
Primjer dobre prakse prikazuje mini-projekt realiziran u 1. razredu osnovne škole, utemeljen na zornom, istraživačkom i iskustvenom učenju u stvarnom okruženju. Projekt je osmišljen kao mini akcijsko istraživanje čiji je cilj unaprijediti obrazovnu praksu kroz međupredmetno povezivanje nastavnih sadržaja te razvoj ključnih životnih i međupredmetnih kompetencija učenika. Polazište projekta bila je tema proljeća i školski vrt, a nastavni sadržaji iz nastavnih predmeta priroda i društvo, matematika, Hrvatski jezik, glazbena kultura i likovna kultura integrirani su u smislenu i cjelovitu nastavnu cjelinu. Učenici su kroz istraživački i praktični rad upoznali građu biljke, primjenjivali zbranje i oduzimanje u skupu brojeva do 10, razvijali jezične, glazbene i likovne izražajne sposobnosti te povezivali nastavne sadržaje sa svakodnevnim iskustvima. Središnji dio projekta činila je organizirana posjeta tržnici tijekom koje je svaki učenik, raspolažući iznosom od 3 eura, samostalno kupio biljku za školski vrt. Aktivnost je omogućila razvoj financijske pismenosti, odgovornog odnosa prema novcu, samostalnog donošenja odluka te poštivanja prometnih i društvenih pravila u stvarnom okruženju. Po povratku u školu učenici su kupljene biljke zasadili u školskom vrtu, čime je osigurana trajnost učenja i razvijen osjećaj osobne odgovornosti za zajednički prostor. Primjer dobre prakse pokazuje da se jednostavnim, financijski pristupačnim i lako primjenjivim aktivnostima mogu uspješno ostvariti kurikularni ishodi, povećati motivacija učenika te omogućiti funkcionalno povezivanje učenja i života. Projekt potvrđuje vrijednost učenja izvan učionice i doprinosi jačanju suradnje škole i lokalne zajednice.	
OBLICI RADA	U projektu su korišteni frontalni, individualni i skupni oblici rada, uz projektni, istraživački i iskustveni pristup učenju u stvarnom okruženju.
METODE RADA	U projektu su korištene metode razgovora, demonstracije, praktičnog rada, istraživačka i iskustvena metoda, projektna metoda te metoda refleksije.
SREDSTVA I POMAGALA	U projektu su korištene stvarne biljke, didaktički i slikovni materijali te novac kao nastavno sredstvo, uz sadni materijal, dječje vrtne alate i školski vrt kao prostor učenja koji je omogućio zorno, praktično i iskustveno usvajanje nastavnih sadržaja.
RESURSI	Resursi projekta bili su učenici i učitelj, roditelji, lokalna zajednica, školski prostor i vrt te dostupni materijalni resursi korišteni u provedbi aktivnosti (3€ za biljke)
AKTIVNOSTI UČENIKA	Učenici su aktivno sudjelovali u svim fazama projekta: upoznawali su se s građom biljke i obilježjima proljeća, sudjelovali u pripremi za odlazak na tržnicu, samostalno birali i kupovali biljke raspolažući određenim iznosom novca, pridržavali se pravila ponašanja i prometnih pravila, a po povratku u školu zajednički su sadili kupljene biljke u školskom vrtu te preuzeli odgovornost za njihovu brigu.
AKTIVNOSTI NASTAVNIKA	Učitelj je planirao i vodio projekt, usmjeravao učenike tijekom aktivnosti u stvarnom okruženju, osiguravao sigurnost i ostvarenje ishoda te proveo refleksiju i vrednovanje učeničkog rada.
AKTIVNOSTI OSTALIH UČESNIKA	Roditelji su pružili organizacijsku podršku, prodavači na tržnici sudjelovali su u komunikaciji s učenicima, a posjetitelji i predstavnici lokalne zajednice pozitivno su reagirali i simbolično podržali provedbu aktivnosti.

НАЗИВ РАДА	БИО ЈЕДНОМ ЈЕДАН ЧОВЕК...
АУТОР/И	ЈЕЛЕНА СМИЉАНИЋ ОШ „Драгојло Дудић” Београд
ЦИЉ	Да се ученици упознају са ликом и делом Николе Тесле почевши од детињства па до зрелог доба кроз различите активности.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
1. и 2. час – Никола Тесла и „Прича о детињству” Ученицима пуштам видео направљен помоћу вештачке интелигенције где се појављује Никола Тесла како говори о свом животу. Затим разговарамо о њему и погађамо на којој новчаници се налази Никола Тесла. Након тога ученици се распоређују у групе. Свака група добија одређене задатке везане за текст „Прича о детињству” Николе Тесле. Ученици су претходно добили задатак да текст прочитају код куће. Ученици у оквиру група анализирају текст и у њему проналазе информације везане за српски језик (именице и реченица по значењу), свет око нас (материјали, жива и нежива природа), ликовна култура (цртање села у ком је рођен Тесла). Након анализе текста ученици излажу своју анализу текста. У оквиру задатака за групе један задатак је био да уз помоћ балона и папирића направе електрицитет и да подигну папириће са балоном који су претходно трљали кроз косу. 3. и 4. час – Струјно коло и светлећи носић Ученици седмог разреда су се придружили часу где су имали задатак да ученицима другог разреда објасне на који начин могу да направе струјно коло. Ученици су струјно коло радили у паровима. Када је сваки пар направио струјно коло и упалио своју сијалицу, сијалице су ставили на носиће својих робота које су претходно направили. Парови су завршавали бојење робота и сваки робот је на крају имао светлећи носић. 5. и 6. час – Продавница Ученици су донели играчке касице, старе књиге које им више не требају и новчанице од 100 динара и других 100 динара у апоенима од 10 и 20 динара. Затим су у оквиру група изнели своје књиге и продавали их другим групама. Приликом продавања и куповине ученици су рачунали колико која књига кошта и колики кусур морају да врате. Тако су се све групе нашле у улози купца и продавца.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, групни, у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора, писаних радова, практична метода, демонстративна.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Пројектор, компјутер, наставни листићи, сијалице, батерије, фолија, касице, новац, балони.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Посматрају видео, читају и анализирају текст, проналазе информације у тексту, излажу, прате упутства за израду струјног кола, боје робота, купују и продају.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Приказује видео, даје упутства за групни рад, слуша излагање, поставља питања, координира групама приликом израде струјног кола, прати и помаже приликом игре.

НАЗИВ РАДА	ЈЕДНА ТЕМА – МРЕЖА ЗНАЊА: ЈАБУКА КАО ПОКРЕТАЧ ИНТЕГРАТИВНЕ НАСТАВЕ
АУТОР/И	МИЛИЦА МАЛИШИЋ ОШ „Алекса Шантић” Калуђерица
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Интегративни дан реализује се кроз пет функционално повезаних фаза које прате природан ток учења: од мотивације и искуства, преко истраживања и примене, до рефлексije и стваралаштва. 1. Мотивација и активирање предзнања Ученици доносе јабуку као део ужине, чиме се ствара непосредна веза са реалним животним искуством. Кроз вођени разговор активирају се претходна знања, а ученици описују плод користећи чула (вид, додир, мирис, укус). Развија се радозналост и постављају се истраживачка питања која усмеравају даљи рад. 2. Истраживачко посматрање Ученици систематски посматрају физичке карактеристике плода (облик, боја, текстура), уочавају његову унутрашњу грађу (пресек), и повезују знања о биљкама са значајем здраве исхране. Подстиче се аналитичко мишљење и развој научног приступа. 3. СТЕ(А)М огледи и експериментисање Ученици изводе једноставне огледе: праћење процеса оксидације, моделовање хемијске реакције („вулканска лава“), као и демонстрацију добијања електричне енергије из воћа. Кроз практичан рад уочавају узрочно-последичне односе, бележе запажања и изводе закључке. 4. Функционално повезивање и примена знања Ученици примењују математичке појмове кроз реалне активности: деле плод на једнаке делове (разломци), мере масу и упоређују резултате. Прате поступак прављења сока као низ корака, чиме развијају алгоритамско мишљење, а кроз симболичко представљање активности уводе се у основе кодирања и логичког закључивања. 5. Рефлексija, стваралаштво и евалуација Ученици изражавају своја искуства и сазнања кроз различите форме: писање стихова и порука, ликовно изражавање (отисци, мозаик), као и израду заједничке СТЕМ табле. Спроводи се самопроцена и вршњачка евалуација кроз шест домена развоја (знања, вештине, сарадња, креативност, одговорност и комуникација).	
ОБЛИЦИ РАДА	У реализацији интегративног дана примењују се разноврсни облици рада који омогућавају активну улогу ученика, сарадничко учење и развој различитих компетенција. Фронтални облик рада користи се у уводним деловима активности, када наставник усмерава ученике, поставља проблемска питања и демонстрира огледе. Овај облик рада има функцију мотивације, усмеравања и синтезе знања. Групни рад (кооперативне групе) доминира у истраживачким активностима. Ученици раде у мањим хетерогеним групама, где заједнички изводе огледе, мере, посматрају и доносе закључке. Развијају се сарадња, подела улога и одговорност за заједнички резултат. Рад у станицама (ротациони модел) омогућава динамичну организацију наставе, при чему ученици пролазе кроз различите активности (огледи, мерење, математички задаци, креативни задаци). Овакав приступ подстиче истраживачки дух, самосталност и континуирано ангажовање свих ученика. Рад у пару примењује се у креативним и аналитичким задацима (ликовно изражавање, описивање, размена идеја), чиме се подстиче међусобна подршка, комуникација и заједничко решавање задатака. Индивидуални рад присутан је у фазама самосталног закључивања, израде радних листова, писања стихова и самопроцене. Овим се развија одговорност, саморефлексija и лични доживљај учења. Дискусија и вођени разговор (кружни модел) користе се за размену мишљења, аргументовање ставова и формулисање закључака, чиме се развијају комуникацијске вештине и критичко мишљење. Играње улога и симулација ситуација примењују се у појединим активностима (нпр. „мали научници“, „истраживачи“), чиме се ученици уводе у искуствено учење и боље разумевање садржаја кроз доживљај.
МЕТОДЕ РАДА	Метода посматрања и описивања – ученици непосредно посматрају плод, уочавају његове карактеристике и вербално их описују, чиме развијају пажњу, прецизност и језичко изражавање. Истраживачка метода (учење путем открића и експериментисања) – кроз извођење огледа ученици самостално долазе до сазнања, уочавају промене и изводе закључке, развијајући научни начин мишљења.

МЕТОДЕ РАДА	Демонстративна метода – наставник моделује извођење огледа и активности, пружајући ученицима јасан пример поступка који они даље самостално примењују. Метода практичних радова – ученици активно учествују у извођењу задатака (мерење, дељење плода, прављење сока), чиме се знања повезују са конкретним искуством. Проблемска метода – ученици се стављају у ситуације које захтевају размишљање, постављање питања и тражење решења, што подстиче критичко и логичко мишљење. Дијалогска метода (разговор и дискусија) – кроз вођени разговор и размену мишљења ученици аргументују ставове, постављају питања и заједнички долазе до закључака. Кооперативна метода (сарадничко учење) – ученици раде у групама, деле задатке, међусобно се подржавају и заједнички решавају проблеме. Метода алгоритамског представљања – ученици описују поступке корак по корак, развијајући логичко размишљање и основе програмирања. Интерактивна метода образовних активности (учење кроз игру и искуство) – кроз динамичне активности ученици активно учествују, што повећава мотивацију и разумевање садржаја. Метода ликовног и језичког изражавања – ученици своја сазнања и доживљаје представљају кроз различите креативне форме, чиме се подстиче изражајност и креативност. Метода формативног праћења и самопроцене – ученици прате сопствени напредак, процењују свој рад и добијају повратну информацију, чиме се развија одговорност за учење.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	За реализацију интегративног дана коришћена су разноврсна наставна средства која омогућавају учење кроз искуство, истраживање и креативно изражавање. Природна средства: јабуке (донете као ужина) као централно средство учења које повезује све активности. Дидактички материјали: радни листови диференцирани по нивоу сложености, наставни листићи за кодирање и СТЕМ табла као визуелни приказ процеса учења. Материјали за истраживачке огледе: – за испитивање оксидације (нож, даска, стаклене тегле, вода, сирће, уље, лимунов сок, млеко) – за моделовање хемијске реакције („вулканска лава“) (сода бикарбона, сирће, боја за храну, кашичица, тањир) – за демонстрацију електричне енергије из воћа (бакарни новчић, цинков ексер, каблови са крокодилкама, LED диода) Математичко-практични материјали: ножеви за дељење плода, вага и посуде за мерење. Материјали за креативно изражавање: папир, боје, алати за отисак, као и материјал за израду мозаика и пиксел арта. Инструменти праћења и вредновања: табела за евалуацију и рефлексiju ученичких постигнућа (ауторски инструмент).
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици доносе јабуку и посматрају је користећи различита чула, описујући њене физичке карактеристике; Посматрају и анализирају унутрашњу грађу плода, уочавају делове и самостално их именују; Постављају претпоставке, изводе огледе и прате промене, уочавајући узрочно-последичне односе у реалном времену; Сарађују у групама, деле задатке и заједнички формулишу закључке; Деле плод на једнаке делове, повезујући практичну активност са појмом разломка као дела целине; Мере масу и упоређују резултате, примењујући математичка знања у свакодневном контексту; Описују поступак корак по корак, развијајући алгоритамско мишљење (процес од јабуке до сока); Користе симболички приказ за представљање рачунских операција, развијајући логичко мишљење кроз кодирање; Креативно се изражавају кроз писање стихова и порука, као и кроз ликовне активности (цртежи, отисци); Заједнички креирају СТЕМ таблу, повезујући знања из различитих наставних области; Врше самопроцену и рефлексiju, процењујући сопствени напредак кроз више домена развоја.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Наставник у реализацији интегративног дана има улогу модератора, организатора и подстицача учења, стварајући окружење у коме ученик активно истражује, закључује и повезује знања. Планира и осмишљава оквир интегративног дана, омогућавајући флексибилан ток Активности и простор за ученичко истраживање. Креира природну и мотивациону ситуацију учења, иницирајући да ученици донесу јабуку као полазиште за рад, без унапред датих објашњења. Поставља подстицајна и проблемска питања, усмеравајући ученике ка самосталном откривању и развоју радозналости. Усмерава ученике ка уочавању кључних појава, подстичући их да сопствена запажања обликују у закључке. Припрема диференциране наставне материјале, у складу са индивидуалним потребама и нивоима постигнућа ученика. Демонстрира поступке и огледе, обезбеђујући сигурност и правилну примену активности. Континуирано формативно прати напредовање ученика, користећи запажања, белешке и инструменте евалуације. Подстиче сарадњу, комуникацију и аргументовање, негујући културу уважавања различитих мишљења. Прилагођава активности и подршку, у складу са способностима, интересовањима и темпом учења ученика.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Сарадња са родитељима и стручним сарадницима. Реализација интегративног дана остварена је уз подршку родитеља и стручних сарадника школе, чиме је додатно оснажен квалитет наставног процеса и повезаност школе и породице. Родитељи су активно допринели реализацији активности обезбеђивањем јабука као природног наставног средства. Дали су сагласност за фотографисање и документовање активности, а кроз разговор са децом код куће подстицали су продубљивање тема обрађених у школи и повезивање учења са свакодневним животом. Стручни сарадници школе пружили су консултативну подршку у процесу планирања интегративног дана, посебно у избору исхода и међупредметном повезивању наставних садржаја. Педагог школе учествовао је у осмишљавању инструмената за евалуацију, доприносећи квалитетнијем праћењу и вредновању ученичких постигнућа.

НАЗИВ РАДА	КРОЗ ИГРУ ДО ЗНАЊА: МАТЕМАТИЧКА АВАНТУРА УЗ БАСНУ ЛИСИЦА И РОДА
АУТОР/И	АНДРИЈАНА АНГЕЛОВСКИ ОШ „Јанко Веселиновић” Београд
ЦИЉ	Развијање функционалног знања ученика применом интегративне наставе кроз повезивање математичких операција сабирања и одузимања са интерпретацијом басне Лисица и рода.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Мотивација: Ученица трећег разреда у улози лисице улази у учионицу и разговара телефоном. На тај начин уводи ученике у причу, мотивише их и позива да јој помогну. Улазак у причу: Ученици су подељени у 5 група. Учитељ зауставља драматизацију и ученици траже задатак. Први задатак је сакривен у учионици (испод стола). Ученици га проналазе, решавају. Тачно решавање математичког лавиринта омогућавају лисици и роди да уђу у кућу. Развој радње (супа): Драматизација се прекида. Други задатак ученици проналазе испод једне од столица. Решавањем задатка откривају да ли ће рода успети да поједе супу. Наставак приче (одлазак код роде): Ученици извлаче папириће са задацима. Тачним решењима омогућавају наставак приче и одлазак код роде у госте. Проблемска ситуација (сок): Ученици добијају задатак који се налази у чаши коју им даје рода (ученица трећег разреда), као асоцијацију на сок који служи лисици. Решавањем задатка откривају да ли је лисица успела да попије сок. Откривање поруке басне: Ученици добијају писмо на коме се налазе математички задаци. Решавањем задатака и повезивањем резултата откривају поруку: „Буди добар друг”. Завршна дискусија: Разговор о понашању ликова и значају пријатељства.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални рад, индивидуални рад, групни рад.
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора, метода игре, проблемска метода, демонстративна метода и драматизација.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Наставни листићи, задаци, чаше, костими за лисицу и роду.
РЕСУРСИ	Наставни листићи за рад ученика, костими за играока, дидактички материјал (табла, прибор за писање).
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Активно учествују у игри, Траже скривене задатке и решавају их, Сарађују у групи, Изnose решења, Откривају поруку.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Организује ток активности, Мотивише ученике, Зауставља и наставља драматизацију, Задаје задатке, Прати рад ученика, Пружа подршку, Води дискусију.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Ученице трећег разреда учествују у драматизацији, глуме ликове лисице и роде и комуницирају са ученицима, чиме доприносе мотивацији и динамици часа.

НАЗИВ РАДА	ПУТОВАЊЕ КРОЗ РЕЦИКЛАЖУ
АУТОР/И	МИА СИНОБАД ОШ „17. октобар” Јагодина
ЦИЉ	Усвајање знања о рециклажи и поступку рециклирања у фабрици за рециклажу, као и значају рециклирања у свакодневном животу; Усвајање знања о значајној предности рециклаже за очување животне средине; Стицање нових знања о самом поступку прераде отпада у центру за рециклажу.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Ученици су имали задатак да неколико дана пре реализације часа прикупе потребни отпад за рециклажу. Сваки ученик извлачио је по један папирџић на коме је био предлог за рециклажу (картон, пластика, алум. лименке). Поделили смо се у три групе у зависности од извученог папирџића. Код куће су одвајали у посебну кесу врсту отпада коју ће донети у школу. На часу природе и друштва кроз тему Рециклажа донели су сакупљени отпад. Сваки ученик донео је одређену врсту отпада. У школи смо донети отпад распоредили у групе (картон, пластика, ал. лименке) и кренули на „Путовање кроз рециклажу”. У уводном делу часа поделили смо мапе активности по групама. Формиране су три групе, по пет ученика у свакој групи. Прва група КАРТОН, друга група ПЛАСТИКА, трећа група АЛУМИНИЈУМСКЕ ЛИМЕНКЕ. Сви ученици су добили Мапу и додатна упутства за рад. Након поделе активности и додатних упута за рад, кренули смо у „Еко систем” Јагодина, који се налази недалеко од школе. За ове активности издвојили смо два школска часа. Час Природе и друштва и час Слободних активности. Претходно смо „Еко систему” најавили наш долазак и све активности које је требало да остваримо у току посете. Након доласка у просторије овог центра, прво смо разговарали са радницима из управе који су нас упознали са околином и начином кретања кроз њихов објект. Предали смо сакупљени отпад и кренули на „Путовање кроз рециклажу”. У главном делу часа следили смо радника који је био задужен за препару картона (папира) и пратили смо фазе рада и начин на који картон иде од камиона до машине која пресује и пакује картон у табак. Група 1 ученици који су донели картон на својој мапи бележила је запажања и активности. Група 2 ученици који су донели пластику на својој мапи су бележили своја запажања и активности. Група 3 ученици који су донели алуминијумске лименке на својој мапи су бележили своја запажања и активности. Заједно смо обишли све фазе рада, кроз додатна објашњења и запажања. Сви ученици имали су прилику да учествују у неким фазама рециклаже кроз паковање отпада на камион, слагање на гомиле, сортирање по врстама материјала. Радници „Еко система“ имају простор за одмор и разоноду. У том простору смо имали завршни део часа и анализирали смо резултате рада. Свака група је презентovala своју мапу и своје активности кроз рад и рециклажу. Одговарали су и на питања учитеља. Шта им је највише свидело у току обиласка? Шта им је било најтеже у току рада? Да ли је рециклажа корисна и неопходна за све људе? Повратак до школе и сумирање утисака кроз разговор. Након повратка у учионицу попунили су евалуациони лист.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални облик рада, групни облик рада.
МЕТОДЕ РАДА	Метода демонстрације, метода рада на тексту, истраживачка метода.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Наставни лист- мапа путовања, предмети за рециклажу од картона, пластике, стакла, алуминијума. џакови за паковање отпада.
РЕСУРСИ	„Еко – систем” Јагодина центар за рециклажу и прераду отпада.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Посматрају, бележе на папир најважније, постављају питања, одговарају на постављена питања, прате процес прераде, уочавају и бележе фазе прераде; праве мапу путовања кроз рециклажу.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Усмерава ученике, одговара на постављена питања, поставља додатна питања радницима фабрике, даје ученицима инструкције за рад; анализира резултате рада и учења ученика.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Радници у Еко систему објашњавају фазе прераде, воде ученике кроз фабрички комплекс, сваку фазу рада посебно објашњавају, одговарају на додатна питања ученике и учитеља.

НАЗИВ РАДА	ХИБРИДНА НАСТАВА – ВИШЕФРОНТАЛНО УЧЕЊЕ У ДИГИТАЛНОМ ОКРУЖЕЊУ
АУТОР/И	АНА МИЛОШЕВИЋ ОШ „Јово Курсула” Краљево
ЦИЉ	Индивидуализација наставе, развој самосталности уз коришћење дигиталних уређаја и програмиране наставе, развој мотивације и могућност бирања нивоа знања, темпа учења, предлагања оцено и учење учења.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
КОНЦЕПТ ВИШЕФРОНТАЛНОГ МОДЕЛА У ХИБРИДНОЈ НАСТАВИ Вишефронтална настава, чији је творац професор Петар Савић, заснива се на индивидуализацији наставног процеса и промени улога наставника и ученика. У овом моделу ученици уче исто наставно градиво, али различитим темпом, у складу са својим способностима. Настава се одвија „на више фронтова”, јер сваки ученик самостално планира учење, напредује кроз наставне кораке и бира ниво постигнућа коме тежи. Након савладавања одређеног корака, ученик се јавља да усмено изложи научено и предлаже оцену коју брани својим знањем. Наставни материјал, који је некада био у штампаном облику, сада је постављен у Google Classroom у виду: текстуалних докумената, аудио и видео записа, презентација. Овим се омогућава ученицима да више пута приступају садржајима, уче сопственим темпом и користе различите изворе знања. ПРИМЕНА У НАСТАВИ Модел је примењен у другом разреду, у оквиру теме „Природа – биљке и животиње”, у трајању од пет недеља. Наставни садржај је подељен у три нивоа: основни, средњи, напредни. Ученици су обавезни да савладају основни ниво, док се за више нивое опредељују у складу са својим могућностима и мотивацијом. Сваки ученик је имао приступ првој лекцији, и када њу науче, одговарају и добију оцену, одобрава се приступ наредној. Тако да је целокупан садржај на неки начин подсећао на игрице које они воле да играју и да савладавају нивое. Тако су били мотивисани да се више ангажују како би добили приступ следећем кораку, односно садржају наредне лекције у оквиру теме Природа. Након сваког корака: ученик излаже научено, предлаже оцену, брани је својим знањем. Уколико не достигне ниво предложене оцено, добија прилику да допуни знање и поново одговара. Уколико покаже више знања, добија вишу оцену. ЗА ОНЕ КОЈИ ЖЕЛЕ ВИШЕ – ГРУПА „ИСТРАЖИВАЧА“ Ученици који брже напредују укључују се у групу „истраживача“, где реализују креативне и истраживачке задатке. У оквиру теме о угроженим врстама у Србији: ученици су радили тимски, прикупљали су информације и фотографије, излагали радове пред одељењем Остали ученици су процењивали излагање према унапред дефинисаним критеријумима, чиме се развијало: критичко мишљење, објективност, комуникацијске вештине. ЗАКЉУЧАК Вишефронтална настава у дигиталном окружењу представља успешан пример спајања традиционалних и савремених приступа. Овај модел омогућава висок степен мотивације, индивидуализацију учења и развој кључних компетенција ученика. Применом овог приступа ученици постају активни учесници у процесу учења, док наставник добија улогу ментора и организатора учења.	
ОБЛИЦИ РАДА	Истовремено се на часу примењују различити облици: индивидуализовани, индивидуални, фронтални, групни рад.
МЕТОДЕ РАДА	Метода дијалога, метода писаних радова, метода објашњења, истраживачка метода.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Дигитални уређај, енциклопедије и друге књиге.
РЕСУРСИ	Дигитални кабинет, дигитални уређаји у домовима ученика, интернет.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици самостално проучавају материјал, одлучују се за ниво знања који желе да савладају, траже додатна објашњења, предлажу своју оцену, учествују у истраживању, процењују рад својих другова.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељ осмишљава и поставља материјал на Гугл учионици, даје упутства и додатна објашњења, процењује и о рад ученика, организује наставу, учи како се даје конструктивна критика, односно процена туђег излагања.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Сарадници- библиотекар, омогућују ученицима да адекватном простору користе ресурсе библиотечког фонда како би завршили своје истраживачке резултате

НАЗИВ РАДА	ТЕМАТСКИ ДАН КАО ПРИМЕР ИСКУСТВЕНОГ И АУТЕНТИЧНОГ УЧЕЊА
АУТОР/И	МИРЈАНА МИХОК, СНЕЖАНА ЦВЕТИНОВИЋ и ДРАГАНА ВЕСИЋ ОШ „Вера Благојевић” Бања Ковиљача
ЦИЉ	Циљ овог рада је да се прикаже значај тематских дана као савременог методичког приступа који омогућава искуствено и аутентично учење, интеграцију наставних предмета и повезивање наставе са реалним животом ученика, као и да се укаже на могућности примене амбијенталне и пројектне наставе у циљу развоја функционалних знања и кључних компетенција ученика.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
„Зелени час-учење кроз природу и искуство” Тематски дан „Зелени час – учење кроз природу и искуство” реализован је у природном окружењу, где су ученици кроз различите активности учили кроз непосредно искуство, истраживање и практичан рад. Ученици су учествовали у проналажењу локалитета са сремушем, брали сремуш и учили о лековитим и јестивим биљкама, као и о значају правилног и одговорног односа према природи. У оквиру наставе математике ученици су мерили количину убраних биљака и рачунали количину потребних састојака за прављење песта од сремуша. Током посете пољопривредном домаћинству ученици су хранили домаће животиње и уочавали паралелне и нормалне праве на огради, као и на дечјој пењалици, чиме су математичке садржаје повезали са примерима из непосредног окружења и свакодневног живота. На часовима српског језика ученици су извлачили картице са устаљеним језичким изразима и пословицама, тумачили њихово значење и наводили примере из свакодневног живота. На овај начин развијали су језичку културу, разумевање пренесеног значења и усмено изражавање. У оквиру наставе реализован је и квиз са питањима о сремушу, где су ученици показали знање о изгледу биљке, месту раста, лековитим својствима и начину употребе, чиме су повезали наставу природе и друштва са практичним искуством. У оквиру наставе енглеског језика ученици су учили нове речи везане за биљке, храну и годишња доба, писали једноставне рецепте и описивали поступак припреме песта. У оквиру физичког и здравственог васпитања реализовано је кретање по природном терену, чиме су ученици развијали координацију, равнотежу и издржљивост, што је посебно значајно јер се деца данас све мање крећу у природном окружењу. Ученици су затим правили песто од сремуша, мерили састојке, мешали, паковали производ у тегле и разговарали о могућности продаје производа. Преостале листове сремуша ученици су наредног дана искористили за симболичну продају, чиме су се упознали са основама предузетништва и финансијске писмености, као и са значајем одговорног односа према храни и намирницама. Овај тематски дан повезао је наставу са животом, природом, радом и практичним искуством, а ученицима је омогућио да знања из различитих наставних предмета примене у реалним ситуацијама, што представља основу искуственог и аутентичног учења. „Шумске туре воде до тинктуре” Тематски дан „Шумске туре воде до тинктуре” реализован је у природном окружењу, где су ученици кроз непосредно искуство, истраживање и практичан рад учили о лековитим биљкама – сремушу, јагорчевини и рузмарину. Ученици су учествовали у проналажењу станишта ових биљака, њиховом препознавању и сакупљању, развијајући свест о значају очувања природе и одговорног понашања у природном окружењу. У оквиру наставе математике ученици су мерили количине сакупљеног биљног материјала и израчунавали односе састојака за припрему тинктура. На часовима српског језика тумачили су пословице и изразе везане за природу и здравље, развијајући језичке компетенције и усмено изражавање. Кроз наставу природе и друштва упознавали су лековита својства биљака и њихову примену у свакодневном животу. Ученици су затим учествовали у процесу израде тинктура – сецкали биљке, одмеравали састојке, мешали и паковали производе. Активности су обogaћене кретањем у природи у оквиру физичког васпитања, чиме су подстицани здрави стилови живота. Овај тематски дан омогућио је повезивање наставних садржаја са реалним животом, развој практичних вештина, еколошке свести и предузетничког духа, представљајући пример квалитетне и савремене наставне праксе. „Маслачак-мали цвет великих вредности” Тематски дан „Маслачак-мали цвет великих вредности” реализован је као облик амбијенталне, интегративне и искуствене наставе. Настава је реализована у природи и учионици, а активности су обухватиле више наставних предмета. Ученици су у природи брали маслачак, мерили његову масу и рачунали количину потребних састојака за прављење меда од маслачка, чиме су примењивали математичка знања о реалној ситуацији. На часу српског језика, ученици су читали и анализирали „Песму о цвету” и „Љубавну песму”, док су на часу ликовне културе цртали маслачак користећи природне материјале. У оквиру физичког и здравственог васпитања реализоване су активности трчања и елементарне игре у природи. Наредног	

дана ученици су правили мед од маслачка, дегустирали га и извели мали експеримент, чиме су повезали наставу са природним наукама и свакодневним животом. Овај тематски дан омогућио је ученицима да уче кроз искуство, практичан рад и повезивање наставних садржаја.

Тематски дан „**Спакован је чај – пићемо га иако је мај**” реализован је као завршна активност након вишемесечног сакупљања и сушења лековитог биља. Ученици су кроз практичан рад повезали знања о биљкама са процесом припреме, паковања и презентације чаја. Биљке које су сакупљали током године (нана, камилица, рузмарин, јагорчевина и друге) сортирали су, паковали у врећице за чај и припремали за употребу.

У оквиру наставе математике ученици су утврђивали градиво о геометријским телима – моделу квадра и коцке – кроз дизајнирање и израду амбалаже за чај. Једна група ученика израђивала је мреже квадра и коцке помоћу дигиталних алата, док је друга група конструисала мреже уз помоћ лењира, цртајући и украшавајући амбалажу цветним симболима. На тај начин повезали су дигиталне и традиционалне приступе учењу.

На часовима српског језика осмишљавали су називе производа, слогане и кратке описе, развијајући језичку креативност. Ученици су представили своје производе кроз изложбу и дегустацију чаја, разговарајући о здравим навикама и значају природних производа.

Овај тематски дан допринео је развоју функционалних знања, креативности, тимског рада и предузетничког духа, повезујући наставу са животом и свакодневним искуством ученика.

ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, у паровима, групни.
МЕТОДЕ РАДА	Дескриптивна метода, хеуристичка метода, метода анализе и синтезе, демонстративна.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Лековито и јестиво биље (сремун, јагорчевина, рузмарин, маслачак); кухињски прибор (ваге, мерне чаше, кашике, ножеви, даске за сечење, посуде); амбалажа (стаклене тегле, флаше, врећице за чај, кутије); материјали за израду амбалаже (картон, папир, лепак, маказе, боје, фломастери); геометријски прибор (лењери, троуглови); дигитални алати (рачунари, таблети, апликације за израду мрежа геометријских тела и презентација); наставни листићи, картице са пословицама и језичким изразима; квиз питања и дидактички материјал за проверу знања; литература о лековитим биљкама и рецепти ; природни материјали за ликовни рад (лишће, цветови, стабљике); простор за изложбу и дегустацију производа.
РЕСУРСИ	Природно окружење, биљни материјал, ученичка искуства и предзнања, сарадња између учитеља и наставника, родитељ-власник пољопривредног домаћинства...
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Учешће у разговору; боравак у природи, посматрање и истраживање природног окружења; брзање биљака и упознавање са лековитим и јестивим, отровним, полупаразитским и паразитским биљкама; мерење масе биљака и количине састојака; решавање математичких задатака у реалним животним ситуацијама; уочавање геометријских појмова (паралелне и нормалне праве) у окружењу; израда квадра и коцке за амбалажу за чај; учешће у квизу и одговарање на питања; читање текстова, писање рецепата и описивање поступка рада; учење нових речи на енглеском језику; цртање, сликање и израда радова од природних материјала; прављење производа (песто од сремун, мед од маслачка, тинктура од сремун и рузмарино, сируп од јагорчевине); паковање производа и разговор о продаји и вредности производа; учење о ланцу исхране и природној равнотежи; храњење домаћих животиња и разговор о бризи о животињама; учешће у играма и физичким активностима у природи; рад у групи, сарадња и међусобна помоћ.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Планирање и организација тематског дана; избор теме и повезивање наставних садржаја више предмета; избор природног окружења и места за реализацију наставе; припрема наставних материјала, задатака, картица, квивова и наставних листића; сарадња са другим наставницима и укључивање гостију (домаћин пољопривредног газдинства); упознавање ученика са циљем и током активности; давање упутстава за рад и објашњење задатака; демонстрација појединих поступака; подстицање ученика на сарадњу, разговор, постављање питања и закључивање; повезивање наставних садржаја са примерима из живота; праћење рада ученика и пружање помоћи и подршке; подстицање ученичке креативности, истраживачког рада и критичког мишљења.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Активности родитеља и мештана села: Учествују у изложбама, дегустацијама и хуманитарним базарима. Активности родитеља-домаћина/власника пољопривредног домаћинства: Показује ученицима домаће животиње; објашњава како се животиње хране и како се о њима брине; показује пољопривредне објекте и двориште; упознаје ученике са животом и радом на селу.

НАЗИВ РАДА	ИСТРАЖИ, ДИЗАЈНИРАЈ, ПРИКАЖИ: ПУТОВАЊЕ КРОЗ СТЕАМ СТВАРАЛАШТВО
АУТОР/И	ИВАНА ПАВКОВИЋ, БРАНИСЛАВА ЂОРЂЕВИЋ и МИЛЕНА СТАНОЈЕВИЋ ОШ „Јован Дучић” Београд
ЦИЉ	Оснаживање ученика да кроз самосталан истраживачки рад и СТЕАМ принципе повежу знања из различитих области, ојачају сарању, развију критичко мишљење и креативност и представе своје продукте вршњацима и родитељима развијајући самопоуздање при презентовању рада или излагању дела.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
У оквиру часова редовне наставе, ваннаставних активности и час-а ученици су реализовали мини пројекте водећи рачуна о исходима за први циклус основног образовања. Уз стручно вођење наставника, неки од пројеката су реализовани на основу њихових идеја и самосталног истраживања на интернету уз вођење рачуна о безбедности. Акценат је стављен на групни облик рада и вршњачко учење у ком ученици кроз заједничку сарадњу долазе до финалних решења пројеката. Ученици кроз истраживање и практичан тимски рад стичу функционално знање. На овај начин развија се креативност, критичко мишљење и сарадња, али и даровитост. Уз примену вршњачког учења додатно се развијају емпатија и социјалне вештине, као и смањивање страха од грешке. Реализовани мини пројекти: (1) ОДРЖИВИ РАЗВОЈ, (2) БОЈЕ, (3) ЕЛЕКТРОТЕХНИКА, (4) МАТЕРИЈАЛИ, (5) АКЦИЈЕ И РЕАКЦИЈЕ, (6) КОНСТРУКЦИЈА, (7) СВЕМИР, (8) РОБОТИКА, (9) МАЛИ ИЗУМИ и (10) КРЕТАЊЕ. ДИСЕМИНАЦИЈА ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ је реализована пред вршњацима, родитељима и локалном самоуправом. УТИСЦИ И ЗАКЉУЧАК УЧЕНИКА: Ученици су показали да знање постаје снажније када се стиче кроз искуство, и креативност. УТИСЦИ И ЗАКЉУЧАК НАСТАВНИКА: Резултати оваког рада огледају се у високом степу мотивације, радозналости, упорности и активном учешћу у свим активностима. Кроз практичан и истраживачки рад успешно су развијали креативно и логичко мишљење, способност решавања проблема, комуникацију, сарадњу, истрајност и самопоуздање. Увелико је повећано њихово ангажовање у односу на остале часове. Посебно је уочено да овакав начин рада значајно доприноси бољем разумевању наставних садржаја и већем интересовању за учење. УТИСЦИ И ЗАКЉУЧАК РОДИТЕЉА: Родитељи су први пут видели своје детекато пуно самопоуздања презентује резултате тимског рада. Такође су видели да овакав начин рада повезује теорију са стварношћу што им се посебно допало.	
ОБЛИЦИ РАДА	У раду са ученицима користили смо комбиновани облик рада, који обухвата: Групни рад: ученици су заједно планирали и израђивали моделе, Тимски рад: развијали сарадњу и међусобну подршку, Индивидуални рад: сваки ученик је давао лични допринос, Кооперативни где ученици кроз сарадњу долазе до решења, а посебан акценат био је на учењу кроз сарадњу и практичан рад
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска метода; метода читања и рада на тексту; илустративно-демонстративна метода; метода практичних и лабораторијских радова; експериментална метода; метода истраживања/пројектно учење; откривајућа метода.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Уџбеник из природе и друштва за 3. разред, М. Марушић и 4. разред 3. Веиновић; ИК Едука; рачунари, пројектори, едукативни роботи; електронске компоненте: батерије (4.5V и 9V), лед диоде различитих боја (за светлеће честитке), електромотори (за љуљашку и рингшпил), проводници (жице), прекидачи и држачи за батерије; рециклажни материјали: картон, , пластичне флаше, дрвени штапићи, пластичне сламчице и затварачи, папирне чаше, старе тканине; алати за спајање и обликовање: пиштољи за топло лепљење, скалпели, маказе, изолир траке, селотејп, лепак за дрво, игла, конач, канап; ликовни материјали: темпере, фломастери, водене боје, колаж папир, папир у боји, конструктори.
РЕСУРСИ	Интернет; уџбеници за 3. и 4. разред основне школе ИК Едука; википедија.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Активно учествују у свим СТЕАМ активностима; Истражују, посматрају и постављају питања; Самостално и у групи изводе експерименте; Сарађују у тимском раду и размењују идеје; Коригују своје радове и уче из грешака; Развијају креативно и логичко мишљење кроз практичан рад; Презентују резултате свог рада.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Планира и организује активности; Припрема материјале и радно окружење; Поставља проблемска питања; Подстиче истраживање и радозналост; Усмерава ученике током рада; Подстиче тимску сарадњу; Прати и вреднује напредак ученика; Мотивише и охрабрује креативност; Повезује садржаје из различитих области; Рефлектује и унапређује наставни процес.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Учествују у свим STEAM активностима кроз трансформацију из пасивног у активно заједничко истраживање; Истражују, посматрају и помажу у извожењу експеримента; Подстичу радозналост и пружају подршку.

НАЗИВ РАДА	УСТАНОВЕ КУЛТУРЕ У НАШОЈ УЧИОНИЦИ
АУТОР/И	МИЛИЈАНА АРАНЂЕЛОВИЋ и ДАЛИБОР АРАНЂЕЛОВИЋ ОШ „Деспот Стефан Лазаревић” Бабушница
ЦИЉ	Упознавање ученика са установама културе и њиховим значајем кроз истраживачки рад на рачунару, уз неговање сарадње и вршњачког учења у оквиру комбинованог одељења.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Припрема учионице за рад Пре него што ученици првог разреда уђу у учионицу, учитељ и ученици четвртог разреда заједнички постављају сцену за предстојећу авантуру. Овај процес није само техничка припрема, већ и вежба за четвртаке у организацији простора и бризи о опреми. - Распоређивање „истраживачких станица”: Ученици четвртог разреда помажу учитељу да групише клупе тако да сваки пар (старији и млађи ученик) има довољно простора. На свако радно место поставља се један лаптоп рачунар, микробит уређај са пратећом опремом (каблови, кућиште за батерије...). Иза „истраживачких станица” налази се простор за креативни рад „Креативна радионица”. Испред њих налази се централни сто са материјалима (коверте са задацима, фломастери, самолепљиви стикери...). Ту је велики екран (телевизор), који служи за презентовање садржаја. На табли је истакнут мањи пано са подсетником о задацима и велики празан хамер који ће на крају постати „Галерија знања” (на њему ће ученици излагати своје креативне радове који ће настати у току рада). - Техничка провера – четвртаци као „ИТ стручњаци”: Сваки ученик четвртог разреда има задатак да: - Укључи лаптоп и провери ниво батерије, - Отвори веб-прегледач и учита страницу MakeCode, како би све било спремно за рад, - Повеже микробит уређај USB каблом са рачунаром, пазећи на исправно руковање конекторима. Ученици четвртог разреда добијају чек-листу, као помоћно средство, тј. попис задатака које је потребно урадити пре почетка рада. Учитељ обилази свако радно место, док четвртаци проверавају да ли су каблови уредно сложени како се млађи другови не би саплели. Четвртаци заузимају своја места са леве стране (као ментори), остављајући десну столицу слободну за свог млађег пара, спремни да их уведу у свет програмирања и културе. Реч учитеља на почетку активности „Драги истраживачи, Данас крећемо на једно посебно путовање! Наш град и наша земља имају своје „чуваре блага”. То нису витезови са мачевима, већ установе културе – места која чувају све оно што је вредно, лепо и важно за нас. Да бисте знали шта ћете данас истраживати, погледајте ко су наши данашњи домаћини”. Кроз слободни облик разговора учитељ истиче циљ часа и упознаје ученике са установама културе. - Библиотеке: Места где станују све приче света и где књиге стрпљиво чекају своје читаоце. - Музеји: „Временске машине” у којима чувамо предмете из далеке прошлости. - Галерије: Куће уметности у којима зидови причају кроз боје, слике и скулптуре. - Позоришта: Магичне сцене на којима глумци оживљавају наше омиљене јунаке. - Домови културе и биоскопи: Места где се окупљамо да гледамо филмове, играмо фолклор и прослављамо важне догађаје. - Споменици: Камени и бронзани сведоци који нас подсећају на хероје, велике људе и важне догађаје из наше историје. „Ваш задатак је: Свака установа крије једну тајну мисију. Како не бисмо сви кренули на исто место у исто време, ваш микробит ће бити ваш дигитални водич! Када протресете свој уређај, он ће вам показати број (од 1 до 6). Тај број је ваш кључ – он вам отвара коверат са задатком о једној од важних установа које смо поменули. Четвртаци, припремите код! Прваци, спремите се да протресете ваш „дигитални водич”! Нека истраживање почне!” Избор истраживачког задатка Ученици четвртог разреда креирају код за микробит, ученици првог разреда протресањем микробита добијају одређени број, заједно одлазе до централног стола на коме су коверте са задацима, узимају коверту са бројем који су добили и враћају се на своје радно место. Овакво кретање кроз радни простор уноси додатну динамику у рад. Поступак понављају док не исцрпе све задатке или до краја времена предвиђеног за рад. Истраживачки – креативни рад Ученици, радећи у пару, истражују установу која им је одређена задатком (текст задатка налази се у коверти). У току истраживања могу користити све расположиве ресурсе, као што су рачунари, интернет, слике, дигиталне уџбенике, штампане уџбенике. Ученици четвртог разреда добијају Подсетник за истраживаче, штампани материјал који им помаже при истраживању, а садржи корисне линкове и генерисане QR кодове који им могу бити од користи. У току истраживачког рада или после њега одлазе у део простора који је одређен за креативан рад, где настају производи који ће касније бити изложени на пану, тј. у „Галерији знања”.	

Свечано отварање изложбе у „Галерији знања” – извештавање парова о истраживачком раду и креативном стварању

По завршетку рада на задацима, парови одлазе до табле или великог екрана, где извештавају о раду, а продукте рада лепе на пано.

Сваки ученик је на почетку истраживачког рада добио беџ од папира – „Културни истраживач”, као мотивацију за рад. Поред беџа, сваки ученик по обављеном задатку, након извештавања, добија папир са садржајем данашњег рада „Вести из наше дигиталне лабораторије”. Ово је порука, која ће им помоћи да свој рад презентују родитељима у нади да ће и они бити подстакнути да заједно са својом децом обиђу уживо све установе културе које се налазе у окружењу.

Дигитални поздрав за крај – евалуација

После извештавања о раду ученици се враћају у „истраживачке станице” и на својим микробит уређајима креирају – програмирају да се притиском тастера А појави приказ срећног смајлија 😊, а да се притиском тастера Б појави приказ равног лица 😐.

На знак учитеља, ученици подижу микробит притискају одређени тастер, а на екрану се прикаже израз лица који показује следеће:

- Ако им је било занимљиво – приказ срећног смајлија 😊,
- Ако им је било мало тешко – приказ равног лица 😐.

Напреднији ученици могу креирати поруку која ће се приказивати на екрану микробита уз притисак на оба тастера истовремено.

Завршно поспремање радног простора

Када прваци буду изашли из учионице, четвртаци остају да пажљиво искључе уређаје, спакују микробитове у кутије и уреде коришћена радна места. То их учи професионалном односу према опреми.

Евалуација успешности

Након реализоване активности, учитељ ће уз помоћ алата за евалуацију – Табеле за процену успешности и сам извршити евалуацију.

ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, рад у пару, индивидуални рад.
МЕТОДЕ РАДА	Посматрање, разговор, усмено излагање, дијалогска, истраживачка, демонстративна, метода вршњачког учења.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Уџбеник, репродукције, предмети у окружењу, дигитални уџбеник, дигиталне фотографије, велики екран (телевизор), лаптоп компјутери, микробит уређаји.
РЕСУРСИ	Интернет веза, корисни линкови, QR кодови, MakeCode окружење.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Припрема се, слуша, замишља, посматра, истражује, подучава, ствара, извештава, евалуира.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Припрема технику, усмерава, мотивише, подстиче, помаже, надгледа, саветује, сумира, оцењује.

НАЗИВ РАДА	ЕСКЕЈП РУМ КАО МОДЕЛ РАЗУМЕВАЊА СВЕ ЈЕ ПОВЕЗАНО – КАКО ТО ДЕЦА ОТКРИВАЈУ?
АУТОР/И	ВЛАДИСЛАВА ЂУРКОВИЋ ОШ „Бановић Страхиња” Београд
ЦИЉ	Циљ реализованог ескејп рум-а је да се кроз игровну и истраживачку форму омогући ученицима да повежу и примене знања из различитих наставних области (математика, природа и друштво, српски језик, музичка и ликовна култура), развијајући разумевање, сарадњу и способност критичког мишљења.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Ескејп рум „Пут знања – трагом Михаила Петровића Аласа“ осмишљен је као интегративна наставна активност у којој ученици, радећи у тимовима, пролазе кроз пет тематских станица и кроз игру, истраживање и сарадњу долазе до разумевања знања. Активност почиње уводним наративом који ученике уводи у „пут знања” и поставља их у улогу истраживача. Ученици се деле у тимове и крећу кроз станице, при чему свака станица представља један корак у процесу учења. СТАНИЦА 1 – СТАРИ БЕОГРАД Ученици раде са мапом старог Београда и сликама значајних објеката. Њихов задатак је да: • пронађу задате објекте на мапи: Конак кнегиње Љубице, кућа Михаила Петровића Аласа, Капетан Мишино здање, Саборна црква, капија на Калемегдану, слика Полексије Тодоровић „Панорама Београда”, капија Карла V. • поставе стране света и објасне свој избор • прочитају римске бројеве са картице и одреде време настанка објеката те их поређају по хронолошком реду • упореде објекте и одреде који је најстарији, а који најмлађи • анализирају изглед куће Михаила Петровића Аласа (облици, линије, украси – ради се о стилу сецесија) • повежу архитектонски стил са временом у ком је настао Кроз ове активности ученици уче да повезују простор, време и културни контекст. Прочитали смо град који је „записан” бројевима и облицима. Акценат је на математици – римски бројеви, просторно – временској оријентацији. СТАНИЦА 2 – КОМПАС ЗНАЊА Ученици се организују у круг и добијају улоге (учесници, посматрач, записивач). Током активности: • стоје у кругу и заједнички се окрећу у различитим правцима • сваки ученик решава кратак задатак који добија након окрета • морају да остану повезани као тим (физички и договором) • након више корака, од појединачних одговора састављају заједничку реченицу Овом активношћу ученици кроз кретање и сарадњу увиђају значај договора и заједничког правца. СТАНИЦА 3 – САРГАШКО МОРЕ Ученици читају причу о Саргашком мору и миграцији јегуље, а затим приступају креативном задатку. Њихове активности су: • читају текст и издвајају кључне информације • одговарају на питање зашто је пут јегуље дуго био непознат • на подлози од материјала (фолија, траке, канал) граде „море без обале” • обележавају пут јегуље и мрежу живота у мору • додају елементе (алге, животиње) и објашњавају њихову улогу • гледају кратак дигитални (VR/360°) приказ и износе запажања Ученици кроз моделовање и објашњавање повезују природне процесе и уочавају међузависност у екосистему. СТАНИЦА 4 – ЗВУК И ТИШИНА Ова станица има искуствени и рефлексивни карактер. Ученици: • слушају кратак аудио-запис (звук мора или виолине) затворених очију • затим остају у тишини и усмеравају пажњу на унутрашњи доживљај • записују једну реч која описује њихов утисак • у тиму бирају три речи које најбоље представљају заједничко искуство • објашњавају зашто су баш те речи изабрали Овом активношћу ученици развијају концентрацију, пажњу и способност повезивања осећаја и значења. СТАНИЦА 5 – ПУТ ЗНАЊА У завршној станици ученици обједињују своје искуство. Они: • прегледају све претходне задатке и резултате	

- издвајају три кључне вредности (нпр. сарадња, разумевање, пажња)
- формулишу заједничку реченицу:
- „На пут знања носимо...”
- образлажу свој избор и повезују га са претходним активностима

Овим кораком ученици развијају способност рефлексije и схватају значај знања као процеса.

Цео процес праћен је задацима који захтевају објашњење и повезивање, а не само тачан одговор. Ученици активно учествују, доносе одлуке и граде знање кроз искуство, док наставник усмерава и подржава процес.

ОБЛИЦИ РАДА	Групни рад – ученици раде у тимовима и заједнички решавају задатке, Кооперативни рад – кроз поделу улога и међусобну сарадњу долазе до решења, Индивидуални рад – појединачни допринос унутар тима (писање, размишљање, избор), Фронтални рад – у уводним и завршним деловима (инструкције, рефлексija).
МЕТОДЕ РАДА	Метода учења кроз игру – кроз ескејп рум структуру ученици усвајају знања у мотивишућем окружењу, Проблемска метода – решавање „паметних препрека” кроз анализу и закључивање, Истраживачка метода – ученици самостално откривају информације и везе, Метода искуственог учења – учење кроз непосредно учешће, кретање и доживљај, Кооперативна метода – учење кроз сарадњу и размену идеја у тиму, Дијалoшка метода – разговор, објашњавање и заједничко закључивање, Демонстративна метода – коришћење мапа, симбола, аудио и визуелних садржаја.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Мапа старог Београда (А3 формат), картице са симболима, појмовима и задацима, картице са римским бројевима и странама света, папири, оловке и фломастери, визуелни материјали (фотографије, илустрације, симболи), аудио-записи (звук мора, звук виолине), дигитални садржаји (QR код са 360°/VR снимком), материјал за креативни рад (рендген фолије, канап, траке, исечци), радни листови и „картице разумевања“, коверте са задацима и завршном поруком.
РЕСУРСИ	Људски ресурси: ученици као активни учесници, учитељ као организатор и модератор процеса, Просторни ресурси: учионица организована као тематски простор са станицама дидактички ресурси – карте, картице, симболи, радни материјал, Дигитални ресурси: QR кодови, 360°/VR садржаји, аудио-записи, Културно-историјски ресурси: прича о Михаилу Петровићу Аласу и амбијент старог Београда, Природни ресурси: садржаји везани за Саргашко море, екосистеме и природне процесе, Временски ресурси: јасно структурисано време по станицама.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Читају и тумаче текстове, симболе и мапе; решавају задатке и „паметне препреке” кроз анализу и закључивање; одређују стране света и сналазе се у простору; препознају и примењују римске бројеве у контексту; истражују природне процесе и повезују појаве у екосистему; слушају аудио-садржаје и повезују звук са значењем; креативно обликују приказе (море, мрежа живота); сарађују у тиму, договарају се и доносе заједничке одлуке; преузимају различите улоге (читач, записивач, посматрач...); формулишу закључке и образлажу своја решења; учествују у рефлексiji и повезују искуство са значењем.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Наставник има улогу фасилитатора који креира услове за учење, подстиче ученике на размишљање и води их кроз процес откривања знања. Током реализације ескејп рум-а наставник: планира и организује простор као систем тематских станица; припрема материјале, задатке и „паметне препреке”; уводи ученике у активност кроз наратив и јасна упутства; поставља проблемске задатке и подстиче истраживање; прати рад тимова и усмерава процес без давања готових решења; поставља подстицајна питања и подржава закључивање; подстиче сарадњу, договор и активну улогу сваког ученика; обезбеђује динамику и временску структуру активности; прати напредак ученика и пружа повратну информацију; води завршну рефлексiju и усмерава ученике ка уочавању значења наученог.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Ученици-посматрачи или вршњачки помагачи: прате рад тимова, бележе запажања и дају повратну информацију, Наставници/колеге: посматрају реализацију активности, размењују искуства и дају стручно мишљење, Стручни сарадници (педагог, психолог): прате социјалну динамику, сарадњу и развој компетенција ученика.

НАЗИВ РАДА	ЗЕМЉИШТЕ ПОД НАШИМ НОГАМА
АУТОР/И	САРА ЧУБИЋ ОШ „Вук Караџић” Пирот
ЦИЉ	Освешћивање ученика о важности земљишта, његовом очувању и развијање љубави према природи.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Ученици првог разреда су испитивали утицај загађења земљишта на већ формирану биљку коју су добили од старијих ђака, али и утицај земљишта на ново клијање. Путем ППТ презентације подсетили смо се шта је то земљиште и зашто је важно. Након чега смо погледали видео материјал о земљишту. Узели смо два пасуља приближно исте висине и поставили их на исто место у учионици. Задатак је био праћење развоја биљке у здравом (чистом) земљишту и развоја биљке у нездравом (загађеном) земљишту. Земљиште смо загађивали сољу, сирћетом, содом бикарбоном и уљем, док су истовремено ученици заливали обе биљке. (да симулирамо различите врсте загађења попут хемијског отпада, фабричког отпада, киселих киша итд.. прилагођено је ученицима првог разреда пошто нису упознати са претходно наведеним терминима) Претпоставке које су ученици изнели за следећи део пројекта: - биљка која је у чистом земљишту биће лепша - биљка која је у чистом земљишту ће наставити да расте - биљка која је у загађеном земљишту ће увенути - биљка која је у загађеном земљишту ће бити жута и сува Затим смо посадили пшеницу у две чаше и поставили их на најбоље место давајући биљкама најбоље услове за клијање (на основу резултата истраживања старијих ђака). Земљиште смо загађивали сољу, сирћетом, содом бикарбоном и уљем, док су истовремено ученици заливали обе биљке. Ученици су у овом делу истраживања износили своје претпоставке шта ће се догађати са биљкама. - биљка у чистом земљишту ће израсти - биљка у чистом земљишту ће бити лепа биљка у загађеном земљишту неће израсти Ученици су претпоставке записали у свеске да бисмо касније могли да проверимо и упоредимо са резултатима истраживања. Ученици су свакодневно заливали биљке једнаком количином воде, и загађивали земљиште према претходно утврђеном плану. Пошто је у међувремену почело лепо време, биљке смо износили и на спољашњу страну прозора да би добиле директно сунчеву светлост. Већ након пар дана уочили су промене у већ формираној биљци која је постала жута. Чаше са пшеницом која треба да проклија су изгледале исто (тачније ниједна биљка још увек није проклијала) међутим уочавали су промене у земљишту и закључили да загађено земљиште дефинитивно није погодно за развој нове биљке. Свакако смо наставили са истраживањем. Након истеклог времена које смо резервисали за праћење развоја биљака резултати су следећи: ВЕЋ ФОРМИРАНА БИЉКА: - биљка у чистом земљишту наставила је са својим растом и развојем - биљка у загађеном земљишту је пожутела и почела да се суши УТИЦАЈ НА КЛИЈАЊЕ: - биљка у чистом земљишту је проклијала и порасла - биљка у загађеном земљишту није проклијала, а земљиште је формирало пену и чудно је мирисало. Закључак је да је чисто и здраво земљиште битно за биљке, да једино тако могу да расту и развијају се. Без биљака нема ни осталог живота и зато морамо да чува наше земљиште. (наглашавамо да је ово закључак првог разреда, те је зато оваква формулација реченице) У завршном делу ученици су учествовали у снимању видео записа у коме су причали о пројекту и његовим закључцима. Видео је објављен на Фејсбук страници наше школе. Ово истраживање наишло је на одушевљење ученика, те су смишљали различите начине да наставимо са њим. Ученик је пронашао мистериозно семе на улици и одлучили смо да га засадимо, да видимо шта ће израсти. Такође предлог је и да засадимо малу башту и сами себи припреми салату на крају школске године. Али „нећемо га уништавати да нам салата буде укусна“, рече један од ђака. Са пројектом настављамо, у току је припрема расада за нашу башту.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, групни, индивидуални.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска метода, демонстративна метода, метода практичних радова, пројектна настава.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	ППТ презентација; Чаше, земља, семена + загађивачи (сода бикарбона, уље, сирће..).

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици су пратили развој биљака у два сценарија: утицај загађења земљишта на већ формирану биљку као и утицај таквог загађења на ново клијање.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Прати рад ученика, објашњава поступке неговање биљака.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Ученици петог разреда су садили биљку пасуља коју су нам касније проследили да бисмо ми могли да реализујемо активност.

НАЗИВ РАДА	ТЕМАТСКИ ДАН ПУТОВАЊЕ КРОЗ ВРЕМЕ
АУТОР/И	ВЕСНА ЛАЗАРЕВИЋ ОШ „Боривоје Ж. Милојевић” Крупањ
ЦИЉ	Међусобно повезивање наставних садржаја из више наставних предмета и већа динамичност и интердисциплинарни приступ одређеној проблематици.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
1. час- Уводни час: Природа и друштво – Садашњост, прошлост и будућност Активност 1: Квиз- ученици решавају квиз кроз који понављамо временске одреднице Активност 2: Ученици цртају временску ленту и записују неке најважније догађаје из свог живота Истаћи циљ часа и најавити наставну јединицу: <i>Данас ћемо причати о прошлости, садашњости и будућности</i> <i>Кроз примере објашњавам појмове прошлост, садашњост и будућност</i> Разговор о прецима и потомцима Наставни листић- породичног стабла Завршна активност: Наставни листић научили смо о Садашњост, прошлост и будућност 2. и 3. час: Четири угла времена: Рад у тимовима Тим за српски језик се бавио граматиком времена. Кроз игру речма и глаголска времена, ученици су „путовали“ из прошлости у будућност, пазећи да се свака радња деси баш у право време. Тим за природу и друштво фокусирао се на оријентацију у времену. Користећи ленту времена и списак научних проналазака, откривали су како су векови пролазили и како су изуми мењали свет. Тим за математику преузео је улогу чувара тачности. Бавили су се мерењем времена, задацима са сатима, данима, годинама, деценијама и вековима доказујући да је за свако путовање неопходна математичка прецизност. Тим за уметност и иновације кроз ликовну културу истраживао је проналаске. Они су илустровали трансформацију предмета кроз векове – од првих изума до модерних технологија. 4. час: Размена знања: Сви за једног, један за све Након истовременог рада у групама, уследио је најважнији тренутак – извештавање. Ученици су се из улога истраживача пребацили у улоге предавача, извештавајући остатак одељења о својим открићима. Ово је била прилика да свако од њих „провири“ у оно што је други тим радио и тако заокружи своју слику о путовању кроз време. 5. час: Завршна активност: Четири угла времена • Мапа ума-Ученици у оквиру групе којој су припадали праве мапу ума – Садашњост, прошлост и будућност • Анализа урађеног-ученици излажу своје мапе и разговарамо о томе шта су урадили • Игра “Временска бомба” са лоптом. Ученици стоје у кругу, додају лопту једни другима док наставник не каже „СТОП!”. Ученик код кога је лопта мора да: • Каже колико деценија има у 30 година (Математика). • Пребаци глагол „левам” у будуће време (Српски језик). • Наведе једну ствар која није постојала пре једног века (Природа и друштво)... Пројектни задатак- Дигитални свет Историја сатова- ученици у групама у којим су радили треба да представе историју сатова: од сунчаног сата до паметних сатића	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, групни.
МЕТОДЕ РАДА	Интерактивна, кооперативна, текстуална, метода разговора, демонстративна, илустративна...
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Квиз, презентација Прошлост, садашњост и будућност, наставни листић са породичним стаблом, стикери, картице за поделу у групе, наставни листићи са задацима за сваку групу, папир А4, прибор за писање и цртање, текст за групе.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Читају, решавају задатке, цртају, упоређују, пишуу секу, лепе, спајају, преобликују, цртају, боје..
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Подстиче ученике, даје додатна упутства,проверава, упућује на грешке, чита, анализира, дели материјал, дели ученике у групе...

НАЗИВ РАДА	ЖИВОТ И РАД У ДОБА НЕМАЊИЋА
АУТОР/И	МИРЈАНА ЛАТИЊАК и ЈАДРАНКА ЈОВАНОВИЋ ОШ „Вук Караџић” Конак
ЦИЉ	Да ученици упознају свакодневни живот и културу Србије у доба Немањића и да се повежу са националном историјом кроз откривање како су људи тада живели, шта су облачили, како су се хранили, које послове су обављали.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
1. ОТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА Одређивање теме пројекта: Узимајући у обзир да се ближи школска слава Свети Сава, у разговору са ученицима трећег и четвртог разреда, дошли смо до закључка да је интересантна тема за пројектну наставу живот у доба Немањића. Родитељи су обавештени и радо прихватили учешће у пројекту. Планирање рада са ученицима на пројекту: Ученици и родитељи су упознати са темом пројекта недељу дана пре завршетка првог полугодишта. Предложено им је да ће се по повратку на наставу у друго полугодиште приступити следећим активностима: 1. Изради макете дворца Немањића (картон, пиринач, каменчићи...). 2. Прикупљању историјских текстова о начину живота у доба Немањића. 3. Подела улога ученицима – казивање текстова (о начину живота на двору и на селу, облачењу, храни, обради земље, накиту, култури, образовању). 4. Подела задатака родитељима – прављење хране од намирница које су се користиле у доба Немањића (родитељима је дат предлог да се сами договоре око тога шта ће ко направити и донети). 2. РАЗВИЈАЊЕ ПРОЈЕКТА Спровођење планираних активности: (1) Израда макете дворца Немањића и Растков одлазак у манастир На часовима ликовне културе ученици су, подељени у групе, са својим учитељицама приступили изради макете: 1. група-израда дворца од картона; 2. група-израда цркве од коцки шећера; 3. група-израда овчица од пластелина и вате; 4. група-израда бунара од картона; 5. група-израда мостића и стаза; 6. група-израда ликова од картона (родитеља, браће, монаха, свештеника); 7. група- израда оgrade на макети; (2) Провера и кориговање прикупљених текстова (3) Подела улога ученицима- читање текстова (4) Припрема хране – родитељи Праћење пројекта: (1) Израда макете дворца Немањића и његов одлазак у манастир: Учитељице активно учествовале у изради макете (2) Провера и кориговање прикупљених текстова: Након редовне наставе, у периоду од 14.01. до 16.01. одабран је материјал који су ученици донели и подељене су улоге и задужења ученицима, за презентацију која је планирана 23.01.2026. год. (3) Подела улога ученицима – читање текстова: Након редовне наставе, у периоду од 19.01. до 22.01., учитељице су са ученицима радиле на читању одабраних текстова (4) Припрема хране – родитељи: Маме су биле веома вредне па су припремиле храну по договору. На вибер групи смо се договарале о детаљима, у смислу шта све треба донети од посуђа (посуђе од дрвета, керамике и метала, без пластике и стакла). Маме су припремиле и донеле: хлеб, погачу, пасуљ, подварак, пихтије од боба, печену рибу, кувано жито, суво воће (грожђе, шљиве, смокве), свеже јабуке и крушке, орахе, мед, колач-медењак, све оно што је било доступно у периоду о ком се припрема пројекат. 3. ЗАТВАРАЊЕ ПРОЈЕКТА Презентација добијених резултата и продуката: Пројекат је презентован 23.01.2026. у учионици 4. разреда, у присуству учитељица, директорице, наставнице мађарског језика. Презентација је реализована по предвиђеном плану: (1) Постављен је сто у централном делу учионице на ком су била припремљена јела и предмети који су указивали на период о ком је рађен пројекат (2) На столу поред врата изложена је макета, тако да је јасно могао да је види свако ко уђе у учионицу (3) Химна Светом Сави – певају сви ученици. Приказана је ППТ презентација о династији Немањић, коју су припремиле учитељице (4) Ученици су читали текстове које су одабрали (5) Опробали су се у изради веза на платну, помоћу игле и конца у боји (6) Након молитве приступило се дегустирању онога што је било на трпези. Део воћа и колача ученици су однели у вртић "Атомци" из Конака, како би се и они почастили. Том приликом, један ученик био је костимиран у Светог Саву, ради потпунијег утиска (7) Последња активност био је групни рад на истраживачком задатку. Ученици су били подељени у три групе у оквиру којих су сами расподелили "послове" како би лакше могли да ураде задатке. Уследила је колективна провера урађеног. Рефлексција о пројекту и евалуација: Групни рад као евалуација о пројекту (налази се у прилозима), након чега се приступа анализи и дискусији, где ученици дају свој критички осврт на процес рада кроз постављена питања: Да ли вам се допада овакав начин учења? Зашто?; Шта вам је било најзанимљивије?; Наведите бар две нове ствари које сте научили кроз овај пројекат; Који вам је задатак био најтежи? Зашто?; Да ли би сте избацили неки део пројекта? Зашто?; Да ли вам је у току пројекта било тешко? Зашто?; Да ли сте задовољни радом вашег тима?; Да ли вас је ометало нешто у тиму у току израде пројекта?; Да ли би сте нешто променили у пројекту? Како?	

ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални, групни, у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Вербална, илустративно-демонстративна, дијалогска, метода рада на тексту, метода запажања и показивања, игровна метода.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	ППТ презентација, тематски наставни листићи, ученички радови искоришћени за макету, предмети који упућују на начин живота у прошлости, храна коју су родитељи донели.
РЕСУРСИ	Национална читанка за 3. и 4. разред; Часопис "Витез", ванредни број о Светом Сави.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Учешће у избору теме пројекта, прикупљање и казивање текстова, израда макете по групама, певање химне, учествовање у дискусији, вез на платну, дегустација хране, посета вртићу, учешће у истраживачком задатку.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Одређивање теме пројекта у сарадњи са ученицима, комуникација са родитељима, помагање у изради макете, провера и кориговање текстова о начину живота у доба Немањића, припрема ППТ презентације и њена демонстрација, доношење предмета који упућују на начин живота из тог доба, припрема тематских наставних листића.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Родитељи су припремили и донели адекватну храну.

НАЗИВ РАДА	ПУТОВАЊЕ КРОЗ СЛОВА – КРЕАТИВНИ ПРИСТУП ПОЧЕТНОМ ЧИТАЊУ И ПИСАЊУ
АУТОР/И	ЉИЉАНА КОВАЧЕВИЋ ОШ „Боривоје Ж. Милојевић” Крупањ
ЦИЉ	Оснаживање ученика за успешно усвајање почетног читања и писања применом креативног, наративног и међупредметног приступа, који подстиче радозналост, машту и активно учешће ученика у наставном процесу.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, рад у пару (по потреби).
МЕТОДЕ РАДА	Дијалoшка метода, монолошка метода, текстoвна метода, метода демонстрације, метода игре и креативног приповедања.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Буквар, презентације, илустрације, слике држава, дигитални уџбеник, наставни листићи, налепнице застава.
РЕСУРСИ	Ученици, наставни материјали, дигитални садржаји, искуства ученика и њихова машта.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• слушају и учествују у креирању приче • препознају и изговарају гласове • повезују слово са појмовима из приче • читају и пишу слова, речи и реченице • цртају и визуелно представљају доживљаје • предлажу наставак приче
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• осмишљава и приповеда креативне приче • води ученике кроз процес откривања слова • подстиче дискусију и асоцијативно мишљење • повезује наставне садржаје са реалним и културолошким контекстом • користи дигиталне и визуелне материјале
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Педагог, психолог и директор школе пратили су реализацију часа и дали стручну подршку у унапређивању наставне праксе.

НАЗИВ РАДА	ЦРВЕНКАПА У СВЕТУ ДЕЧИЈЕ МАШТЕ
АУТОР/И	ИВАНА ДАВИДОВИЋ ОШ „Коста Ђукић” Младеновац
ЦИЉ	• Развијање моралне свести и опреза • Подстицање емпатије и бриге о ближњима • Развој креативности и визуелизације • Схватање сопствених одлука • Разликовање доброг од лошег, прихватање доброг модела понашања
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
• Систематизација бајке „Црвенкапа” Браће Грим кроз усмено препричавање • Припрема позорнице – мини – амбијента • Подела улога • Драматизација нове бајке “Црвенкапа у свету дечије маште” са променом заплета, кулминације и расплета Креативна рефлексија (изражавање личних утисака, ликовни одговор на реализовану бајку)	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, групни – облик рада, рад у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Вербална, визуелна, метода практичних радова, метода заснована на критичном мишљењу, илустративна, демонстративна, метода рада на тексту, метода писаних радова.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Лутка као наставно средство, импровизована позорница сачињена од дечијих радова... Гримове бајке (избор) – лектира.
РЕСУРСИ	Ликови прстних лутки Црвенкапе, вука, баке, ловца, Лутка мрдалица – Наратор, позорница од дечијих радова.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• Припремање ликовних радова за позорницу (мини – амбијент) – изглед шуме, бакине куће, дневне собе... • Припремање текста за реализацију бајке • Одабир одговарајуће прстне лутке • Оживљавање лика • Сценска игра – извођење • Изражавање сензибилитета • Креативна рефлексија
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• Усмеравање на следеће активности ученика: • Одабир и додела улога • Уживљавање у материјал лутке • Креирање мини – амбијента • Усмеравање и вођење дијалога • Глас и фокус • Одабир и реализација музичке композиције у складу са сценом

НАЗИВ РАДА	ШЕСТ СТРАНА КРЕАТИВНОГ ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОГ УЧЕЊА
АУТОР/И	МИЛИЦА МАЛИШИЋ ОШ „Алекса Шантић” Калуђерица
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Структура активности: Математика („Коцкицом до производа”): Ученици раде у паровима на табели 6×6, где бацањем две коцкице одређују ред и колону, и на основу добијених бројева решавају задатке из таблице множења. Српски језик („Коцкицом до приче”): Четири бацања коцкице одређују карактеристике приче (лику, место, време, заплет), а ученици затим креирају кратку причу која интегрише добијене елементе. Свет око нас („Коцкаст свет открића”): Једно бацање коцкице одабира категорију (биљни свет, животињски свет, годишња доба, саобраћај, рециклажа, изненађење), а ученици решавају задатак или одговарају на питање из одабране области. Ликовна култура („Скочкај цртеж”): Шест узастопних бацања коцкице одређује различите елементе за портрет (облик лица, фризура, очи, нос, уста, додатни детаљи), након чега ученици цртају јединствени лик. Физичко васпитање („Покрети уз коцку”): Прво бацање одређује врсту физичке активности, док друго бацање одређује број понављања или трајање вежбе, што омогућава свим ученицима да заједнички изведу вежбе уз правилну технику. Ток активности по предметима МАТЕМАТИКА – „Коцкицом до производа” Ученици раде у паровима/групама, бацају по две коцкице и решавају задатке множења у табели (6×6). Циљ је што брже и тачније попунити сва поља. Ученици који успешно заврше табелу добијају беџ „Математички генијалац”. СРПСКИ ЈЕЗИК – „Коцкицом до приче” Четири бацања коцкице одређују: лик, место радње, време радње и заплет. Ученици пишу кратку причу повезујући добијене елементе. Након провере прича, следи беџ „Маштовити приповедач”. СВЕТ ОКО НАС – „Забавна коцка открића” Једно бацање коцке одабира категорију (биљни свет, животињски свет, годишња доба, саобраћај, рециклажа, изненађење). Ученици одговарају на питање или извршавају задатак у складу са категоријом (цртање, глума, објашњење појма). По успешном решавању добијају беџ „Истраживач света”. ЛИКОВНА КУЛТУРА – „Скочкај цртеж” Шест бацања коцке одређују различите елементе цртежа (облик лица, фризура, очи, нос, уста, додатни детаљи). Ученици затим цртају јединствени портрет по добијеним „случајним” инструкцијама. На крају добијају беџ „Креативни уметник”. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – „Покрети уз коцку” Прво бацање коцке одређује врсту физичке активности (чучњеви, скок у вис, трчање у месту итд.), а друго бацање број понављања или трајање. Ученици заједно изводе вежбе водећи рачуна о безбедности и правилној техници. По завршетку, добијају беџ „Шампион покрета”. Час одељенског старешине: На крају тематског дана, а нарочито током часа одељенског старешине, који је сутрадан одржан, ученици су разговарали о својим утисцима и проценивали свој допринос у групи. Ово им је помогло да сагледају шта су добро урадили и шта би могли да унапреде, подстичући их на лични развој и тимску свест. На часу одељенског старешине, са ученицима су анализирани утисци и повратне информације. Ученици су попуњавали анкету о томе како они замишљају школу и шта би променили када би имали прилике да буду учитељи на један дан. Резултати анкете – Школа није само место где се учи, она је свет пун идеја, снова и другарства. Ученици су кроз анкету добили прилику да замисле како би изгледала школа по њиховој мери, и како би било када би они били у улози учитеља, бар на један дан! Питали смо их шта би променили, које би нове предмете увели, да ли би задржали домаће задатке и како би њихова учioniца из снова изгледала. Њихови креативни одговори открили су нам много тога. Деца воле школу, али имају пуно сјајних идеја како би она могла да буде још боља. Изразили су жељу и потребу за већим бројем часова који укључују различите игре, као и за учењем кроз експерименте, али и игре и активности на отвореном. Неки од њих, предложили су да школа има „Дан без оцена и домаћих задатака”, други су сањали о учioniци пуној боја, музике и механих фотеља уместо дрвених столица, о школи у којој би било више спортских активности, као и дужих одмора, како би имали више времена за дружење, трчање и прави предах између часова, чак и поподневно спавање. Наводили су да би волели да у школи постоји биоскопска сала, а у школском дворишту више спортских терена за фудбал и кошарку, као и базен. Кроз ову активност открили смо колико деца размишљају, колико добро разумеју школу и колико желе да у њој буде простора за радост, машту и осмехе. На основу њихових одговора можемо се уверити да будућност школе изгледа баш лепо када се гледа дечјим очима.	

Додела диплома: По завршетку свих активности, ученици који су успешно завршили све задатке и прикупили пет беџева добили су диплому „Шампион знања”. Ова диплома је персонализована са њиховим именом и кратком похвалом за постигнути успех. Свечана додела диплома одржана је у присуству целог одељења, а ученици су са поносом примили своје заслужене награде.

Рефлексивна и предлози за даље унапређење: Кључне ставке из реализације: Јасно дефинисан распоред активности и временски оквир сваког часа омогућили су бољу организацију и структуру целог дана.

Предлози за будуће активности:

Контрола времена и још прецизнији распореди активности како би се обезбедило да сваки задатак добије довољно времена за извршење.

Увођење додатних периода за самопроцену и дискусију, како би ученици могли да размотре свој допринос и формулишу сопствене предлоге за унапређење.

Промоција активности кроз информисање родитеља, уз фотографије и кратке повратне информације, што ће додатно мотивисати ученике и окупити заједницу око школе.

Закључак: Успешно реализован тематски дан представља пример иновативне наставне праксе која успешно интегрише више предмета и користи игру као едукативни алат. Акцент на тимски рад, сарадњу и критичко размишљање, заједно са прецизном организацијом и мотивацијом ученика, довео је до изузетних резултата и оставио дубок утисак на све учеснике. Овај концепт доказује да се модерним приступом и прилагођавањем садржаја интересовањима ученика могу постићи значајни образовни и васпитни циљеви.

Важно је да пратимо интересовања ученика (у овом случају, коцкице из популарне серије) и да их усмеравамо ка позитивним и едукативним активностима, што доприноси развоју њихових социјалних и когнитивних вештина. Укључивање родитеља, било кроз фотографије или повратне информације, омогућило је да заједнички пратимо развој и постигнућа деце, као и да поделимо радост успеха.

ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални облик рада, индивидуални рад, рад у пару, групни рад (кооперативне шесточлане групе), рад у станицама (ротациони модел), дебатоване и дискусиона кружна столова, играње улога (драматизација и симулација ситуација).
МЕТОДЕ РАДА	Метода читања и рада на тексту, дијалогска, демонстративна, метода писаних радова, метода практичних радова, илустративна, истраживачка, проблемска, интерактивна метода образовних игара, кооперативна, ИКТ метода, пројектна метода.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Припремљене табеле/листићи за сваки предмет, детаљно описани задаци и кораци за решавање, припремљена визуелна упутства (табеле, плакати) која су помогла ученицима да брзо схвате правила игре и активности. коцкица за јамб, као и специјално прилагођене папирне коцкице са обојеним странама (пет боја за предмете, а бела за вођу), остварена је случајна расподела задатака; картонски беџеви за награде, налепнице за дипломе.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Упознавање са правилима игре и распоредом станица, подела улога у групи Рад у групи по предметима: Математика – „Коцкицом до производа” У паровима бацају две коцке, одређују координате у табели 6×6, решавају задатке множења, записују резултате и такмиче се у брзини и тачности; Српски језик – „Коцкицом до приче”, по групама бацају коцку четири пута, бележе лик, место, време и заплет, пишу кратку причу, читају вршњацима и уважавају повратну информацију; Свет око нас – „Забавна коцка открића”, једно бацање одређује категорију, истражују појам (цртање, глума, објашњење), Представљају резултат групе; Ликовна култура – „Скоцкај цртеж”, шест бацања одабира елементе портрета, цртају портрете, излажу своје радове на заједничком постеру или Padlet-у (када час буде у дигиталном кабинету), Физичко и здравствено васпитање – „Покрети уз коцку”, прво бацање бира вежбу, друго број понављања/трајање, изводе вежбе уз вођу који броји понављања, пажљиво воде рачуна о техници и безбедности; Завршни квиз; Одговарају на 6 питања (по једно из сваке станице + једно о тимском раду); Рефлексивна и самоевалуација; Попуњавају смајли табелу (одлично/добро/ може боље). Записују једну похвалу и један циљ за побољшање – кроз анкету у прилогу. Делујући у кружној дискусији, деле утиске и предлоге. Презентација резултата; Делење најбољих прича и цртежа; Приказ фотографија и колажа са активности; Додела беџева и диплома „Шампион знања” Надоградња код куће – адаптација игре „коцка → категорија → задатак” у нову друштвену игру.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Припрема наставног материјала (дизајн и штампање радних листића, табела и картица, припрема папирних коцки и маркирање боја/симбола за предметне станице, конфигурисање Wordwall квица и повезивање рачунара); Увођење у активност; Мотивациони говор; Објашњење циљева тематског дана и веза са исходима; Демонстрација бацања коцке и тумачење боја/симбола; Организација група и улога; Подела улога унутар група; Обилазак сваке групе да потврди правилно разумевање улога; Прати временску

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	артикулацију; Помагање групама које заостају и разјашњавање нејасноћа; Подстицање ученика питањима за критичко размишљање („Како сте дошли до тог решења?“); Формативно оцењивање и повратна информација; Брзо прегледање решења множења и пружање сугестија; Коментарисање ученичких прича са фокусом на јасноћу и креативност; Усмеравање технике цртања и безбедности физичких вежби; Вођење квиза и технологије; Покретање и праћење Wordwall квиза; Анализа резултата квиза са целим одељењем; Рефлексија и самоевалуација; Вођење дискусије у кружном формату: шта је добро, шта можемо побољшати; Мотивисање ученика да искрено попуне смајли табелу самоевалуације и анкету; Додела диплома; Континуитет и праћење; Слање родитељима кратког извештаја и фотоколажа са активности; Анализа и евалуација успеха тематског дана за унапређење будућих активности.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Родитељи - Долазе на дан отворених врата; Педагошко-психолошка служба - Присуствује одабраним активностима ради уочавања понашања ученика, Пружа подршку учитељу у раду са учеником којем је потребна додатна помоћ.

НАЗИВ РАДА	ВИЛЕЊАЦИ СТВАРАЈУ НОВОГОДИШЊУ ЧАРОЛИЈУ
АУТОР/И	ЈОВАНА МОРЕТИЋ и МАРИЈА ВУЈИЋ ОШ „Коста Ђукић” Младеновац
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
1. Слушање песме „Преко брда, преко брега” – Уводна активност у циљу мотивације ученика. 2. Читање писма „Новогодишња тајна радионица” – Долазак Деда Мраза (учитељице) и читање писма: „Драга децо, Моји украси су се расули свуда по свету и радионица је остала празна. Потребни су ми мали, вредни и сложни помоћници који умеју да раде у тиму. Свака група има посебан задатак. Само ако будете сарађивали, Нова година ће заблистати! Ваш Деда Мраз” 3. Подела Вилењака у групе – Ученици извлаче из новогодишње капе геометријске облике различитих боја како би се поделили у групе. Сви ученици имају беле мајце на које лепе симболе своје групе. 4. Израда украса – Подељени у групе ученици израђују новогодишње украсе. 5. Кићење јелке и украшавање учионице – У завршном делу часа групе презентују своје радове кроз кићење јелке и украшавање учионице.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални и групни облик рада.
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора; метода усменог излагања; илустративно – демонстративна метода; метода практичних радова.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Костим Деда Мраза; писмо; фотографије; ролне од тоалет папира; картон; папири у боји; дрвени штапићи; штапићи за уши; тупфери; уситњен стиропор; гирланде; БИМ пројектор.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• слушају песму; • слушају садржај писма; • учествују у разговору са Деда Мразом; • извлаче папириће и деле се на групе; • израђују украсе; • анализирају свој и туђ рад; • ките јелку и украшавају учионицу.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• пушта песму; • чита писмо; • даје инструкције за рад; • помаже и даје додатна појашњења; • анализира радове.

НАЗИВ РАДА	ЖИВОТ И ДЕЛО КНЕЗА ЛАЗАРА, КНЕГИЊЕ МИЛИЦЕ И ДЕСПОТА СТЕФАНА ЛАЗАРЕВИЋ НА НАШ НАЧИН
АУТОР/И	ЈЕЛЕНА РИСТИЋ ОШ „Деспот Стефан Лазаревић” Београд
ЦИЉ	Ученици: • развијају знања о српској средњовековној историји • повезују историјске личности са културним наслеђем • развијају креативност кроз ликовни рад и асамблаж • унапређују дигиталне компетенције кроз израду презентација • развијају језичке вештине кроз писање састава • сарађују у групном раду и јавном наступу
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Упознавање са историјским личностима 2. Ликовни радови (цртање манастира, ликова, осликавање одежде, прављење круна) 3. Израда асамблажа 4. Израда PowerPoint презентација 5. Писање састава 6. Снимање кратких филмова 7. Презентовање радова 8. Квиз знања о владарима ОПИС САДРЖАЈА ПО КОРАЦИМА: Ученици су се кроз различите наставне предмете упознали са животом и делом Кнеза Лазара, Кнегиње Милице и Деспота Стефана. На часовима ликовне културе цртали су манастире и њихове ликове, правили круне из тог времена и осликали одежде, а затим применили технику асамблажа израђујући ликове на картону. У оквиру дигиталног света, ученици су у групама израђивали PowerPoint презентације о овим личностима, које су потом презентовали на часу природе и друштва. На часовима српског језика писали су саставе на задату тему. Као завршну активност, ученици су снимали кратке филмове, у којима су кроз глуму представили историјске личности, посебно приказујући лик Кнегиње Милице кроз кратак играказ, а потом градиво утврдили кроз квиз знања. Током дужег периода трајања пројекта деца су уживала у групном раду, истраживању и сазнавању нових информација о животу владара из династије Лазаревић.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад.
МЕТОДЕ РАДА	Разговор, демонстрација, практичан рад, истраживачки рад, презентација.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Папир, боје, картони; материјали за асамблаж; рачунар и PowerPoint; камера/телефон за снимање; уџбеници и додатни материјали.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• цртају манастире и историјске личности, • израђују асамблаже, • пишу саставе, • припремају и презентују презентације, • учествују у снимању кратких филмова, • глуме и приказују историјске личности.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• усмерава и организује рад, • пружа инструкције и објашњења, • мотивише ученике, • координише групни рад, • прати и вреднује рад ученика.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	• ученици сарађују у групама, • размењују идеје, • заједнички учествују у презентацијама и снимању.

НАЗИВ РАДА	МАТЕМАТИКА И РОБОТИ
АУТОР/И	БИЉАНА ПЕРИЋ и МАРИЈА КРАВАР ОШ „Ђура Јакшић” Зрењанин
ЦИЉ	Систематизација наставног градива из математике– геометрија 1. разред коришћењем дигиталних технологија; развијање брзине мишљења и моторике, створити подстицајно окружења за учење и љубав према технологији (ученици 1. разреда); оспособљавање ученика за програмирање, креативно решавање проблема и логичко размишљање, за повезивање информација и закључивање, развијање креативности, тимски рад и унапређење дигиталних вештина (ученици 7. разреда).
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Ученици првог разреда похађају целодневну наставу, што мени као учитељици даје слободу у организовању наставе, као и већу могућност за корелацију наставних садржаја. Ученици у целодневnoj настави су и у смени са старијим ђацима, тако да је сарадња са седмацима и наставником била веома лака. На редовним часовима математике у току октобра месеца, прваци су обрађивали садржаје из геометрије(просторне одреднице, геометријска тела и фигуре, линије...). Систематизација наставног градива урађена је на часу корелације, математика – дигитални свет. На секцији Роботика, коју води наставница Марија Кравар, ученици седмог разреда су програмирали роботића (мБот2) тако да су прваци могли да ураде постављене задатке из геометрије и уједно седмаци су вежбали програмирање на том роботићу за такмичење. На часовима дигиталног света, прваци су вежбали руковање овим роботићем, ученици седмог разреда су им показали и помагали у руковању роботићем. Нпр. ако стиснеш ово дугме, појавиће се стрелица и у том смеру ће роботић ићи неколико корака. Овде је веома значајна вршњачка едукација. У оквиру пројекта „Знањем за будућност”, Ротари клуб из Зрењанина је организовао обуку за наставнике, на којој смо учествовале наставница Марија Кравар и ја, и донирао мБот2 роботиће. Час корелације је реализован кроз амбијенталну наставу у школском дворишту. Ученици првог разреда су решавали постављене задатке возећи роботића, помоћу мобилног телефона и платформе – Mackeblock, без помоћи старијих ђака. Неки од задатака су: Возећи робота кривом линијом стани испред квадрата (ученик треба на екрану телефона да исцрта криву линију од тачке А до тачке Б којом ће се роботић кретати, и треба да роботића доведе испред квадрата од папира). • Одвези роботића у круг и прођи између купе и пирамиде. • Вози роботића лево од правоугаоника. • Стани са роботићем иза коцке. • Изломљеном линијом вози до квадра. • Одгурај лопту између коцке и квадрата. На секцији, седмаци су програмирали роботића уз помоћ mBlock софтвера за програмирање, слагањем различитих блокова. Ученици су имали задатак да самостално израде програм за мБот2 робота који ће првацима користити за час корелације. Један од задатака је: Испрограмирајте робота тако да иде напред 3 секунде, назад 3 секунде, лево 3 секунде, десно 3 секунде и да на крају стане. Приликом сваке промене смера робот мора да прикаже стрелицу која означава смер у ком почиње да се креће, а када стане на екрану треба да пише Х. ЗАКЉУЧАК: Сумирајући утиске свих актера овог часа корелације и повезивања сличног садржаја кроз више разреда, са задовољством можемо да истакнемо високу мотивацију ученика за рад и показан ниво сарадње. Посебно је то било видљиво код ученице која има персоналног пратиоца и наставу похађа по ИОП-2, иако је имала потешкоћа, она је тачно урадила постављени задатак и била веома мотивисана током свих часова увежбавања. Код првака је посебно видљива трајнија усвојеност стечених знања, оваквим начином рада . Када је рађена провера наставних садржаја из геометрије њихови резултати су били много бољи него код првака из суседних одељења који су градиво обрадили и утврђивали на класичан начин. Истовремено показали смо практичну примену роботике у настави и како се на прави начин развија љубав према технологији од малих ногу. Вршњачка едукација је је била веома видљива и корисна не само на часовима када су прваци учили да возе роботића, већ и после тих часова. Остала је емпатија и лепши однос старијих ученика према млађим ђацима. Сарадња са институцијама, Ротари клуб Зрењанин, је настављена и четири ученика 1. разреда ће учествовати 30.5. у Београду на финалном такмичењу у програмирању и руковању мБот2 роботима и дроновима.	

ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Вербално дијалогске и монолошке: описивање, објашњавање, извештавање. Коришћење интернета и мобилног телефона, решавање проблема, демонстративна: приказивање урађеног и процењивање успешности урађеног; практична израда; истраживачки рад, развијање критичког размишљања, процењивања и вредновања, игровне активности.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	МБот2 роботић, мобилни телефон, геометријски облици и фигуре(од картона, пластике и дрвета), рачунари, софтвер за програмирање.
РЕСУРСИ	Мbot-едукативна платформа (Mackeblock); Ротари клуб Зрењанин.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици су носиоци свих активности, решавају задатке, прате инструкције, запажају, размишљају, договарају се, предвиђају, проналазе, закључују, износе мишљење, обучавају прваке, одговарају, програмирају, презентују.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Планира, даје инструкције, води разговор, усмерава у раду, подучава, укључује све ученике у рад, подстиче сарадничке односе и води ученике ка заједничком циљу, припрема материјал за рад, сарађује са институцијама у граду (Ротари клуб), припрема презентацију пројекта на Фацебоок-у школе.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Ротари клуб Зрењанин је организовао обуку наставника за руковање роботићем (mBot2) и донирали роботиће школи.

НАЗИВ РАДА	ТЕМАТСКИ ДАН РЕКА САВА – УЧЕЊЕ У ПРИРОДИ
АУТОР/И	НАТАША ЖИВКОВИЋ, АНА РАДОВИЋ, ЈЕЛЕНА МИЛАНОВИЋ, ЛИДИЈА ШЋЕПАНОВИЋ и МИРЈАНА ТАДИЋ ОШ „Доситеј Обрадовић” Умка
ЦИЉ	Развијање еколошке свести ученика, упознавање природних карактеристика реке Саве и њеног живог света, као и подстицање ученика на активно и одговорно понашање у очувању животне средине кроз амбијенталну и интегративну наставу.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад, радионичарски рад, амбијентална настава.
МЕТОДЕ РАДА	Разговор, демонстрација, истраживачка метода, метода практичног рада, метода учења кроз игру.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Природно окружење, узорци живог света реке, микроскоп; посуде са воденим организмима, материјал за рециклажу (пластичне флаше и лименке), спортски реквизити.
РЕСУРСИ	Ученици од I до III разреда, учитељи, наставница енглеског језика, наставница физичког васпитања; сарадници Биолошког института, представници фабрике картона „Умка“, природно окружење – обала реке Саве.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Учествовање у разговору и дискусији, посматрање и истраживање живог света реке, учешће у радионици енглеског језика, учешће у позоришној представи, учешће у спортским играма, сакупљање материјала за рециклажу.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Планирање и организација тематског дана, координација активности, вођење ученика кроз образовне садржаје, подстицање ученика на истраживање и сарадњу, повезивање наставних садржаја различитих предмета.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Представници Биолошког института (родитељи нашег ученика): презентација живог света реке Саве. Представници фабрике картона „Умка“ (родитељи наших ученика): приказ процеса рециклаже. Глумци: извођење еколошке представе.

НАЗИВ РАДА	ПРАЗНИЧНИ МОСТ ПРИЈАТЕЉСТВА: ДИГИТАЛНА АВАНТУРА ОТКЉУЧАВАЊА НОВОГОДИШЊЕ ЧАРОЛИЈЕ
АУТОР/И	СЛАБАНА РАДОВИЋ ОШ „Ратко Павловић Ћићко” Ратково
ЦИЉ	Остваривање међупредметне корелације кроз тематско планирање, подстицање сарадничког учења и развој емпатије путем заједничких активности са ученицима из друге школе, уз примену ИКТ-а у настави.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Овај пример добре праксе представља интегрисани тематски дан под називом „Празнични мост пријатељства”, реализован у првом разреду. Основна идеја рада је повезивање ученика двеју школа (ОШ „Ратко Павловић Ћићко” из Раткова и школе из Змајева) кроз заједничку празничну активност, која комбинује хуманост, традицију и савремену дигиталну комуникацију. Реализација је обухватила три кључне фазе: 1. Припремна фаза (Сарадња са родитељима): Пре самог часа, организована је активност у којој су родитељи и ученици заједно израђивали и паковали новогодишње поклоне. Ово је ојачало везу на релацији школа–породица. Поклони су затим, у тајности, транспортован до друге школе, чиме је створена основа за „фактор изненађења”. 2. Драмско-интерактивна фаза (Реализација часа): Час је започео мотивационом игром и дигиталном укрштеницом. Појава лика Деда Мраза увела је елемент гемификације – ученици су добили задатак да кроз тимски рад „ослободе” своје другаре из друге школе и откључају поклоне. 3. Дигитално повезивање и исходи: Централни део часа реализован је путем Viber видео-позива. Ученици су у реалном времену комуницирали са својим вршњацима, откривали ко су им „тајни пријатељи”, заједнички рецитовали и певали. Кључни допринос: Оваква пракса превазилази класичне наставне оквире јер: • Ученицима даје стваран разлог за учење и решавање задатака (помоћ пријатељу). • Развија дигиталну писменост на правилан начин – као средство за људско повезивање. • Промовише емпатију у најранијем школском узрасту. • Омогућава хоризонтално учење и размену искустава међу наставницима различитих школа. Рад је показао да се уз минималне техничке ресурсе (интернет и компјутер) и добру вољу наставника може креирати снажно емоционално и образовно искуство које ученици дуго памте.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални: Заједничко решавање укрштенице, праћење ППТ презентације и комуникација путем видео позива. Групни: Рад у 5 мешовитих група на задацима из српског језика, математике и ликовне културе. Индивидуални: Израда и декорација поклона, решавање појединачних делова наставних листића. Сарадничко учење: Интеракција ученика двеју школа у циљу заједничког решавања проблема (ослобађање другара).
МЕТОДЕ РАДА	Вербалне: Метода усменог излагања и разговора (дијалогска метода). Илустративно-демонстративна: Приказ ППТ презентације и видео укључење у реалном времену. Игровна метода: Едукативна игра са елементима драмског сукоба (Деда Мраз и „заробљени” другари). Хеуристичка метода: Подстицање ученика да кроз решавање задатака сами дођу до решења и „кључа”. Метода практичних радова: Креативно обликовање материјала и израда поклона.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Техничка средства: Лаптоп, пројектор, интернет веза, паметни телефон за Viber видео позив. Дидактички материјал: ППТ презентација, наставни листићи са драмским текстом и задацима, укрштеница. Материјал за рад: Прибор за ликовно, украсни папир, траке. Предмети: Већ припремљени новогодишњи поклони.
РЕСУРСИ	Људски ресурси: Ученици првог разреда двеју школа, учитељице реализатори, родитељи ученика (као сарадници у припреми). Просторни ресурси: Учионица опремљена ИКТ технологијом, школски простор друге школе (Змајево). Дигитални ресурси: Viber апликација за видео комуникацију, дигитални садржаји (песма хора Колибри).

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Активно слушају, анализирају драмски текст и учествују у дијалогу. Решавају проблемске задатке из српског језика и математике унутар групе. Користе маказе, лепак и боје за финализацију поклона. Комуницирају са вршњацима из друге средине путем дигиталних уређаја. Презентују своје радове и изражавају осећања кроз песму и рецитацију.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Дизајнирају тематски дан и координишу рад са колегама из друге школе. Усмеравају и подстичу ученике током решавања задатака (фасилитација). Користе ИКТ за премошћавање просторне удаљености. Модерирају видео позив и подстичу емпатичну комуникацију међу децом. Организују и воде драмски део часа (лик Деда Мраза).
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Родитељи: Учествовали у радионици за израду поклона пре самог часа, пружајући подршку деци у креативном процесу. Наставници из друге школе: Логистичка подршка у Змајеву, организација пријема поклона и координација видео позива.

НАЗИВ РАДА	МИНИ РЕЧНИК
АУТОР/И	ВАЊА ДИМИТРИЈЕВИЋ ДЕЈАНОВИЋ ОШ „Десанка Максимовић” Пожаревац
ЦИЉ	Што лакше савладавање речи на енглеском језику, уз повезивање аудитивних и визуелних садржаја, односно изговорених речи, слика и написаних речи и израза. Подизање мотивације ученика за учење.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Мини речник употребљавам кроз рад на часовима. Навешћу опис једног часа уз примену овог наставног средства. Циљ употребе Мини речника је да ученици буду мотивисанији за садржај учења, као и развијање различитих компетенција, применом различитих метода рада. Почетна активност на часу је мотивациона песма која уводи ученике кроз тему часа. Ученици прате показивање флеш картица са сликама из Мини речника и понављају их различитим тоналитетом ради лакшег упамћивања речи. Играмо игре са појмовима које смо обрадили. Прва је игра Семафор. Она укључује додатне картице са бојама које се могу видети на семафору. Ученици треба да мимиком показују да возе извесна превозна средства, када им је показано зелено светло, и то већом брзином. Успоравају када им је приказано жуто светло, а заустављају када им је приказано црвено светло. Игровним активностима се развијају кинестетичке компетенције, а које подразумевају способност учења, разумевања и обављања задатака кроз физичку активност и кретање. Ученици затим посматрају речник и то слике са превозним средствима. Именују их (развија се компетенција за учење), разговарамо о изгледу и бојама слика (естетска компетенција), разговарамо о начину кретања превозних средстава и њиховој повезаности по том основу (логичко и критичко размишљање), а затим посматрају и речи у речнику, док слушају како се оне изговарају (повезивање аудитивних и визуелних садржаја). Друга игра се убацује између радних активности, за разбијање монотоније и повећање пажње ученика. Сваки ученик треба да добије по једну слику из Мини речника и запамти реч која је повезана са сликом. Када чује задату реч, треба да се пребаци на друго место у учионици и то што пре. Последњи ученик који то уради испада из игре, а активности се смењују док не дођемо до последњег ученика, који је уједно и победник. Игра развија кинестетичке компетенције, а утиче и на разбијање монотоније на часу. Затим ученици добијају Наставни листић који прати Мини речник. Најпре повезују тачкице до превозних средстава (развијање графомоторике). Након тога боје слике задатом бојом (повнављају већ усвојене садржаје и повезују их са појмовима који су обрађени на часу кроз употребу Мини речника). Самим тим наставник има и повратну информацију о томе у ком степену су ученици овладали садржајем који се на часу обрађује. Ученици, затим, подебљавају основне елементе писања, који се налазе испред слика, што је увод у последњу активност, а то је копирање речи обухваћених овом темом. Речник је веома користан јер омогућава ученицима да развију различите компетенције (компетенцију за учење, естетичку, комуникацију, сарадњу, решавање проблема, логичко размишљање) на једноставан начин, а да при томе не употребљавају ништа друго за рад на часу, осим прибора (књига, свеска и радна свеска нису потребне у раду). Примена новокреираног Мини речника са пратећим материјалом осавременује приступи настави и учењу, развија креативно учење и критичко промишљање у настави.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, рад у групи.
МЕТОДЕ РАДА	Демонстративна, дијалогска метода разговора, усмено излагање, метода практичних радова, аудио-визуелна, игровне активности.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Мини речник, Наставни листићи, Додатни наставни материјал, флеш картице, таблице за успешну комуникацију, ППТ презентација.
РЕСУРСИ	Интернет, Пинтерест.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици именују и понављају задате речи, повезују слике са речима, повезују изразе са примерима из реалног света, размишљају, закључују, прате упутства у зависности од степена овладаности садржаја учење (са ученицима којима се пружа додатна образовна подршка), учествују у игри и пружају фидбек о савладаности садржаја.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Координира активностима, изговара речи, даје упутства, помаже у раду, наводи ученике на развој креативног мишљења, повезивање израза са светом који нас окружује, помаже у развоју писаних и естетских компетенција, прати рад ученика, даје смернице за корекцију и похваљује ученике.

НАЗИВ РАДА	8.МАРТарр
АУТОР/И	ТАЊА БУБУЉ КАРИ, НАТАША МИЛИВОЈЕВИЋ и СВЕТЛАНА МИЋАНОВИЋ ОШ „Душан Јерковић” Инђија
ЦИЉ	Осмишљавање и реализација наставе у којој дигитални алати доприносе активном и смисленом учењу; развијању одговорног односа према дигиталном окружењу и приказ кључне улоге наставника у имплементацији дигиталних алата у функцији остваривања образовних стандарда и педагошких принципа.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Тематски дан „8. МАРТарр” симболички носи назив апликације. Како свака апликација пружа скуп начина да се изврше неке дигиталне радње у некој области, тако је и наш тематски дан осмишљен да пружи мноштво начина да се реализује неколико важних педагошких активности: Пре свега тематски дан „8. МАРТарр” је омогућио да учитељица одељења 23, наставница енглеског језика и педагог школе примене знање стечено на обуци СТЕМа о употреби дигиталних алата и платформи у процесу подучавања и учења у наставном процесу, да захваљујући примени ових алата омогуће проверу колико и у којим околностима примена дигиталних алата у традиционалној настави доприноси ефикаснијем постизању дефинисаних циљева и исхода наставних часова као и стандарда у области квалитета Настава и учење. Друга значајна активност која је проистекла из овог тематског дана је понуђен формат стручног усавршавања у школи тако што су колеге учитељи и наставници били слободни да дођу на неки или сваки наставни час и прате угледно-огледне часове. Завршница овог тематског дана су биле две једнако важне активности. Једна активност је релаксирајућа приредба за мајке, баке, тетке на којима су присутни могли да виде производе дечијег рада насталих из сарадње деце са дигиталним помагачима на наставним часовима у оквиру тематског дана: компоновану дечију песму за маме (Жене су наша светлост) и дигиталну честитку коју су добиле све маме. Друга активност је округли сто којем су присуствовали реализатори тематског дана и учитељи и наставници који су посетили наставни час као и они који су желели да чују закључке присутних на реализованим часовима. Тематски дан је реализован у одељењу другог разреда, реализована су четири наставна часа: српски језик, енглески језик, свет око нас и дигитални свет. Сва четири наставна часа су огледно-угледног карактера. Сваки наставни час је осмишљен по традиционалном принципу и у прилогу се налазе припреме за час. У реализацији наставних часова је имплементирана иновација, употреба по једног дигиталног помагача на сваком наставном часу и тиме се допринело ефикаснијем постизању дефинисаних циљева и исхода наставних часова и омогућило остваривање стандарда и исхода у области Настава и учење. Такође, захваљујући дигиталним алатима подстакнуто је стваралаштво, креативност и емотивни доживљај ученика на часу српског језика, на часу енглеског језика ученицима је освешћена претпоставка и предзнање за израду тренутно актуелних анимација које користе њихови родитељи и старији вршњаци, деца су била у улози истраживача, мислиоца, критичара и извештача на часу света око нас и дигиталног креатора на часу дигитални свет. Уз све наведено, уз непосредну употребу дигиталних алата деца су учествовала у писању и компоновању песме за приредбу (линк за приступ се налази међу прилозима) као и у изради дигиталне честитке коју су добиле маме на приредби (линк за приступ се налази међу прилозима). У наставку следи опис примењених иновација и огледа: 1. Час – Српски језик: Наставна јединица – обрада песме Душан Радовића „Мама” Циљ примене иновације: Заједничко осмишљавање и креирање песме за приредбу за маме. ИНОВАЦИЈА: коришћење дигиталног портала Magicschool AI и алата Song Generator. Учитељица упућује децу да ће на крају часа имати једног дигиталног помагача и да он очекује да му дамо све инструкције, односно шта треба да ради и како да нам помогне. Зато је потребно прво да се деца упознају и обраде песму Душана Радовића „Мама”. Обрада песме је имала фокус на следеће елементе: – Безусловна љубав мајке – мајка као сигурност, заштита и подршка; – Лик мајке: брижна, стрпљива, пожртвована....; – Уочавање дечије перспективе у песми, дечији стил и језик који се у песми користи: кратке реченице, природан говор, топао емотиван тон. – Буђење свести о свему што мајка ради и развој захвалности и начина како да се захвалност изрази. Активност ученика и учитељице: Ученици раде у пару, вођени кроз дискусију и асоцијативни подстицај од стране учитељице, издвајају појмове који су разврставани у неку од наведених категорија у фокусу. Све се записује на табли по принципу мале ума. Ученици осим што наводе појмове, своје сазнање и доживљаје изражавају и гестовима, мимиком, бојом гласа, глумом. Све наведено договарају и осмишљавају у пару, а потом деле са одељењем. Наведеним се подстиче сарадња, креативност и ангажованост. Ученици према исписаним појмовима на табли, али и у атмосфери у којој се уочава повећано емотивно присуство и ангажовање, учитељица даје упутство, да се напише по један стих у којем ће се изразити нешто од наведених опажања о мамама, њиховим карактеристикама, нашем односу са мамама јер је циљ да се напише рефрен неке нове песме која ће бити израз захвалности мамама.	

Деца читају своје примере, слушају примере других, асоцијативно и по принципу слагања и римовања нижу своје стихове, мењају предложене реченице, склапају све у целину и креирају рефрен.

Праћење и вредновање: Када је осмишљен рефрен, учитељица наводи да увиђа да су деца разумела циљ данашњег часа и да то написан рефрен показује, да уочава велику мотивацију и активност. Наглашава да ће док су деца на одмору и на часу енглеског језика написати дигиталном помагачу сва дечија опажања и закључке, написати му рефрен и дати му налог да осмисли песму.

Користећи дигитални алат Song Generator на порталу Magicschool AI учитељица и педагог испишују промпт који генерише сва дечија закључивања, опажања, закључке, убацује креиран рефрен и добија се пример текста песме. Након провере предлога текста, уносе се неке корекције и измене, прилагођавају детаљи и наведени текст се уноси у дигитални алат на порталу SUNO AI у опцију за израду мелодије на наведени текст. Алату се даје налог да у складу са наведеним емоцијама, атмосфером, ритмом и намером да се песма користи на свечаној приредби за маме напише мелодија и компоњује песма поводом 8. марта.

2. Час – енглески језик:

Наставна јединица: Women's day

Циљ примене иновације: Усвајање и примена израза за описивање особе, упознавање са вештачком интелигенцијом као креативним алатом за стварање визуелног садржаја, развијање емпатије и тимског рада.

ИНОВАЦИЈА: самосталан рад ученика у дигиталном алату AI alat Imagefree у циљу креирања визуелног садржаја, дигитална слика маме.

Раду у дигиталном алату претходи рад у наставним листићима у којима се налазе појмови и фразе које су деца већ учила у описима људи и активности. Добијају упутство да користећи предложене појмове опишу своје мајке. Раде индивидуално, траже помоћ уколико имају неке недоумице, наставница охрабрује да деца користе и појмове које знају шире од датих на радном листићу, усмено представљају своје описе. Наставница коригује, допуњава. Наставница уз помоћ пројектора презентује Google претраживач, укуцава назив дигиталног алата. Деца отварају претраживач и укуцавају назив алата. Наставница користећи аналогију објашњава да је запис у простору за писање налога као када смо другарици која је имала повез преко очију говорили описе. Тако и дигитални алат има повез и очекује тачне, детаљне и исправно написане описе. Охрабрује децу да је сваки налог могуће поправити и да је све то одличан начин да се учи. Деца уносе описе, самостално куцају. Када сматрају да су завршили позивају наставницу да јој пријаве статус свог рада. Пуштају налог и чекају да алат уради цртеж по написаном налогу.

Праћење и вредновање: Када алат изврши дат налог, деца пријављују наставници. Наставница помаже да сачувају слику на десктопу. Добијају упутство да погледају свој рад и дају оцену свом раду, да га анализирају у кратким реченицама, наводе шта заиста подсећа на маму, шта би могли другачије, где мисле да су погрешили и слично.

Наставница ће линк странице која води до дигиталног алата поставити у гугл учионицу и деца ће имати прилику да на основу својих анализа и корекција ураде нове слике неких других њима значајних женских особа, али тако да примене све што су на часу научили. Своје слике могу да поставе у гугл учионици као би се направила дигитална изложба.

3. Час – Свет око нас:

Наставна јединица: Значајне жене из Србије

ИНОВАЦИЈА: употреба чет бота Марте који су креирале педагог и учитељица користећи платформу Magicschool AI и њен алат Custom Chatbot. Овај алат се користи како би се деци омогућио приступ контролисаном садржају. Садржај су осмишљене биографије утемељене на провереним информацијама о наведеним значајним женама. Циљ коришћења овог алата је пре свега подучавање ученика дигиталном дијалогу захваљујући којем ће ученици уз туторство учитеља на самом часу доћи до информација од значаја користећи се форматом постављања питања, критичке процене добијених одговора, а у завршници и организацији добијених садржаја који ће ученици представити групи. Иако се овде говори о ученицима другог разреда сматрамо важним да се већ сада иако уз минимум информација ученици упознају са овим начином рада, уз наш надзор да пролазе кроз модел конверзацијског учења и припремају се за неке сложеније садржаје који следе у вишим разредима.

Праћење и вредновање: Огроман значај овог алата је могућност праћења самог дијалога са четботом, где се добијају повратне информације о приступу ученика самом дијалогу, врсти питања, управљање дијалогом, односно могуће је имати много информација које нам помажу у формативном оцењивању, које је један од већих и значајнијих обавеза и одговорности које имамо у раду са децом.

4. Час – Дигитални свет

Наставна јединица: Израда дигиталне честитке

ИНОВАЦИЈА: употреба дигиталног алата Бојанка која је део оперативног система Windows. Ученици су на часу радили у пару, на једном рачунару. Учитељица је користећи исти алат представила свој рад уз помоћ пројекције. представила је сваки корак који је требало да деца науче прођу у свом раду. Учитељица је у алат Бојанка увозила слику, текст, различите садржаје у виду сличица и емотикона. Огледно у раду деце на овом часу је било то што су ученици пратили рад учитељице, уз пуно покушаја и погрешака у сарадничкој атмосфери и креативном амбијенту увозили слику своје маме израђене и сачуване на часу енглеског језика, обрађивали исту, убацивали своје текстове и декорисали слику онако како су желели. Учитељица је надзирала рад, охрабривала активности, помагала.

Праћење и вредновање: овај наставни час је реализован у релаксираној атмосфери и духу. То је допринело да у раду у пару међусобно помажу једни другима и до краја наставног часа су своје креације успели и да сачувају под својим именом и презименом на десктопу.

Рад на свим наведеним часовима је очигледно остварио следеће принципе рада: принципи активног учешћа ученика, принцип трајности-повезивањем са реалним ситуацијама, свесности и разумевања, очигледности, повезаности теорије и праксе, мотивације и интересовања, сарадње и социјалног учења.

У области квалитета Настава и учење учитељ постиже по 3 исхода стандарда: 2.1, 2.3, 2.4, 2.5 што је према вредновању добро остварен стандард квалитета.

Радови ученика су обједињени у Canva дигиталном алату и израђена је дигитална честитка. Честитка је генерисана у QR код и све маме су добиле украшену папирну честитку са залепљеним кодом. Деца су на приредби мамама давала упутство како да скенирају код својим телефонима. У генерисаној честитки је дигитални приказ радова и дигиталних вештина њихове деце. Честитке су гледали, анализирали и коментарисали уз музичку пратњу компоноване песме “Жене су наша радост” као својеврсне химне у чијем стварању су такође учествовала деца. Након неколико дана реализован је и округли сто на којем су учествовале колеге које су присуствовале наставним часовима. Овај вид размене је подстакао анализу, дате су многе сугестије, изведени различити закључци и предложене идеје у циљу примене виђених иновација за обраду или утврђивање неких других редовних садржа.

ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални; рад у пару; групни; фронтални.
МЕТОДЕ РАДА	Разговор, истраживање; рад на тексту; илустровање, демонстрација; практични рад.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Рачунари и доступна техника; софтвери и офис програми; дигитални уџбеник; радни листови; реквизити за костимирање.
РЕСУРСИ	Техничка опремљеност; оптималан број ученика; компетенције учитеља, наставника и педагога; успостављан тимски рад учесника.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Учествује у дијалогу; слуша упутства; пита; истражује; закључује; пише; извештава; размењује информације; црта; прати инструкције учитеља/наставника; креира; допуњава; коригује, анализира, синтетише, одговараје на питања, тумачи, чита, описује, ради на рачунару.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Изражајно чита, поставља питања, даје повратну информацију, ствара позитивну климу на часу, подстиче ученике, вреднује рад ученика, генерише идеје, води дискусије, усмерава излагање ученика, пројектује, ради у дигиталним алатима, припрема дигиталне алате.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Помажу у раду ученика; технички интервенишу; фотографишу; помажу у распореду седења и клупа; асистирају учитељу/наставнику.

НАЗИВ РАДА	ЛАЗА ЛАЗАРЕВИЋ СВЕ ЋЕ ТО НАРОД ПОЗЛАТИТИ
АУТОР/И	ЈЕЛЕНА МИКИЋ ОШ „Бранко Радичевић” Савино Село
ЦИЉ	Неговање љубави према књижевном делу, потребе за читањем и умећа читања.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Анализа приповетке Лазе Лазаревића “Све ће то народ позлатити” трајаће један школски час, а претходиће јој ученички истраживачки рад. Ученицима се на претходном часу дају и методички образлажу истраживачки задаци као припрема за рад у групи. Наставник ученике дели по групама. После урађене асоцијације они те своје задатке излажу по групама, с тим што је једна група ради помоћу веб-алата Падлета. Наставник им даје нове истраживачке задатке на часу при чему је и даље учење засновано на решавању проблема. Наставник покреће, креира, час и упућује ученике да активно истражују, а не да дају само одговоре на постављена питања. Ученици долазе до закључака путем истраживачких задатака. Задатке решавају заједнички и постижу добру међусобну сарадњу. Ученици користе интернет. Резултат оваквог облика рада је самостално стицање знања и подстрек за даље учење. Употреба информационо-комуникационих технологија је мотивација ученицима за боље решавање задатака. Ученици стално напредују у решавању задатака на часу и сами одређују нове појмове. Посебно интересантно им је било када су у пару састављали интервју са војником, а неки парови са његовим оцем, при чему су на крају часа и то драматизовали и прочитали. Ученици су добили задатак за домаћи да напишу састав <i>Да сам војник</i> у првом лицу. Један час није довољан за обраду овог дела, стога сам одлучила да му посветимо више часова на литерарној секцији, додатној настави и допунској настави. На литерарној секцији писали су састав <i>Да сам војник</i>, на допунској и додатној настави у реченицама одређивали су службу и значење падежа, с тим да сам водила рачуна да су то деца са различитим ученичким способностима, па сам им тако и прилагодила задатке. У оваквом раду, где је заступљен већи број деце са различитим склоностима омогућава ученицима да се са наставном јединицом упознају са свих доступних аспеката и детаљније обраде наставну лекцију. Овакав начин рада, самостално проучавање сигурних електронских текстова, слика, видео-материјала, самостална припрема и презентација радова, довео је до веће мотивације ученика, већег задовољства при учењу, бољег разумевања садржаја и бољих исхода. Ученици су сви узели активно учешће у групи. Свака група је имала своје задатке, сви су радили са великом љубављу и били су јако мотивисани. Мотивисала сам ученике да за домаћи задатак одгледају филм или прочитају приповетку “Све ће то народ позлатити”.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, групни.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска монолошка, метода тада на тексту, демонстративна.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Свеска, прибор за писање, табла, фломастери, пројектор, рачунар, интернет веза, читанка видео – бим, архива, извори са фотографијама ,презентација,панои литература доступна у библиотеци, интернет извори, фотографије, цртежи, музика, видео-материјали.
РЕСУРСИ	Слике Лазе Лазаревића, приповетке прилагођене узрасту, боје, папир, маказе, звучници/ пројектор, књиге и енциклопедије за децу.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Прати излагања наставника, одговара на постављена и поставља додатна питања; издваја значајне појединости из прочитаног текста; коментарише садржај прочитаног текста; прати методичку апаратуру у уџбенику; описује кључне појмове у школској свесци. Прати излагања и упутства наставника; укључује се у групу за израду домаћег задатка и прати упутства за израду групног рад одговара на постављена и поставља додатна питања учествује у приредби и прати упутства наставника.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Кординира формирање група; даје домаћи задатак; даје информације које ће домаћи задатак учинити успешним; учествује у изради паноа са ученичким ликовним радовима и домаћим задацима; даје упутства за писање домаћег задатка; заједно са ученицима одређује циљ пројекта.

НАЗИВ РАДА	СРПСКА СРЕДЊОВЕКОВНА ИСТОРИЈА, ПИСМЕНОСТ И КУЛТУРА
АУТОР/И	ДАНИЈЕЛА МАРКОВИЋ ОШ „Његош” Ниш
ЦИЉ	Развити осећај припадности народу који има изузетно културно-историјско наслеђе.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Пројекат <i>Српска средњовековна историја, писменост и култура</i> је започет школске 2022/2023. у време када су ученици били ученици првог разреда. Одељење је у јуну 2023. године од удружења Артис центар из Београда и историчарке уметности мр Тамаре Огњевећ на дар добило бојанку <i>Свет ликовне ћирилице</i>. Са коришћењем бојанке се на часовима ликовне културе започело у другом разреду (школска 2023/2024. година). Бојанка је тада коришћена у њеној основној образовној функцији, за развој фине моторике и подстицање креативности. У трећем разреду (школска 2024/2025), бојанка је највише коришћена у периоду светосавског празника. Ученици су тада, на елементарном нивоу подучавани о Немањићима, којом приликом је било речи и о брату Стефана Немање, кнезу Мирославу Хумском, који је у 13. веку наручио да се за њега напише књига која је касније, по њему названа Мирослављево јеванђеље. Тада су ученици почели да подробније обрађују пажњу на занимљиве цртеже који се налазе у бојанци. Тада су ученици открили да пред собом имају цртеже минијатура из најстарије књиге српске писмености, из Мирослављевог јеванђеља. У четвртм разреду (школска 2025/2026. година), у оквиру наставног предмета Природа и друштво подробније се уче садржаји о Немањићима. У оквиру наставног предмета Српски језик се у школској лектури обрађују текстови: <i>Упознајте Србију</i> (српски средњовековни утврђени градови), <i>Стефаново дрво</i> и <i>Гуја под Деспотовом кулом</i>, Светлане Велмар Јанковић, Народна прича <i>Најбоље задужбине</i>, <i>Културна историја Срба</i> Јована Деретића, Народна песма <i>Милош у Латинима</i>, а у оквиру домаће лектире обрађује се <i>Књига за Марка</i>, Светлане Велмар Јанковић. У свакој од поменутих прича, песама или књиге садржаји третирају тему средњовековне Србије. На часовима музичке секције у трећем разреду ученици су научили да по слуху певају песму <i>Расте, расте мој зелени боре</i>, песму прожету националним осећањима. У четвртм разреду су научили <i>Весели се српски роде</i>, песму израза искрене љубави према српском народу, прецима и традицији. Све споменуто се на часовима побројаних предмета прожимало, надограђивало, допуњавало и посебно се одразило на часове Ликовне културе који су били посвећени цртању минијатура по угледу на минијатуре Мирослављевог јеванђеља. Посебна занимљивост је у томе што су ученици сами почели да предлажу теме и мотиве за нове слике и цртеже. Инсистирали су да цртају и сликају српске манастире, да цртају Стефана Немању, Стефана Првовенчаног, цара Душана Силног... Велико благо је било сакупљено: знање о Немањићима, дивно појање, озбиљне и дубоке садржинске анализе побројаних текстова, као и прелепи ликовни радови. Одлучили смо да изађемо из оквира школе. Направљен је договор са координатором верске наставе за основне и средње школе у Нишу, г-дином Лазаром Павловићем о потенцијалној изложби ликовних радова ученика одељења 4/3, и програму приредбе који том приликом треба извести. Договорено је да се изложба организује у крипти Храма Св. цара Константина и царице Јелене у Нишу. Оперативни део организације изложбе је договорен са протиницом Евом Јовановић, која води дечије радионице при Храму Константина и Јелене и која је сарадник Канцеларије за младе Епархије нишке. И, на Младенце, 22. марта 2026. године изложба је отворена. Програм при отварању изложбе <i>Средњовековна Србија виђена очима четвртака</i> је био следећи: - Хор ученика 4/3 одељења, солиста Анђелија Дрљевић: <i>Расте, расте мој зелени боре</i> - Учитељица Данијела Марковић: Поздравна реч - Ученица Елена Живановић, 4/3: <i>Милош у латинима</i>, рецитовање - Хор ученика 4/3 одељења: <i>Певаћемо шта нам срце зна</i> - Милена Филиповић, помоћник директора ОШ „Његош”: Поздравна реч и свечано отварање изложбе - Хор ученика 4/3 одељења, солиста Анђелија Дрљевић: <i>Весели се српски роде</i> - Послужење гостију младенчићима које су мајке ученика тог јутра умесиле. - Разгледање изложених радова	

ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални и рад у групи.
МЕТОДЕ РАДА	Демонстративна, разговор, рад према посматрању, активна метода певања.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Бојанка Свет ликовне ћирилице (Атрис центар), прибор за цртање и сликање, е-учионица, јутјуб, уџбеници (Читанка, Уџбеник за природу и друштво).
РЕСУРСИ	Људски: ауторке бојанке, родитељи ученика, сарадници Епархије нишке, учитељица; Материјални: цртачки и сликарски материјал, литература, простор за рад, простор за излагање слика.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици су: читали, посматрали и анализирали, цртали, сликали, слушали, певали, разговарали и говорили, послуживали посетиоце изложбе.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељица је: читала, показивала и представила минијатуре Мирослављевог јеванђеља; подучавала садржајима из историје; певала, правила изложбене паное, дириговала хором ученика, писала текст за часопис...
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Родитељи ученика су учествовали у припремама изложбе (припрема паное са ликовним радовима; припрема простора у коме је реализован програм отварања изложбе; припрема младенчића за посетиоце изложбе; Ђакон Лазар Павловић је учествовао у одабиру ликовних радова; Ћја Ева Јовановић, сарадник Канцеларије за младе Епархије нишке је учествовала у припремама изложбе (простор).

НАЗИВ РАДА	САВРЕМЕНИ ПРИСТУП ОБРАДЕ ЛЕКТИРЕ У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА
АУТОР/И	ТИЈАНА ЂУЛИНАЦ ДЕКИЋ ОШ „Никола Тесла” Кљајићево
ЦИЉ	Циљ овог двочаса је развијање читалачке културе, богаћење речника, сарадничко учење.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Савремени приступ обраде лектире „Хајди”. Двочас одржан у 3. разреду. Опис активности: 1. час: Уводни део је организован као дебата. Истакли смо јасне циљеве часа. Главни део: Написали смо наслов и уз помоћ мале ума исписали ликове ,место радње,време радње, тему ,књижевну врсту. Потом сам постављала кратка питања везана за роман. Уследио је играказ где су ученици кроз глуму представили део из романа. Након играказа поделила сам ученике у три групе . Свака група је добила своје задатке. Прва група је имала задатак да опише ликове (позитивни и негативни ликови у односу на централни лик) као и ситуације из романа где се види зашто је неки лик позитиван ,а зашто негативан у односу на главни лик. Друга група је имала задатак да уради фабуларну пирамиду (увод ,узлазна радња,врхунац ,силазна радња и закључак),док је трећа група требала да напише двоструки дневник са 4 ситуације и да их образложи. Уследила је презентација група. Завршни део: Након захтевног главног дела ученици су у завршном делу првог часа писали писмо за Хајди. 2. час: Уводни део: У уводном делу другог часа ученици су кратко читали писма за Хајди (два ученика).Потом смо имали интервју са Хајди ,дедом и Кларом(ликови из романа). Ученици су били у улози новинара и питали изабраног ученика оно што их занима из њеног-његовог живота. Главни део: У главном делу смо причали о доброти и слободи. Ученици су узимали унапред припремљене цитате познатих писаца о доброти и слободи. Свако од њих је изабрао цитат који жели и лепио га флип чарт таблу . Своје цитате су преписивали на листове блокова калиграфским словима. Након ове активности поделила сам ученицима наставне листиће у виду краће провере знања о прочитаном. Завршни део: У завршном делу играли смо игру „Погоди лик“ (учитељ говори неке особине лика, а ученици погађају исти). Цртају лик који им се највише допао из игре,претражују на интернету како лик изгледа. На самом крају овог двочаса ученици су извлачили карту за игру „Планинска авантура“ (карта за излазак са часа), кратко одговарали на питање и тиме завршили час.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, групни, пројектни рад, дебата.
МЕТОДЕ РАДА	Монолошка, дијалогска, текстуална, метода практичних радова, истраживачка метода.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Роман, табла, свеске, слике, наставни листићи, читалачки дневници, картице, лаптоп, мобилни телефони.
РЕСУРСИ	Романи, читалачки дневници, листићи, картице, видео материјал, аудио визуелни, интернет, презентација.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	На одређеном нивоу Блумове таксономије ученици решавају, повезују, закључују, описују, проверавају, тумаче.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Разговор, усмеравање, објашњавање, тумачење.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Педагог на овом двочасу оцењује и даје своје мишљење.

НАЗИВ РАДА	ЛАКОЋА УЧЕЊА
АУТОР/И	ТАЊА СТАНИШИЋ ОШ „Симеон Араницки” Стара Пазова САЊА МАЛИНИЋ УГЛИК ОШ „Бошко Палковљевић Пинки” Стара Пазова
ЦИЉ	Практична примена стечених знања и умења у свакодневним животним ситуацијама.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Ученици су подељени у мешовите старосне екипе. Свака тачно одрађена активност екипи доноси по два поена. 1. активност- Куповање возних карти. Ученици IV разреда израчунавају укупну суму потребну за куповину повратних возних карата за све ученике (множење вишецифрених бројева). Ученици III разреда израчунавају кусур приликом плаћања појединачних карата (Одузимање до 1000). 2. активност - Долазак у Сремске Карловце - ученици III разреда се оријентишу помоћу значајних објеката (чесма, гимназија, црква, дрво платана), док их старији ученици објашњавају (методом „обрнуте учионице“ ученици су се припремили за ову активност). 3. активност- Одлазак на видиковац. Ученици III разреда објашњавају појмове - стојиште, видик, видикова линија. Ученици IV разреда објашњавају водене животне заједнице - Река (биљни и животињски свет - имена су читали на степеницама док су се пењали). 4. активност- Одлазак до поточића. Ученици IV разреда објашњавају појмове - извор, ток, лева и десна обала. Ученици III разреда демонстрирају одређивање страна обале (бацају листић, перо, цвет...). 5. активност- Речи супротног значења - Ученици добијају зататак и треба да у свом окружењу пронађу примере (у оквиру екипе деле се на парове. Сваки пар извлачи картицу на којој су исписане супротности: старо-младо, брзо-споро, топло-хладно, отворено-затворено...). 6. активност - Еколошке разгледнице (од природних материјала пронађених у парку сваки ученик прави разгледницу) 7. активност- физичка активност у парку - Савладавање препрека у природи и парку.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска, демонстративна, метода практичног рада, кооперативна, стваралачка; „обрнута учионица“.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Објекти у непосредној околини.
РЕСУРСИ	Железничка станица, Дунав, видиковац, парк, поточић.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Посматрају, дискутују, доносе закључке, постављају питања међусобно, сарађују, стварају.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Усмерава рад ученика, брине о безбедности, надгледа активности, подстиче, мотивише.

НАЗИВ РАДА	НАША ШКОЛА - ШКОЛА КОЈА СЕ ВОЛИ
АУТОР/И	САЊА СИМИЋ ДЕ ГРАФ, ОШ „Вук Караџић” Лозница ЈЕЛЕНА ЈАНКОВИЋ, ПУ „Бамби” Лозница
ЦИЉ	Олакшавање преласка деце из предшколске установе у школу кроз упознавање са школским окружењем, развијање позитивног става према учењу и јачање социјалних и комуникацијских вештина путем сарадничких активности.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Прелазак из предшколске установе у основну школу представља важну развојну прекретницу, која може бити праћена различитим емоцијама – од радозналости до несигурности. Управо зато сарадња школе и предшколске установе има кључну улогу у олакшавању овог процеса. Савремени начини планирања наставе који укључују сарадничке активности са циљем повезивања различитих нивоа васпитања и образовања, обезбеђују деци сигурност, развој и континуитет у учењу. Један од успешних примера такве сарадње реализован је кроз едукативну радионицу „Наша школа – школа која се воли”, у којој су учествовали ученици одељења VIII3 ОШ „Вук Караџић” у Лозници са својим одељењским старешином педагошком саветницом Сањом Симић де Граф, као и предшколци ПУ „Бамби” са васпитачицом Јеленом Јанковић. Радионица је осмишљена као низ интерактивних и креативних активности које су имале за циљ да предшколцима приближе школу и припреме их за полазак у први разред. Активност 1: Обилазак школе Опис: Ученици осмог разреда преузимају улогу водича и у мањим групама воде предшколце кроз школски простор (учионице, ходнике, зборницу, двориште). Током обиласка објашњавају намену просторија и описују како изгледа један школски дан. Предшколцима се омогућава да постављају питања и изразе своје утиске. Ова активност се заснива на учењу кроз непосредно искуство и има за циљ да смањи страх од непознатог, развије осећај сигурности и помогне деци да школу доживе као познато и пријатно место. Активност 2: Демонстрација школског рада У учионици ученици осмог разреда демонстрирају основне елементе понашања на часу – правилно седење, јављање за реч, коришћење школског прибора, писање у свесци и рад на табли. Предшколци активно учествују тако што опонашају приказане активности. Наставник и ученици дају кратка објашњења правила понашања. Активност је заснована на моделовању и учењу по узору, што омогућава деци да на природан начин усвоје основне школске навике. Активност 3: Читање приче и разговор Ученици читају кратку причу или бајку прилагођену узрасту предшколаца, водећи рачуна о изражајности читања. Након читања организује се разговор у којем се постављају једноставна питања о садржају, ликовима и поукама. Предшколци се подстичу да слободно изразе своје мишљење, препричају део приче или повежу садржај са сопственим искуством. Овом активношћу развијају се говорне способности, разумевање текста, пажња и култура слушања. Активност 4: Решавање проблемских ситуација Предшколцима се представљају свакодневне ситуације из школског живота (нпр. заборављен прибор, неразумевanje задатка, потреба за помоћи). Деца у сарадњи са ученицима осмог разреда предлажу могућа решења, а затим се заједнички анализирају предложени одговори. Наставница и васпитачица усмеравају разговор ка прихватљивим и пожељним облицима понашања. Активност подстиче развој критичког мишљења, социјалних вештина, самосталности и способности доношења одлука. Активност 5: Ликовна радионица Опис: Предшколци цртају појмове и ситуације које повезују са школом (учионица, учитељица, школски прибор, другари). Ученици осмог разреда им помажу и дописују називе тих појмова на страном језику (енглеском/италијанском). Радови се потом излажу на заједничком пану. Ова активност интегрише креативно изражавање и учење, подстиче машту, визуелно мишљење и интересовање за стране језике, као и сарадњу између деце различитог узраста.	
ОБЛИЦИ РАДА	Групни, фронтални, рад у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора, демонстративна метода, метода учења кроз игру, метода практичних активности, кооперативно учење.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Школски прибор (свеске, уџбеници, табла), дидактички материјал, папири, боје, фломастери, дигитални алат (Wordwall квиз), пано.
РЕСУРСИ	Школски прибор (свеске, оловке, бојице, фломастери), папири за рад, пано, штампани материјали за активности, послужење за завршни део (симболична торта/слаткиш), рачунар, пројектор и интернет, интерактивни квиз креиран у алату Wordwall.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• Учествоју у обиласку школе и упознавању школског простора, • Слушају објашњења и постављају питања, • Активно учествују у демонстрацији школских активности (понашање на часу, рад у свесци, јављање за реч), • Учествоју у разговору након читања приче и износе своја запажања, • Решавају проблемске ситуације кроз групни рад и дискусију, • Цртају појмове из школског окружења и учествују у ликовној радионици, • Учествоју у интерактивном квизу у групама, • Сарађују са вршњацима и старијим ученицима током свих активности, • Износе утиске и учествују у завршној рефлексији.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• Планирају и организују радионицу, • Уводе ученике и предшколце у активности, стварају подстицајну и сигурну атмосферу, • Координишу рад ученика осмог разреда као вршњачких водича и едукатора, • Умеравају обилазак школе и објашњава значај појединих простора и правила понашања, • Подстичу разговор, поставља питања и мотивише децу на активно учешће, • Прате и подржавају рад ученика током демонстрација, групног рада и квиза, • Умеравају решавање проблемских ситуација и води дискусију, • Прате индивидуалну и групну ангажованост деце и пружа подршку по потреби, • Подстичу позитивну комуникацију, сарадњу и међусобно уважавање, • Воде завршну рефлексију и резимира утиске са радионице.

НАЗИВ РАДА	ЧАРОБНА ШУМА; ИНОВАТИВНИ МОДЕЛИ НАСТАВЕ – ИНТЕГРАТИВНА И АМБИЈЕНТАЛНА НАСТАВА
АУТОР/И	МИРОСЛАВ ДАНИЛОВИЋ и ДРАГИЦА ДАНИЛОВИЋ ОШ „Сестре Радовић” Белосавци
ЦИЉ	Примерима који су примењени у раду допринети унапређењу образовног процеса у нашим школама. Повезивање и сједињавање наставних јединица / садржаја из више различитих предмета у логички организоване целине, како би ученици активним учешћем у процесу сазнања, а кроз низ задатака, усвојили а затим систематизовали све предвиђене наставне садржаје који су интегрисани око базе „Чаробна шума”.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
У раду смо се осврнули на значај наставе и учења – истицање њиховог значаја за ученике. Учење је процес стицања новог или модификовања постојећег знања. Такође смо истакли да стручњаци откривају значај физичка активност: има позитиван утицај на психофизички развој, развој когнитивних способности, па према томе и на рад у школи. Поред физичке активности у процес учења укључујемо покрет и игру, и реализацију наставе у природи, како бисмо поспешили процес мишљења и учења као и когнитивне способности деце. Сваки ученик је потенцијал за себе. Од нас и средине у којој наставу реализујемо у многоне зависе резултати наставног процеса. Настојимо да ученик у настави буде истраживач, мисаоно креативно биће, конструктивни учесник у наставном процесу, а не неми посматрач и послушни извршилац. Залажемо се за ванучионичку наставу, као и за иновативне моделе наставе. У раду смо се осврнули на појам, значење и значај амбијенталне и интегративне наставе. Реализацију тематског дана смо започели у Чаробнионици-учионици: рад на тексту и припрема за тематски дан, давање домаћих задатака и припрема материјала; - Реализацијом задатака код куће ученици су се припремили за реализацију интегративне и амбијенталне наставе. - У сарадњи са родитељима стигли смо у манастирски комплекс Трстена где смо реализовали тематски дан „Чаробна шума”. - Виле су као асистенти дале допринос успешној реализацији наставног дана (сарађивале су, давале задатке и прикупљале продукте рада, сарађивале су током истраживачког похода кроз шуму, учествовале су у изради солитера и еколошких парова, учествовале су у презентовању продуката рада); Ученици су уз помоћ виле реализовали задатке у трпезарији манастира – импровизованој учионици: садржаје из различитих наставних предмета су реализовали у складу са узрастом и индивидуалним способностима ученика; након анализе задатака израђивали смо ШУМСКИ СОЛИТЕР сачињен од различитог биљног и животињског света; свајали су и примењивали знања везана за мерење висине стабла у природи, без адекватних средстава (кораком посматрајући висину стабла кроз ноге, што је било веома интересно свим учесницима у раду); израда еколошких порука на тему заштите шуме и њених становника; израда порука врлина које смо стекли током реализације наставе; приказ продуката рада. - Учитељи су организовали дан, обезбедили средства за рад и услове за успешну реализацију наставног дана и наставних садржаја, учествовали су у раду, подржавали су ученике, сарађивали са свим актерима наставног дана, доприносили су успешној реализацији наставе у природном амбијенту, извршили су евалуацију и презентовали продукте рада); - Родитељи су за све нас подршка од непроцењивог значаја. Допринели су безбедном превозу ученика, учествовали су у подели ужине и освежења, водили су рачуна о безбедности ученика на игралишту, посматрали су наставни дан и учествовали у евалуацији.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, групни, рад у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска, демонстративна, учење путем решавања проблема.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Текст приче „Чаробна шума”; модели животиња; компас коцка; шумски солитер; задаци; илустрације; збирка врлина.
РЕСУРСИ	Шумски изазови, илустрације и текстови задатака, модела биљака и животиња, природна средина (учионица-играоница), манастирски комплекс.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Читају, уочавају, анализирају, откривају, истражују, решавају, упоређују, уочавају, мере, примењују, закључују, изводе покрете, учествују у игри, израђују еколошке парове, израђују збирку врлина.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Обезбеђују простор, средства, материјале за рад, текст, задатке; прганизују рад, сарађују са свим актерима; прате, пружају подршку у раду; прикупљају и уређују продукте рада; врше евалуацију и презентују резултате и продукте рада.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Виле: сарађују током реализације тематског дана кроз поделе задатака и материјала за рад; подржавају ученике током потраге кроз шуму, сарађују при изради продуката рада, прикупљају и учествују у презентовању радова; деле ужину и освежења; учествују у игри. Родитељи: учествују у превозу ученика, воде рачуна о безбедности током игре, обезбеђују ужину и освежење.

НАЗИВ РАДА	РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ - ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ LA DIVERSITÀ DELLA NATURA - PROTEZIONE DELL'AMBIENTE
АУТОР/И	ГОРДАНА ИГИЋ И ТАЊА КРСТИЋ ОШ „Душан Радовић” Ниш
ЦИЉ	Оснаживање ученика за разумевање значаја воде у природи и одрживог односа према животној средини кроз интеграцију наставних садржаја, примену кооперативних метода учења (вршњачко учење и Метода шест шешира), као и развијање интеркултуралних и језичких компетенција у сарадњи са партнерима из Италије.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Овај час представља пример добре праксе кроз интеграцију наставних садржаја, примену савремених наставних метода и остваривање међуразредне и међународне сарадње. Настава је реализована као радионица у којој су ученици били активни учесници у процесу учења, а акценат је стављен на искуствено, сарадничко и истраживачко учење. Посебна вредност часа огледа се у повезивању ученика различитог узраста, као и у укључивању гостију из Италије, чиме је подстакнута интеркултурална размена и употреба страног језика 1. корак – Уводна мотивација и активирање предзнања (8. разред) Ученици 8. разреда једноставно представљају облике појављивања воде-огледи; показују слике: поток, река, бара, језеро, киша, снег; постављају питања првацима и подстичу дискусију. УЧЕНИЦИ НА ИТАЛИЈАНСКОМ ЈЕЗИКУ ДАЈУ УВОДНУ РЕЧ И ПОЗДРАВ. Представљају се и представљају учитељицу и наставницу. 2. корак – Подела првака у ДВЕ групе и задавање задатака уз Методу 6 шешира. Улоге (шешири) у групи: бели шешири (2 ученика) – износе чињенице: шта је поток, шта је река, по чему се разликују, како тече вода; црвени шешири (2 ученика) – описују како се осећају кад виде реку/поток (радост, мир, страх); жути шешир – говори шта је добро и корисно код текуће воде; црни шешир – упозорава када текућа вода може бити опасна (брза река, дубина); зелени шешир – даје креативне идеје: „шта би река рекла да може да говори“, „како изгледа чаробни поток“; плави шешир – тихи посматрач (улога праћења, уз подршку осмака). Група 1 – Вода која тече (поток и река) – Разликују поток и реку. – Нацртај или залепи ток воде. Прваци затем сакупљају своје „шешир идеје“ и од њих стварају заједничку мапу ума: ВОДА КОЈА ТЕЧЕ. Група 2 – Вода која мирује и вода која пада (бара, језеро, киша, снег) – Објасни шта је бара, а шта језеро. – Поређај слике падавина. • Улоге (шешири) у групи: бели шешири (2 ученика) – објашњавају чињенице: шта је бара, шта је језеро, шта значи да вода мирује; које су врсте падавина; црвени шешири (2 ученика) – изражавају осећања о киши, снегу, бари и језеру; жути шешир – говори шта је корисно у вези са мирном водом и падавинама; црни шешир – наводи када вода која мирује или пада може бити опасна (клизање, дубина, прљави бара); зелени шешир – даје маштовите идеје: „шта би језеро рекло“, „како би се снег представио“; плави шешир – тихо прати и одржава ред у групи (уз подршку осмака). Група од сакупљених идеја прави мапу ума: ВОДА КОЈА МИРУЈЕ / ПАДА. 3. корак – Рад по групама (Прваци раде, осмаци воде процес. Рад по групама уз примену Метода 6 шешира, само прваци раде) У свакој групи примењује се <i>Метода 6 шешира мишљења</i>, прилагођена узрасту ученика 1. разреда и броју ученика (8 ученика у две групе). Два шешира су дуплирана (бели и црвени) како би сваки ученик узео учешће у раду. Осмаци постављају вођена питања. Прваци лепе, боје, цртају и уочавају разлике. Групе припремају свој рад. 4. корак – Припрема за презентацију (воде ученици 8. разреда) Осмаци помажу да се формулишу јасне реченице. Прваци се договарају ко ће шта рећи. Припрема за презентацију (воде ученици 8. разреда) (УЧЕНИЦИ ОСМОГ РАЗРЕДА НА ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ ОБЈАШЊАВАЈУ ШТА ЋЕ РАДИТИ УЧЕНИЦИ ПРВОГ РАЗРЕДА). Осмаци помажу да се формулишу јасне реченице. (СТАРИЈИ УЧЕНИЦИ УКРАТКО ПРЕВОДЕ НА ЕНГЛЕСКИ ЗАКЉУЧКЕ МЛАЂИХ УЧЕНИКА). Прваци се договарају ко ће шта рећи.	

ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад, вршњачко учење (међуразредна сарадња).
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора, метода усменог излагања, хеуристичка метода, метода рада на тексту, демонстративна метода, игровне активности, Метода шест шешира, метода мапе ума.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Уџбеник „Свет око нас I Хемија”, дигитални уџбеник, илустрације, сличице, хамер, фломастери, лепак, папир, визуелни и аудио материјали.
РЕСУРСИ	Ученици (1. и 8. разред), наставници, гости из Италије, наставни материјали, дигитални садржаји, учионички простор као подстицајно окружење за учење.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици слушају, посматрају, одговарају на питања, учествују у дискусији, раде у групама, примењују Методу шест шешира, цртају, лепе, класификују појмове, израђују мапе ума, излажу резултате рада, развијају дијалог и сарадњу, повезују знања и изводе закључке; реализују огледе.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Наставници планирају и организују час, усмеравају рад ученика, постављају питања, подстичу дискусију и сарадњу, прате и вреднују рад ученика, мотивишу ученике на активно учешће, координирају сарадњу између разреда и комуникацију са гостима, пружају подршку у процесу учења.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Ученици 8. разреда имају улогу ментора: објашњавају, постављају питања, воде активности и помажу млађим ученицима у раду и припреми презентације. Гости из Италије прате реализацију часа, учествују у уводном и завршном делу, подстичу интеркултуралну комуникацију и дају повратне информације. Кроз употребу италијанског и енглеског језика остварује се аутентична комуникација и повезивање ученика у међународном контексту.

НАЗИВ РАДА	САЈАМ НАУКЕ
АУТОР/И	БРАНКА МИЛИЋЕВИЋ ОШ „Савремена” Нови Београд
ЦИЉ	Систематизација градива кроз пројектну наставу и приближавање науке ученицима у првом циклусу образовања.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
На крају трећег разреда, као завршну активност и систематизацију градива, у одељењу III1 организовали смо јавни час на тему САЈАМ НАУКЕ, у оквиру кога смо, кроз двочас, у првом делу часа, реализовали кратку драмску форму под називом „Воз за будућност“, а у другом делу реализовали сајам науке. Драмски комад „Воз за будућност“ осмишљен је као комад у ком се говори о научницима (Никола Тесла, Милутин Миланковић, Михајло Пупин, Алберт Ајнштајн, Милева Марић и Марија Кири). Прича креће из Смиљана, од једног догађаја из детињства Николе Тесле, из периода када се у њему јавила жеља за науком и заискрила научна искра која га је кроз живот водила до највећих достигнућа. Затим се он, у возу, среће са осталим научницима. Кроз текст сазнајемо о њиховим најзначајнијим изумима. Након текста је уследила музичка нумера, која је пратила тему текста. Након овог драмског комада ученици се, подељени у групе, распоређују за своје штандове, на којима су изводили експерименте и представили област за коју су задужени: Природњаци, Уметници, Лингвисти, Еколози, Астрономи, Археолози, Програмери, Кулинари, Спортисти. Неки од експеримената које су извели: О ТЕЧНОСТИМА: ЛАВА ЛАМПА, ПУТУЈУЋА БОЈА, СИФОН ОД СЛАМЧИЦЕ ВАЗДУХ И ГАСОВИ: БЕРНУЛИЈЕВ ПРИНЦИП, БАЛОН НАДУВАН ПОМОЋУ СОДЕ, БАЛОН И СВЕЋА ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ: ВУЛКАН Поред наведених експеримената бавили су се и: здравом храном, рециклажом, личном хигијеном...	
ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални рад, рад у пару и у групи.
МЕТОДЕ РАДА	Метода практичних радова, драмски приказ, текстуалне методе, експерименти.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Панои, микроскопи, телескоп, Теслина лампа, фен, свеће, маса за сапуне, намирнице за колачиће, сет за археологију, инструменти за мере и мерења, балони.
РЕСУРСИ	Енциклопедије, школска збирка препарата, атласи, модели небеских тела.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици су припремали материјале за свој штанд за промоцију науке у одређеној области, која им је додељена по афинитетима, као и улоге за извођење на сцени. У склопу њихових активности била је и припрема сценографије, костима, кореографије.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељица је припремила научне области, реквизите и средства, као и остале материјале. За потребе сценског извођења припремила је текст и поделила улоге. Давала је савете учесницима и сарађивала са родитељима у припреми. Ученицима је на располагању као подршка у току извођења експеримената.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	За потребе целокупног догађаја ангажоване су и друге колеге, као техничка подршка.

НАЗИВ РАДА	КРЕАТИВНИ ЧИТАЛАЧКИ ДНЕВНИК У СЛУЖБИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ДЕМОКТАРСКУ КУЛТУРУ И ИНТЕРКУЛТУРАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
АУТОР/И	ДРАГАНА БЛАГОЈЕВИЋ ОШ „Вук Караџић” Ћуприја
ЦИЉ	Подстицај и развијање компетенција за демократску културу и интеркултуралне компетенције.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални и групни.
МЕТОДЕ РАДА	Метода рада на тексту, демонстративна метода, монолошко-дијалозна, метода јавног наступа.
РЕСУРСИ	Школска библиотека, градска библиотека, градска удружења.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• Израђују књижевне творевине; • учествују у одабиру радова; • израђују брошуре, паное; • јавно презентују своје продукте; • учествује у уређивању простора за јавну презентацију; • прате ток активности и дају додатну подршку свим учесницима; • врше евалуацију и самоевалуацију реализоване активности.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• Организује састанке литерарне секције; • координира и води предактивности у школској библиотеци; • врши одабир радова; припрема средства за рад; • прати и контролише израду продуката; • координира са градском библиотеком; • координира са удружењима. • врши евалуацију и самоевалуацију реализоване активности.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Школски библиотекар: • помаже ментору / водитељу активности у праћењу реализације; • помаже у набављању средства за рад; • помаже у уређивању простора за јавну презентацију; Бак репортер: • оглашава најављену активност; • прати предактивности и саму активност; • бележи, снима, интервјуише; • емитује забележено јавно путем друштвених мрежа; • врши процену реализоване активности из свог угла Градска удружења: • присуствују јавној презентацији; • учествују у договору око временске динамике за јавну презентацију; • узимају учешће предствљајући се публици на задату тему; • врше евалуацију реализоване активности.

NAZIV RADA	DIGITALNI ALATI U RAZREDNOJ NASTAVI
AUTOR/I	DANIJELA KNEŽEVIĆ OŠ „Stjepan Radić”, Božjakovina
CILJ	Cilj ovog rada je prikazati primjere dobre prakse kojima je cilj unaprijediti kvalitetu nastave kroz korištenje digitalnih alata i umjetne inteligencije, s naglaskom na: • povećanje motivacije učenika • aktivno sudjelovanje u nastavi • individualizaciju i prilagodbu zadataka različitim sposobnostima učenika • razvoj digitalnih kompetencija i kritičkog mišljenja
OPIS PRIMERA DOBRE PRAKSE	
OBLICI RADA	Individualni rad, rad u paru, rad u skupinama, suradničko učenje, projektni rad, istraživački rad.
METODE RADA	Praktični rad, demonstracija, istraživačke metode, diskusije i vođeni razgovori, interaktivni kvizovi.
SREDSTVA I POMAGALA	Računala, interaktivna ploča, digitalne platforme, internet, kolaborativni alati.
RESURSI	Vodiči i upute za korištenje aplikacija, stručna podrška učiteljice.
AKTIVNOSTI UČENIKA	Sudjeluju u interaktivnim kvizovima i igrama, rješavaju zadatke i vježbe u digitalnim aplikacijama, dijele svoja rješenja i ideje putem digitalnih ploča, suradnički rade u parovima ili grupama, evaluiraju vlastiti rad kroz digitalne alate.
AKTIVNOSTI NASTAVNIKA	Priprema digitalne materijale i interaktivne sadržaje za nastavu, usmjerava učenike, objašnjava zadatke i prati njihov napredak, pruža povratne informacije i podršku u realnom vremenu, motivira učenike u izražavanju njihovih ideja.
AKTIVNOSTI OSTALIH UČESNIKA	Roditelji prate napredak učenika kod kuće, pomažu u pristupu digitalnim alatima, komentiraju ili evaluiraju rad djece na roditeljskim sastancima i individualnim razgovorima.

НАЗИВ РАДА	СА ВУКОМ КАРАЏИЋЕМ ОД ГУСАЛА ДО ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ
АУТОР/И	СЛАЂАНА ШАРЧЕВИЋ, МИЛИЦА ИВАНОВИЋ и НИКОЛИНА ПЕТРОВИЋ ШООО „Обреновац” Обреновац
ЦИЉ	Упознати живот, дело и значај Вука Караџића; разумети реформу језика и правописа; развијати дигиталну и медијску писменост.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Цео час је осмишљен да иде кроз презентацију у Power Point-у. Презентација је направљена у алату Gamma. Час почиње обраћањем Вука Караџића у веб алату HeyGen. Након тога следи најава наставне јединице. Полазници се кроз презентацију у алату Prezi упознају са животом и радом Вука Караџића. Следи групни облик рада. Полазници добијају одштампан материјал за групе са текстом и питањима и њихов задатак је да прочитају текст и да усмено одговоре на постављена питања. Прва група се упознаје са Вуковим детињством и школовањем, а друга група са Вуковим радом. Након неколико минута, имамо повратну информацију кроз презентацију (провера одговора на питања обе групе). Прва група прати излагање друге групе и обрнуто како би створили још јаснију слику о животу и раду Вука Караџића. Следећи задатак који су групе имале је да у алату Linoit поставе питање Вуку Караџићу (да откуцају питање на стикер папирићу). Прва група је имала задатак да смисли шта би питала Вука да је живела у време његовог детињства и школовања, док је друга група требало да размисли шта би питала Вука када би данас имала прилику да га сретне. Кроз алат Padlet смо се упознали са временском линијом Вуковог живота, од његовог рођења па све до признавања Вуковог језика за званични књижевни језик четири године после његове смрти. На реду је била авантура Кроз музеј Вука Стефановића Караџића у Escape room-у, рађена уз помоћ алата Genially. Полазници су решавањем задатака пролазили кроз собе и обилазили Вуков музеј. Свако је радио самостално за себе и напредовао својим темпом. Ко погреша, враћа се на претходни корак. Полазник који заврши своју авантуру кроз музеј, чека га ватромет на крају јер је спасао Вуков Рјечник. Следи кратка систематизација наученог кроз квиз знања из презентације, а затим полазници решавају анаграм са веб платформе/онлајн алата Wordwall. У завршном делу часа смо закључили колики је значај Вука Караџића за наш језик и да је он наш велики учитељ. На самом крају часа, Вук се полазницима обратио још једном путем алата HeyGen да им се захвали што су били пажљиви, што су слушали о његовом животу и раду и да наставе да вредно уче и раде на себи кроз живот.	
ОБЛИЦИ РАДА	Групни, индивидуални и фронтални.
МЕТОДЕ РАДА	Метода демонстрације, метода читања и рада на тексту, дијалогска.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Бим пројектор и лаптоп.
РЕСУРСИ	- веб алати: HeyGen, Gamma, Padlet, Linoit, Prezi, Genially, Wordwall; - презентација у Power Point; - дигитални уџбеници: Аранђеловић, Ј. М: <i>Српски језик за 4. разред основне школе</i>, БИГЗ школство, Београд; Аранђеловић, Ј. М: <i>Читанка за 4. разред основне школе</i>, БИГЗ школство, Београд
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Слушају излагање наставника, активно учествују у разговору, сарађују у групи и заједнички решавају задатке, одговарају на постављена питања, користе дигиталне алате, развијају дигиталне компетенције, прате рад других полазника.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Објашњавање начина рада на часу, усмеравање пажње на задатке и садржај који се обрађује, праћење рада и давање подршке полазницима, тумачење непознатих речи.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Андрагог школе посматра реализацију часа, прати ангажовање полазника, коментарише и даје сугестије на крају часа, повремено фотографише.

НАЗИВ РАДА	ПРИМЕНА ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ И ДИГИТАЛНИХ АЛАТА У ФУНКЦИЈИ РАЗУМЕВАЊА КЊИЖЕВНОГ ТЕКСТА – ПРИМЕР ОБРАДЕ ЛЕКТИРЕ ЛЕСИ СЕ ВРАЋА КУЋИ
АУТОР/И	ДРАГАНА ЈОВАНОВИЋ ОШ „Јован Дучић” Нови Београд
ЦИЉ	Унапређивање разумевања књижевног текста применом вештачке интелигенције и дигиталних алата, уз развијање критичког мишљења, читалачких компетенција, сарадње и дигиталне писмености ученика.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
На часу обраде лектире „Леси се враћа кући” примењен је савремени наставни приступ који интегрише дигиталне алате и подршку вештачке интелигенције у функцији разумевања књижевног текста. Настава је осмишљена као активан, интерактиван и истраживачки процес усмерен на развој читалачких компетенција, критичког мишљења и дигиталне писмености ученика. У припреми часа коришћен је алат NotebookLM, који је омогућио анализу и структурирање садржаја лектире, као и ефикасније планирање наставних активности. На основу тако припремљеног материјала креирани су дигитални садржаји који су коришћени у настави. У реализацији часа примењене су различите дигиталне и активне методе рада. Видео презентација наставног садржаја, доступна путем платформе YouTube, коришћена је као уводна и обрадна подршка. Израђене су дигиталне флеш картице са 60 питања за проверу разумевања текста, као и квиз активности које су подстакле мотивацију и активно учешће ученика. Ученици су током групног рада истраживали поступке ликова, анализирали кључне поруке текста и повезивали их са сопственим искуством, чиме је подстакнута сарадња и развој критичког мишљења. У завршној фази часа реализована је формативна евалуација путем дигиталног алата Mentimeter, која је омогућила ученицима да изнесу своје утиске, процене разумевања и рефлектују о сопственом учењу. Овако осмишљен наставни процес доприноси активној улози ученика у учењу, индивидуализацији наставе и унапређивању наставне праксе. Примена вештачке интелигенције и дигиталних алата повећава мотивацију ученика и омогућава дубље и функционалније разумевање књижевног текста.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад и рад у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора, метода демонстрације, проблемска метода, истраживачка метода, метода учења путем дигиталних садржаја и метода самосталног рада ученика.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Рачунар, интернет, видео презентације, дигитални квиз, дигиталне флеш картице са питањима, инфографик, дигитална мапа ума, платформа YouTube, алат за примену вештачке интелигенције NotebookLM.
РЕСУРСИ	Текст лектире „Леси се враћа кући“, дигитални наставни материјали креирани уз помоћ вештачке интелигенције, онлајн платформа за приказ видео садржаја и интерактивних задатака, дигитални алат за евалуацију Mentimeter.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици активно учествују у свим фазама наставног процеса; прате видео презентацију, анализирају књижевни текст, одговарају на питања из дигиталних флеш картица и учествују у квиз активностима; у групном раду истражују поступке ликова, размењују мишљења и изводе закључке; током рада користе дигиталне материјале креиране уз подршку вештачке интелигенције; на крају часа учествују у евалуацији путем дигиталног алата Mentimeter, изражавајући своје утиске, ниво разумевања и активност на часу.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељ планира, организује и реализује наставни процес применом вештачке интелигенције и дигиталних алата; израђује наставне материјале, видео презентацију и интерактивне задатке, усмерава ученике у току рада и подстиче активну дискусију; током наставе прати рад ученика, пружа повратне информације и подстиче развој критичког мишљења, сарадње и дигиталних компетенција; учитељ кроз овакав приступ делује као модератор и водич у процесу учења.

NAZIV RADA	UČENJE BEZ OTPORA: TRANSFORMACIJA TRADICIONALNIH ZADATAKA U DIGITALNE IZAZOVE
AUTOR/I	KSENIJA VAROVIĆ i KSENIJA VARGA Osnovna škola Fran Koncelak Drnje, Drnje
CILJ	Osposobljavanje učitelja za samostalnu izradu digitalnih nastavnih sadržaja (kvizovi, križaljke, interaktivne karte) bez potrebe za naprednim informatičkim znanjima, s ciljem povećanja motivacije i angažmana učenika kroz igru.
OPIS PRIMERA DOBRE PRAKSE	
Ovaj rad temelji se na primjeni elemenata igre u osmišljavanju aktivnosti za učenike s ciljem povećanja njihove motivacije i angažiranosti. Glavni oslonac je platforma Educaplay, koja omogućuje jednostavnu izradu digitalnih nastavnih sadržaja bez potrebe za programiranjem ili naprednim informatičkim znanjima. Kroz ovaj primjer, tradicionalni zadaci pretvaraju se u interaktivne izazove poput križaljki, osmosmjerk i kvizova, čime učenje prestaje biti rutina i postaje istraživačka aktivnost. Gamifikacija unutar platforme potiče znatiželju i unutarnju motivaciju, pružajući učenicima trenutačnu povratnu informaciju i razvijajući pozitivan odnos prema radu. Naglasak je na pristupačnosti alata koji učiteljima omogućuje da uz malo mašte stvore vizualno privlačne i pedagoški učinkovite sadržaje prilagođene suvremenim generacijama.	
OBLICI RADA	Frontalni (prezentacija alata), individualni (izrada vlastite aktivnosti).
METODE RADA	Demonstracija, metoda praktičnih radova, učenje otkrivanjem.
SREDSTVA I POMAGALA	Računalo/tablet, internet veza, platforma Educaplay.
RESURSI	Online platforma Educaplay, stabilna internetska veza, web preglednik, baza zadataka iz nastavne jedinice.
AKTIVNOSTI UČENIKA	Rješavanje interaktivnih zadataka, sudjelovanje u digitalnim kvizovima i istraživačkim aktivnostima.
AKTIVNOSTI NASTAVNIKA	Odabir nastavnog sadržaja, dizajniranje digitalne aktivnosti na platformi, mentoriranje učenika tijekom rada.

НАЗИВ РАДА	ПОТРАГА ЗА КОВЧЕГОМ КРОЗ ПРИЗМУ СТАНДАРДА АПЛИКАЦИЈЕ АС ШКОЛА
АУТОР/И	ЗВОНИМИРКА ЈОВИЧИЋ ОШ „Моша Пијаде” Жагубица
ЦИЉ	- Приказати угледни час математике „Потрага за ковчегом” који је реализован у троразредном комбинованом одељењу, - Показати усклађеност са стандардима наставе и учења, - Навести јаке стране часа и поделити препоруке за превазилажење уочених слабости.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Уводни део часа (7 минута) Час почиње захтевом учитељице да ученици отворе врата учионице, јер је неко покуцао. Након упознавања са садржајем пронађеног „свитка”, учитељ упознаје ученике са ликом Рачунчице. У питању је виртуелни лик, који је уједно и пошиљалац писма. Учитељ затим упућује ученике на одељењску бележницу са раније прикупљеним примерима примене рачунских операција у свакодневном животу и отвара дискусију, уз подсећање на правила понашања током њеног трајања (правила су дата у оквиру дигитализованог материјала за рад). Циљ часа најављује се кроз причу о потрази за ковчегом, при чему се истиче да ће ученици, решавајући различите математичке задатке, откривати трагове и уочити значај примене математике у свакодневном животу. Модел ваге са два таса користи се за приказивање поређења величина и проверу тачности редоследа рачунских операција, док се истовремено прати рад ученика другог и трећег разреда и по потреби пружа подршка. Поред тога, представља се бројевна права од картона као средство за упоређивање бројева и разумевање њиховог положаја, а пажња се усмерава на ученике првог разреда приликом одређивања позиције бројева, уз давање повратних информација и корекција. Главни део часа (28 минута) Учитељ пушта динамичну музику и уводи ученике у атмосферу активности, најпре представљајући лик Мркобора и његове помоћнике, а затим и Рачунчицу са алгоритмом који обухвата шест изазова. Након тога приказује први задатак и објашњава симболику црвене линије. У наставку активности позива ученике да одаберу наредни задатак и провере своја решења, континуирано прати њихов рад у „чаробној учионици” и додатно их мотивише да самостално уочавају и исправљају евентуалне грешке. Током реализације задатака надгледа рад ученика и подстиче их на проверу тачности решења. Посебну пажњу посвећује задатку са речју „ПОМАГАЊЕ”, који користи као полазиште за дискусију, повезујући математичке садржаје са вредностима солидарности и међусобне подршке. На крају активности упућује ученике да попуне радни лист „5П техника за самооцењивање”, чиме се подстиче рефлексивност о сопственом раду, након чега откривају последњи слајд са коначним кодом. Ученици пажљиво слушају и прихватају позив, свесни да сваки изазов носи део формуле који треба открити. У тимском раду, сваки члан решава свој задатак, а заједничким напором долазе до решења и откривају прву цифру формуле. Настављају да сарађују, решавају задатке и анализирају резултате, чиме откривају другу цифру. Потом, кроз заједничко проверавање добијених решења, долазе до треће цифре формуле. У даљем процесу, решавају задатке, уочавају резултате и откривају четврту цифру. Када заједнички одреде број слова у задатој речи, откривају и пету цифру формуле, а затим учествују у дискусији о значају помагања. На крају, самовреднују свој рад кроз радни лист, постављају циљеве за даљи процес учења и откривају тајни код који представља круну њиховог заједничког труда. Завршни део часа (10 минута) Учитељ организује активност под називом „Математичка стаза” и објашњава да сваки разред има свој пут по пољима, при чему само тачан избор корака води до награде. Потом позива ученике да изаберу број који ће их одвести до циља, нудећи им три картице: 12, 1Д 2Ј и 2Ј1Д. Док ученици доносе одлуку, наставник надгледа њихово кретање по пољима, подстиче радост и заједништво, а на крају открива награду. Ученици пажљиво слушају наставниково објашњење да сваки разред бира свој пут по пољима, затим извлаче једну од понуђених картица и изабрани број проверавају кроз скок по пољима. У том процесу проналазе „математички ковчег” са QR кодом, који их води ка новим задацима. На крају слушају наставникове препоруке у вези са даљим трагањем за математичким благом, настављајући своје учење кроз игру и истраживање.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, групни.

МЕТОДЕ РАДА	• Метода разговора – присутна у математичкој дискусији, где ученици размењују мишљења о томе зашто су бројеви и операције важни, као и у задатку о ужину (разговор о вредностима и солидарности) • Метода демонстрације – учитељ показује поступке решавања задатака (нпр. множење, дељење, редослед операција) и ученици кликом проверавају решење • Метода писаних радова – ученици користе свеске за записивање примера, решавање задатака, преписивање двоцифрених бројева и анализу десетица и јединица. • Метода практичних радова – примери као што су сабирање новца за ужину, израчунавање количника или разлике бројева – ученици решавају конкретне, животне ситуације • Метода илустрације – чаробна учионица, ликови (Мркобор, Збуњавко, Брзоплетко, Заборавко) и визуелни задаци представљају илустративни оквир који мотивише ученике • Метода усменог излагања – учитељ уводи ученике у причу о Рачуници и објашњава кораке, правила и задатке • Метода рада на тексту – ученици анализирају задатке у текстуалном облику и из текста извлаче податке потребне за решавање
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	„Математички тасови” (дидактичко средство за упоређивање бројева и одређивање приоритета рачунских операција); бројевна права; картице са бројевима (12, 1Д 2Ј, 2Ј1Д), поља за „Математичку стазу” (игровна подлога); ковчег као симбол награде; дигитални уређаји за читање QR кода.
РЕСУРСИ	Дигитализовани материјал; одељењска бележница; свитак са загонетном реченицом; радни лист „5П техника за самооцењивање”; QR кодови и „математички ковчег” као извор нових задатака.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Проналазе свитак, читају загонетну реченицу и размишљају о тајном пошиљаоцу; Слушају представљање Рачунчице и прихватају је као савезника у истраживању; Прегледају одељењску бележницу, читају примере и додају своје; Учествоју у дискусији о примени математике у животу, поштујући правила разговора; Рад са „Математичким тасовима” – упоређују бројеве и проверавају редослед операција; Рад са бројевном правом – одређују позицију бројева и упоређују величине; Решавају задатке у „чаробној учионици”, сарађују и откривају делове тајне формуле; Проверавају резултате и уочавају цифре формуле кроз изазове; Учествоју у дискусији о помагању и солидарности; Попуњавају радни лист „5П техника за самооцењивање”; Извлаче једну од понуђених картица и проверавају број кроз скок по пољима; Проналазе математички ковчег са QR кодом; Слушају наставникове препоруке за даље трагање за математичким благом.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Организује уводну активност – проналазак „свитка” са загонетном реченицом; Представља лик Рачунчице као тајног пошиљаоца писма и мотивише ученике на истраживање; Упознаје ученике са одељењском бележницом и покреће дискусију о примени математике у свакодневном животу; Показује дидактичка средства („Математички тасови”, бројевна права) и демонстрира њихову функцију; Најављује циљ часа кроз причу о трагању за ковчегом са благом; Представља ликове (Мркобор, Брзоплетко, Збуњавко, Заборавко) и алгоритам са шест изазова; Приказује задатке у „чаробној учионици”, објашњава симболику и прати рад ученика; Позива ученике да решавају изазове, сарађују и проверавају решења; Подстиче дискусију о вредностима солидарности кроз задатак са речју „ПОМАГАЊЕ”; Позива ученике да попуне радни лист „5П техника за самооцењивање”; Организује активност „Математичка стаза” и објашњава правила избора пута по пољима; Позива ученике да изаберу број са картица (12, 1Д 2Ј, 2Ј1Д); Надгледа скакање по пољима, подстиче радост и заједништво; Открива награду – математички ковчег са QR кодом; Даје препоруке за даље трагање за математичким благом.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Помоћни радник помаже при сакривању тајног писма.

НАЗИВ РАДА	FLAGS AND NATIONALITIES – ИНТЕГРИСАНИ ЧАС ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА И ПРИРОДЕ И ДРУШТВА (4. РАЗРЕД)
АУТОР/И	ЗДРАВКА МАЈКИЋ и МИРЈАНА БОКАН ОШ „Братство јединство” Куцура
ЦИЉ	Оспособљавање ученика да кроз интегрисани приступ настави (енглески језик и природа и друштво) усвоје и примене основни вокабулар и језичке структуре у вези са националностима и заставама, као и да развију свест о значају државних симбола и поштовању културног идентитета сопствене и других земаља, уз примену дигиталних алата и диференцираног приступа у раду.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Час је реализован као интегрисани тематски час енглеског језика и природе и друштва, поводом обележавања Дана заставе. Активности су осмишљене тако да повежу језичке структуре са садржајима о националним симболима. У уводном делу часа реализована је активност „Flag Detective”, у којој су ученици препознавали заставе и именовали земље и националности уз моделовање наставника. У главном делу часа ученици су кроз игру са картицама увежбавали структуре „I am...” и „I have got...”, као и опис боја заставе. Рад је организован групно, уз диференциране материјале за ИОП ученике. Уследила је примена дигиталних алата (LearningApps, Educaplay), где су ученици кроз интерактивне игре увежбавали повезивање заставе, земаља и националности. У завршном делу часа ученици су реализовали мини-презентације о изабраним заставама, уз рефлексију о наученом. Овај пример добре праксе заснива се на принципу континуираног праћења развоја ученичких компетенција кроз вертикално повезивање наставних садржаја. Активност је реализована поводом Дана заставе 15. септембра, као наставак рада из претходне школске године, када су ученици у трећем разреду први пут обрађивали тему застава и националности (час објављен у Зборнику Сабора учитеља). У четвртм разреду наставни приступ је унапређен и прилагођен развојним могућностима ученика, са јасним фокусом на продубљивање знања, функционалну употребу језика и развој међупредметних компетенција. За разлику од претходног нивоа, где је акценат био на препознавању и именовању, у овом примеру ученици активно користе језичке структуре у комуникацијском контексту, описују заставе, повезују боје и симболику, као и изражавају лични став. Час је осмишљен као интегрисани тематски час енглеског језика и природе и друштва, у коме се језичке компетенције развијају паралелно са разумевањем националног идентитета и културних симбола. Посебан акценат стављен је на активно учење кроз игру, сарадњу и дигиталне алате. Структура часа обухвата више функционално повезаних активности. У уводном делу активирају се претходна знања кроз игру препознавања застава („Flag Detective”), чиме се омогућава постепени прелаз са рецептивног на продуктивни ниво знања. У главном делу ученици кроз рад са дидактичким картицама граде реченице и комбинују језичке структуре („I am...”, „I have got...”), чиме се подстиче примена знања у новим ситуацијама. Активности су организоване тако да подстичу сарадничко учење и вршњачку подршку. Дигитални сегмент часа представља значајно унапређење у односу на претходну годину. Употребом интерактивних платформи ученици добијају непосредну повратну информацију, развијају дигиталну компетенцију и уче кроз искуство. Додатну вредност представља употреба образовних материјала креираних уз помоћ вештачке интелигенције (дигитална прича и картице), чиме се наставни процес обогаћује савременим приступима. Посебна пажња посвећена је инклузивном приступу. Ученицима који раде по ИОП-у обезбеђени су прилагођени материјали, редукован садржај и подршка вршњака, што омогућава њихово активно учешће и напредовање у складу са индивидуалним могућностима. У завршном делу часа ученици презентују своја знања кроз кратка усмена излагања, чиме се подстиче самопоуздање и комуникацијска компетенција. Рефлексија омогућава ученицима да сагледају сопствени напредак у односу на претходну годину, као и да изразе ставове и утиске о реализованим активностима. Овај пример добре праксе показује како се систематским праћењем ученичког развоја, прилагођавањем наставе и увођењем иновативних метода може обезбедити дубље, трајније и функционално знање.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, групни, рад у пару (са нагласком на подршку ИОП ученицима), индивидуални рад.
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора, метода демонстрације, метода игре, метода практичног рада и вежбања, метода учења уз помоћ дигиталних алата.

СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Интерактивна табла, дигитална прича креирана уз помоћ вештачке интелигенције, дигиталне образовне платформе (LeagningApps, Eduscarplay), картице са заставама, националностима и бојама, радни листови, мотивациони материјал (налепнице).
РЕСУРСИ	Уџбеник „Природа и друштво 4“ (Едука), дигитални садржаји креирани уз помоћ алата вештачке интелигенције, онлајн образовне платформе, штампани и ламинирани дидактички материјали.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици препознају и именују заставе, користе једноставне језичке структуре у говору, учествују у групним и активностима у пару, решавају дигиталне задатке, сарађују са вршњацима, презентују изабране садржаје и учествују у рефлексiji. ИОП ученици раде уз прилагођене материјале и подршку, фокусирајући се на основне структуре и мањи обим садржаја.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Наставник планира и организује активности, моделује језичке структуре, даје јасна упутства, прати рад ученика, пружа подршку и повратну информацију, примењује диференцијацију и инклузивне стратегије, управља употребом дигиталних алата и подстиче сарадњу и активну партиципацију.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Ученици у улози вршњачких подржавача помажу ИОП ученицима у раду, подстичући сарадничко учење и социјалну инклузију.

НАЗИВ РАДА	ПРИМЕНА БИ БОТ РОБОТА У НАСТАВИ – ИНТЕГРИСАНА НАСТАВА: СВЕТ ОКО НАС, СРПСКИ ЈЕЗИК, МАТЕМАТИКА
АУТОР/И	СВЕТЛАНА ТИКВИЦКИ ОШ „Соња Маринковић” Суботица
ЦИЉ	Развој дигиталних вештина и оспособљавање ученика да користе алгоритме за решавање проблема.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ОБЛИЦИ РАДА	Групни, фронтални (у појашњењу часа и рада пчелице); рад у паровима.
МЕТОДЕ РАДА	Демонстративна, метода игре, програмирања и дијалогска метода.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Дигитални алат – пчелица Бее бот-робот, папирна мапа 15 пута 15, макета рампе, семафора, картице за кодирање, свеска, наставни листић.
РЕСУРСИ	Бее бот робот, мапа 15 пута 15.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици гледају на пројектору опис бее бот пчелице, потом је узимају у руке, слушају инструкције, уочавају тастере и команде и њено значење, вежбају окрете лво и десно (ротацију) пчелице робота, договарају се у групи око путање робота, цртају стрелице (корак) пчелице, потом записују у свеску, на картице, алгоритамски след, и затим то програмирају на пчелицу робо- тај дати пут- решавање проблема, и задатка...прате пчелицу када је укључе и њен пут, потом решавају наставни.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељ прати, упућује, усмерава, помаже, храбри ученике.

НАЗИВ РАДА	МАЧАК ТОША У ДИГИТАЛНОМ СВИЈЕТУ – ИНТЕГРАТИВНИ ЧАС УЗ ВИ
АУТОР/И	СИЛВИЈА НИНКОВИЋ ЈУ ОШ „Георги Стојков Раковски” Бања Лука
ЦИЉ	Развијање разумијевања књижевног текста кроз интеграцију дигиталних алата, креативног изражавања и групног рада.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад.
МЕТОДЕ РАДА	Разговор и анализа текста, учење кроз игру, креативни рад, демонстрација, дигитално учење.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Књижевни текст, папир, фломастери, пластелин, дигитални алати (Kahoot, AI алати).
РЕСУРСИ	Уџбеник, дигитални уређаји, учионица.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• учествују у Kahoot квизу, • анализирају текст, • раде у групама, • цртају, моделују и израђују стрип, • користе AI алате за креирање илустрација, • презентују резултате.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• организује и води час, • подстиче анализу и дискусију, • уводи ученике у рад са AI алатима, • прати и вреднује рад ученика.

НАЗИВ РАДА	МНОЖЕЊЕ И ДИЈЕЉЕЊЕ
АУТОР/И	КАТАРИНА КНЕЖЕВИЋ ОШ „Лука Симоновић” Никшић
ЦИЉ	Развијање математичких компетенција ученика кроз усвајање и примјену операција множења и дијељења, уз подстицање логичког мишљења, сарадње и активног учешћа у наставном процесу кроз игровне и креативне активности.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Час је организован кроз игровне активности у којима ученици рјешавају задатке из множења и дијељења како би дошли до циља (спашавање принцезе или помоћ Алиси). Ученици су подијељени у групе и заједнички рјешавају задатке, чиме постепено напредују кроз причу. Активности су осмишљене тако да ученици уче кроз игру, без осјећаја притиска провјере знања. Додатно, организује се „чајанка“ гдје ученици у опуштеној атмосфери рјешавају задатке и провјеравају резултате уз помоћ рачунара. Овај приступ омогућава интеграцију наставе и игре, као и развој дигиталних компетенција.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад.
МЕТОДЕ РАДА	Метода игре, метода рјешавања проблема, кооперативно учење, метода разговора, демонстративна метода.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Наставни листићи са задацима, папири са причом (принцеза/Алиса), оловке и бојице, дидактички материјал (картице са бројевима и задацима), рачунар/лаптоп за провјеру рјешења, пројектор (по потреби), предмети за организацију „чајанке“ (чаше, сок/чај), табла и креда/маркер.
РЕСУРСИ	Наставни материјали припремљени од стране учитеља, дигитални ресурси (рачунар за провјеру задатака), учioniчки простор прилагођен групном раду, свакодневни предмети које ученици доносе (сок/чај), као и креативни дидактички материјал.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици раде у групама, читају задатке и заједнички их рјешавају, учествују у игровним активностима (спасавање принцезе, помоћ Алиси), рачунају задатке множења и дијељења, доносе одлуке унутар групе, провјеравају рјешења уз помоћ рачунара и активно комуницирају са вршњацима.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељ организује и осмишљава активности, дијели ученике у групе, даје упутства за рад, припрема наставне материјале и задатке, прати рад ученика, пружа подршку и усмјерава ученике, организује провјеру рјешења и подстиче мотивацију кроз игру.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Ученици у групи међусобно помажу једни другима, размјењују идеје и заједнички долазе до рјешења. Родитељи (индиректно) учествују кроз припрему материјала за „чајанку”.

НАЗИВ РАДА	ЗДРАВКО И ЧАРОБНА КОРПА
АУТОР/И	ДРАГАНА ТРИШИЋ ОШ „Таковски устанак” Врнчани
ЦИЉ	Развијање свести код ученика о значају здраве исхране и здравих животних навика кроз повезивање различитих наставних предмета и практичне активности.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ТЕМАТСКИ ДАН: Здравко и чаробна корпа СРПСКИ ЈЕЗИК: Час почиње разговором о здравој храни и свакодневним навикама ученика. Питања: • Да ли знате шта је здрава храна? • Шта ви најчешће једете? • Да ли је све што једемо здраво? Подсећам ученике на претходна знања са часова природе и друштва и свакодневног живота. Приказујем ученицима слике различитих намирница (воће, поврће, слаткиши, грицкалице). Ученици именују намирнице и говоре да ли су здраве или нездраве. Затим читам текст: „Здравко и чаробна корпа” (Прилог 1). Питам ученике: • Шта је Здравко ставио у корпу? • Зашто се корпа затворила? • Коју здраву храну ти волиш? Ученик затим именује појединачне намирнице уз помоћ слике (јабука, хлеб, млеко) , препознаје и показује здраву храну на сликама, говори шта је воће а шта поврће . Повезује слику и реч (уз модел и понуђене одговоре). Док то раде прстиће умачу у боју, отискују на папир и набрајају воће и поврће према одређеној боји. Допуњује једноставну реченицу уз помоћ: „Ја волим да једем ____”. „____ је здрава храна”. МАТЕМАТИКА Ученици добијају папирне јабуке (Прилог 2). Њихов задатак је да пронађу корпу коју је изгубио Здравко и на којој је одређен број а онда да јој придруже две јабуке и да их повежу. Једна јабука на себи има број у виду прстију, а друга исти тај број представљен у помоћ тачкица. Додатни задатак је да додају и трећу јабуку на којој је исти број представљен као домина повезују број јабука са одговарајућим бројем на корпи. Добијају наставни листић (Прилог 3) где решавају задатке сабирања . Ученици самостално раде, док учитељ обилази, помаже и даје додатна упутства. ПРИРОДА И ДРУШТВО Ученици добијају папирни дечака и девојчицу, нашег Здравка из приче и његову секу Здравку. На другом папиру су слике здраве и нездраве хране измешане, њихов први задатак је да обоје те слике и украсе наше јунаке. Разговарамо о томе шта је здраво а шта не . Шта они воле да једу, да ли им нека храна прија или не када поједу ? Они у овом делу лепе/цртају/ сортирају. Прилог број 4: Задатак ученика је да обоје храну, затим да је сортирају у здраву и нездраву храну и на крају да дају дечаку и девојчици да једу, односно да их „нахране”. Разговарали смо о томе шта нас окружује с обзиром да смо сеоска школа и да имамо много ливада око нас па смо кренули у шетњу и обилазак околих ливада у потрази за сремушом, јестивим печуркама. Посматрање природе и р разговор: шта све можемо наћи у природи што је здраво? Сакупљање сремуша у корпу (дивљи бели лук) и прављење салате по повратку. Напомена: Учитељ контролише брање (безбедност!) Прављење салате од сремуша Ученици: • перу листове • сецкају (уз помоћ) • мешају • учење кроз искуство ДИГИТАЛНИ САДРЖАЈ Наша следећа активност је програмирање са Bee-Bota. На нашој мрежи се налазе јабуке до којих треба да дођемо и програмирамо нашу пћелицу ус помоћ алгоритма а затим да је однесемо до корпе. А затим пчелица иде само путем здраве хране.	

Варијација:

- стигни до јабуке
- избегни слаткише

Ученици програмирају пчелицу која се креће по подлози у квадратићима који су 10 пута 10 цм. Један стрелица, означава једно померање, с тим што овде треба да воде рачуна и о окрету пчелице на одређену страну.

Ученици праве свој алгоритам ређањем стрелица (односно програмирају путању по којој би робот требао да се креће. Када заврше, свој алгоритам читавају у Бее бот (робот пчелицу).

Ликовна култура – Направи свој сапун

Разговарамо о томе да како бринемо о томе шта једемо морамо бринети и о својој хигијени, а за то нам је потребан сапун . У овом делу ученици уче како се прави сапун. Ученици добијају рецепт. Истражују, мешају састојке, додају боју праве разлићите облике помоћу калупа. **Прилог број 5.**

Ученици своје сапуне праве за продајну изложбу и хуманитарни базар.

Могућа алтернатива је и направити са децом процену вредности сапуна и колико би коштао један сапун за продајну изложбу–

(РЕФЛЕКСИЈА)

Разговор:

- Шта смо научили?
- Шта је здрава храна?
- Шта ћеш јести сутра?

Додела:

„Мали чувар здравља” диплома

ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, у пару.
МЕТОДЕ РАДА	Метода усменог излагања (монологска), метода разговора (дијалогска), метода илустративних радова, метода демонстрације, метода игре, истраживачка метода.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Наставни листићи, Бее бот пчелица ,дидактички материјал, рачунар, видео-бим пројектор, свеска, материјал за сапун.
РЕСУРСИ	Бее бот сајт: https://beebot.terrapinlogo.com/ Наставни лист: https://www.madebyteachers.com/products/apple-numbers-1-to-5/ https://www.teacherspayteachers.com/Product/Counting-Apples-Math-Fun-Freebie-2764216
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• Одговара на питања, • Износи своје мишљење, • Слуша одговоре других ученика, • Анализира и закључује, • Учествује у дискусији, • Најважније записује у свеску, • Самостално решава задатке, • Прати решавање примера, • Прати инструкције, • Иде у природу, истражује, закључује, • Примењује научено.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Објашњава, демонстрира, поставља питања, даје повратну информацију, ствара позитивну климу на часу, подстиче ученике, вреднује рад ученика.

НАЗИВ РАДА	СВАКИ СУСРЕТ НАСТАВНИКА И УЧЕНИКА ЈЕДАН ЈЕ ШКОЛСКИ ЧАС – КЛИНИЧКО-БОЛНИЧКА НАСТАВА
АУТОР/И	МИЛИЦА ЖИВКОВИЋ, АНИТА СТОЈАНОВИЋ и ЈЕЛЕНА СТАНКОВИЋ ОШ „Бранко Миљковић” Ниш
ЦИЉ	Унапређење индивидуалних постигнућа ученика који су спречени за похађање наставе у школи и олакшавање ресоцијализације након болничког лечења.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Сваки наставни час у клиничко-болничким и кућним условима је индивидуалан. Настава је увек амбијентална, јер се не одвија у школској учионици. Часови се реализују на клиникама Универзитетског клиничког центра у Нишу (клиника за рехабилитацију и Одељење за дечју и адолесцентну психијатрију), у Родитељској кући у Нишу и у кућним условима. Трајање часа је 60 минута односно два часа од по пола сата. Наставник зна узраст ученика и временски период његовог одсуствовања из школе тако да оквирно зна коју наставну област из одређеног наставног предмета треба припремити. Сваки сусрет наставника и ученика је један школски час тако да учење почиње већ при првом сусрету. Први уводни час има своју специфичност и значајан је и за ученика и за наставника. За ученика он мора бити мотивациони, а за наставника тај час мора бити показатељ ученичких постигнућа и интересовања како би се настава прилагодила свим околностима. Наставник припрема одређену наставну област тако да мора издвојити све кључне појмове, које најпре обнавља са учеником, систематизује их и након почетног утврђивања и обнављања, прелази на обраду нових кључних тачака. Како би се све то урадило за кратак временски период, наставник увек мора имати више наставног материјала. Наставни материјал треба да буде разноврстан и да представља низ различитих типова вежбања и низ различитих активности како би час био динамичан, ученик мотивисан за рад, а сви планирани исходи учења остварени. За време часа наставник пажљиво прати рад ученика и послушнује његове склоности и интересовања како би час остварио свој основни циљ – како би ученик своју пажњу усмерио на наставу и учење и изместио се из тренутно актуелних околности. Зато сваки час мора бити динамичан и актуелан, уклопљен у простор и време у коме се реализује. Од великог значаја је и избегавање одређене тематике у одређеним околностима како час не би био контрапродуктиван. За одређену наставну област припрема се наставни материјал који захтева различиту врсту активности тако да наставник припрема одређени текст, мапе ума, асоцијације, наставне листиће са вежбањима, илустрацију или цртеж, онлајн-квиз или упитник, материјал за практичан рад. Пракса показује да без обзира на предмет и наставну област час треба да има и завршни део са израдом практичног рада који представља систематизацију обрађеног градива. У зависности од тематике и природе наставне области, наставник припрема материјал и креира завршни задатак којим се обухвата све што је обрађено. То може бити илустрација по задатој теми, цртеж, мапа ума или неко наставно средство које се изради од папира или сличних материјала како би код ученика увек асоцијативно представљало тај реализовани час. Врло често настава у клиничко-болничким и кућним условима представља међупредметно повезивање када се одређена тема обрађује из перспективе више предмета кроз радионичарски рад. Радионичарски приступ је увек продуктиван јер представља наставу на другачији и несвакидашњи начин. Радионице се често тематски вежу за одређени датум (новогодишња радионица, обележавање Дечије недеље, обележавање Дана толеранције, ускршње радионице...) и планирају се тако да се наставна област сагледа из угла више предмета (српски језик, страни језици, верска настава или грађанско васпитање, ликовна култура, историја...). Овакви часови су динамични и ученику интересантни због присуства већег броја наставника тако да се градиво усваја лакше и уз неку конкретну активност. Сваки од часова у клиничко-болничким и у кућним условима је индивидуалан и другачији. Наставник мора бити флексибилан и спреман да брзо промени наставну активност и динамику часа што захтева темељну и добру припрему наставника за час. Свака припрема за овакав вид наставе мора бити свеобухватна и разноврсна са задацима и материјалом и за основни, и за средњи и за напредни ниво знања уз унапред испланирано хоризонтално и вертикално повезивање у оквиру предмета односно међупредметно повезивање у складу са тематиком и наставном облашћу која се обрађује.	
ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска, монолошка, илустративно-демонстративна, рад на тексту, практичан рад, радионичарски рад.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Уџбеник, свеска, наставни листићи, материјал за практичан рад, мапе ума, илустрације, цртежи...

РЕСУРСИ	Примери добре праксе са семинара ОШ „Драган Херцог“ из Београда који наставу изводе у клиничко-болничким условима; примери добре праксе колега наше школе из Тима за клиничко-болничку наставу; наставни материјал са редовне наставе; онлајн-квизови и онлајн-вежбања.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Учествују у разговору, слушају, цртају, илуструју, попуњавају вежбања.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Води раговор, слуша, црта, илуструје, демонтира, организује практичан рад.

НАЗИВ РАДА	БОГАТСТВО ЈЕ У РАЗЛИЧИТОСТИ
АУТОР/И	ИВАНА МИЛЕНКОВИЋ и АЛЕКСАНДРА САВИЋ ОШ „Душан Јерковић” Ужице МАРИЦА ЛАЗОВИЋ ОШ за образовање ученика са сметњама у развоју „Миодраг В. Матић” Ужице
ЦИЉ	Разумевање и прихватање различитости кроз искуствено учење ученика и подстицање емпатије, солидарности и одговорности кроз израду дидактичког материјала прилагођеног вршњаку са сметњама у развоју.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
*У уводном делу радионице ученици су се упознали са појмом толеранција, након чега су добили задатак да нацртају своје шаке на којима су написали по акростих од којих смо касније направили зидне новине одељења. *Након тога уследила је игровна активност. Деца су подељена у три групе. Прва група је имала задатак да се нађе у улози слепог детета. По једном детету из клупе ставили смо повез на очи и сваком од њих дали по један задатак (да из ранца изваде свеску из српског, да позајме другу црвени фломастер, да узму своју ужину, да баце папир у канту...). Друга група ученика је добила задатак да изразе своје потребе (хоћу у тоалет, хоћеш да се играмо, можеш ли да ми позајмиш бојицу, шта имамо за домаћи...) а при томе нису смели вербално да се изражавају, требали су да се нађу у улози деце која нису вербална. Трећа група ученика није могла да користи горње екстремитете (руке) и имали су задатак да нешто изваде из ранца, напишу, дохвате... У овом делу радионице кључна улога психолога је била да прати емоционалне реакције ученика и помаже у решавању евентуалних отпора или страхова од непознатог. Јер кроз ову искуствену интерактивну игру дискутовали смо о осећањима која су се пробудила код ученика док су се осећали „беспомоћно“, јер тек када су се ученици нашли у датим улогама схватили су да им је заправо потребна помоћ и подршка и да им је највећа подршка у оваквим моментима помоћ друга из клупе. У овом делу се радило на оснаживању заједништва и наглашавању да помагање није само чин љубазности већ начин да цела група расте и постаје снажнија кроз различитости. Свако од ученика је имао прилику да се нађе у улози детета са неком од горе поменутих сметњи у развоју и на моменат осети колико значи подршка других. Затим су ученици и учитељица добили задатак да, на већ припрељене папире, напишу по једну своју особину по којој се разликују од других. Након тога смо на глас прочитали особине које су написали без именовања особе. Закључак је био да су сви мање више слични, а у суштини заправо различити и да лепота одељења лежи баш у тој различитости. Зато смо од папире на коме су стајале наше особине за које мислимо да се разликујемо од других искористили за одељењски пано под називом „Богатство је у различитости“. *Завршни део радионице је био у изради дидактичког материјала за ученика из одељења који ради по ИОПу 2. У овом делу ученици су подељени у мање групе. Свака група добила је задатак да изради по један дидактички материјал. Ученици су израђивали дидактички материјал из српског језика, математика и природе и друштва. У овом делу радионице највише је преовладало кооперативно учење јер је успех групе зависио од доприноса сваког појединца, чиме се јачао осећај одговорности према вршњаку са сметњама у развоју и дугорочно градило одељењску заједницу без дискриминације, што је довело и до развијања функционалног знања код ученика јер су у потпуности разумели како дидактичка средства помажу у учењу, повезали су игру и учење кроз израду материјала уз које ће њихов другар лакше да савлада наставно градиво. Овде се развијала одговорност и осећај користи сваког од ученика јер су осетили да својим радом и трудом могу помоћи другу, што је довело до јачања осећаја личне вредности и доприносу заједници.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални облик рада, рад у паровима, рад у групама, индивидуални рад.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалoшка метода, Метода игре улога, Метода демонстрације, Метода илустративних радова, Метода практичних и манипулативних радова, Кооперативно учење.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Ликовно-креативна средства (папир у боји, колаж папир, фломастери, маказе, лепак, фолија за пластифицирање,...), дидактичка помагала (картице са сликама, бројевима и словима,...), техничка средства (апарат за пластифицирање), организацијска помагала (клубе и столови).
РЕСУРСИ	Људски ресурси (учитељица, дефектолог, психолог и ученици), Материјални ресурси (папир, картон, фломастери, корнет за јаја, јаја од киндер јаја, маказе, лепак, пластифицир, картице, штапићи за уши, бојице, сламчице, штапалке, тракице за косу, гумице, примери (слике) дидактичког материјала...), Просторни ресурси (учионица и распоред седења који омогућава сарадњу (рад у пару и у групама), Временски ресурси (јасно планирано време – 3 часа), Методичко-дидактички ресурси (групни рад, игре улога, учење кроз искуство и сарадњу), Емоционално-социјални ресурси (позитивна и подстицајна атмосфера, мотивација и осећај припадности, отворена комуникација и међусобно уважавање).

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици учествују у разговору о толеранцији, износе своја мишљења, пишу акrostих, глуме различите сценарије (игра улога у пару), раде у групама – праве дидактички материјал, израђују пано на тему толеранција и презентују своје радове.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељица, психолог и дефектолог усмеравају наизменично разговор, постављају питања, подстичу ученике на разговор, на размишљење и уважавање различитих мишљења, дају упутства за активности, прате рад ученика, пружају помоћ и подршку, сумирају и анализирају.

НАЗИВ РАДА	СМЕРНИЦЕ НАСТАВНИЦИМА ЗА РАД СА УЧЕНИЦИМА ЛЕЧЕНИМ ОД МАЛИГНИТЕТА
АУТОР/И	ТАТЈАНА ГРУМИЋ, ОЛИВЕРА МАКСИМОВСКИ и МИЛА ТРИФУНОВИЋ ОШ „Др Драган Херцог” Београд
ЦИЉ	Унапређивање компетенција наставника за рад са ученицима леченим од малигнитета и подизање нивоа сензибилитета за разумевање и уважавање различитости.

NAZIV RADA	UTICAJ DRAME „PRUŽI MI RUKU I JA SAM ČOVJEK” NA RAZVOJ INTELIGENCIJE KOD DJECE SA TEŠKOĆAMA U RAZVOJU U OSNOVNOJ ŠKOLI
AUTOR/I	JASMIN SALKIĆ JU OŠ „Miladije” Tuzla
CILJ	• Istražiti različita gledišta i iskustva dječijeg odbacivanja drugih • Razvijati sposobnost sagledavanja problema iz perspektive druge osobe • Istražiti emocionalne posljedice neprihvatanja i isključivanja • Stvoriti pozitivnu i podržavajuću klimu u razredu • Razvijati empatiju, toleranciju i socijalne vještine kod učenika.
OPIS PRIMERA DOBRE PRAKSE	
OBLICI RADA	• Individualni rad • Rad u paru • Grupni rad • Frontalni rad • Radionički (interaktivni) oblik rada • Dramske i scenske aktivnosti.
METODE RADA	• Metoda dramskog izražavanja (igra uloga, improvizacija) • Metoda demonstracije • Metoda razgovora (dijalog, vodjena diskusija) • Metoda podsticanja i ohrabrivanja • Metoda učenja kroz igru • Metoda iskustvenog učenja • Metoda modelovanja ponašanja.
SREDSTVA I POMAGALA	• Kostimi i rekviziti za predstavu • Scenografija (jednostavni scenski elementi) • Ilustracije, slike i kartice emocija • Muzika i audio-zapisi • Lutke ili didaktički materijal • Tekst predstave „Pruzi mi ruku i ja sam čovjek”.
RESURSI	• Učenici (kao aktivni učesnici) • Učitelj/defektolog • Roditelji • Stručni saradnici (pedagog, psiholog) • Škola i učionički prostor / sala • Lokalna zajednica.
AKTIVNOSTI UČENIKA	• Učestvovanje u dramskim igrama i aktivnostima • Igra uloga i improvizacija • Izražavanje emocija kroz pokret, govor i glumu • Saradnja sa vršnjacima • Učenje teksta i učešće u predstavi • Razvijanje socijalnih i komunikacijskih vještina • Samoprocjena i iznošenje utisaka.
AKTIVNOSTI NASTAVNIKA	• Planiranje i organizacija aktivnosti • Vodjenje i usmjeravanje dramskih aktivnosti • Podsticanje učenika na učešće i izražavanje • Prilagođavanje sadržaja individualnim potrebama učenika • Obezbjedjivanje podrške i sigurne atmosfere • Pracenje napretka učenika • Evaluacija rada i postignuća.
AKTIVNOSTI OSTALIH UČESNIKA	• Roditelji: podrška djeci, učešće u pripremi (kostimi, rekviziti) • Stručni saradnici: savjetodavna i stručna podrška • Škola: organizaciona i logistička podrška.

НАЗИВ РАДА	ХУМАНИТАРНИ УСКРШЊИ БАЗАР – ПРОЈЕКТНА НАСТАВА У СЛУЖБИ ХУМАНОСТИ
АУТОР/И	ГОРДАНА ИГИЋ и ЈЕЛЕНА КОБЛИШКА ОШ „Душан Радовић” Ниш
ЦИЉ	Развијање хуманости, емпатије и солидарности код ученика кроз креативан рад и учешће у хуманитарној акцији.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
КОРАЦИ У РАДУ (ПЛАН ПО ЧАСОВИМА): 1. ЧАС: Планирање и припрема - Разговор о хуманости и циљу акције (помоћ другу Јакову). Договор о изгледу штандова и врсти украса који ће се правити. Расподела материјала и формирање радних група. 2. ЧАС: Креативна радионица – Израда украса - Практичан рад: израда ускршњих честитки, бојење јаја од различитих материјала и прављење декоративних корпица. Ученици кроз игру и стваралаштво припремају производе за базар. 3. ЧАС: Финализација и брендирање - Дотеривање производа, паковање и постављање цена (симболични износи или добровољни прилог). Израда позивница и плаката за базар како би се обавестили остали ученици и родитељи. 4. ЧАС: Реализација – Хуманитарна продаја - Постављање продајне изложбе у холу школе. Ученици у улози продаваца презентују своје радове посетиоцима, прикупљају средства у хуманитарну кутију и развијају вештине комуникације и сарадње. ЗАКЉУЧАК: Успешном реализацијом Хуманитарног ускршњег базара остварени су сви постављени циљеви. Пројекат је превазишао оквире учионице и повезао децу, родитеље и локалну заједницу у једној племенитој мисији. Највећа вредност ове активности није само у прикупљених 43.570 динара, већ у искреној емпатији и солидарности коју су ученици првог разреда показали. Ово искуство им је улило самопоуздање и научило их да је заједнички труд кључ за стварање бољег и хуманијег окружења.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални.
МЕТОДЕ РАДА	Вербално-текстуална (дијалогска и монолошка), демонстративна, илустративна, метода практичних радова, метода игре.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Папири у боји, хамер и картон, маказе, лепак и прибор за цртање, украсне траке, шљокице и природни материјали, ускршња јаја (дрвена, стиропорна или природна), корпице и кутије за излагање, кутија за прикупљање прилога, рачунар и штампач (за плакате и захвалнице)
РЕСУРСИ	- Људски ресурси: ученици, учитељи, родитељи и техничко особље школе. - Материјални ресурси: прибор за рад, материјал за рециклажу, готови производи за базар. - Просторни ресурси: учионице и хол школе. - Финансијски ресурси: добровољни прилози посетилаца и учесника акције.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Прикупљање идеја и планирање изгледа штандова, учешће у креативним радионицама; израда ускршњих декорација, честитки и украса; припрема плаката и позивница за базар; промоција акције међу вршњацима и у породици; дежурство на продајним штандовима; разговор са посетиоцима и објашњавање циља акције; паковање и уручивање купљених предмета; продаја изложених радова; прикупљање новчаних прилога.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Планирање и организација динамике пројекта, осмишљавање и вођење креативних радионица, набавка и припрема неопходног материјала за рад, координација сарадње са родитељима и управом школе, едукација ученика о хуманости и значају акције, припрема простора (хола школе) за постављање базара, надзор над продајом и комуникацијом ученика са купцима, евидентирање и пребројавање прикупљених новчаних средстава, промоција базара путем школских канала комуникације, уручивање прикупљених средстава породици ученика.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Родитељи: набавка материјала за радионице, израда рукотворина и колача код куће, као и активна куповина на базару. Управа школе: пружање подршке у организацији, обезбеђивање простора и промоција акције. Стручни сарадници: педагошко-психолошка подршка у развијању емпатије код ученика. Техничко особље: помоћ око техничког опремања хола, постављања столова и панона.

НАЗИВ РАДА	ТРАНЗИЦИЈА УЧЕНИКА ИЗ РАЗРЕДНЕ У ПРЕДМЕТНУ НАСТАВУ У ШКОЛИ СА ИЗДВОЈЕНИМ ОДЕЉЕЊИМА
АУТОР/И	МАРЈАН МИЛАНОВ ОШ „Деспот Стефан Лазаревић” Бабушница
ЦИЉ	Утврдити ниво и специфичности адаптације на предметну наставу ученика петог разреда који долазе из матичне школе и издвојених одељења, као и идентификовати кључне факторе који доприносе успеху и тешкоћама у овом процесу.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Пример се односи на акционо истраживање образовно-васпитне праксе транзиције ученика у школи са већим бројем издвојених одељења. Истраживање је било део стручног рада. Транзиција се у раду дефинише као „процес изградње односа и пружања подршке ученику”, а не као једнократни догађај. Фокус је на „вертикалној транзицији” – преласку из четвртог у пети разред, који се често описује као „тихи шок” због нагле промене организације рада, већег броја наставника и академских захтева. Рад се ослања на екосистемску теорију (Бронфенбренер), социјално-когнитивну теорију (Бандура) и динамички модел транзиције (Пианта). Истраживање је спроведено у ОШ „Деспот Стефан Лазаревић” у Бабушници, специфичној по томе што наставу реализује у матичној школи и чак десет издвојених сеоских одељења (ИО). Кључни изазов је „структурна фрагментација”, јер ученици из ИО при преласку у пети разред доживљавају „дупли стресор”: промену нивоа наставе и физичку дислокацију у већи и непознат колектив. Када је у питању методологија истраживања, примењен је комбиновани истраживачки приступ (квантитативни и квалитативни). Узорак је обухватио 214 испитаника (ученици, родитељи, наставници и стручни сарадници). У истраживању су коришћени анкетни упитници (Google Forms) и анализиран је академски успех из есДневника за две групе ученика (матична школа наспрам ИО). Циљ је било утврђивање нивоа адаптације и идентификовање фактора који отежавају прелазак. Истраживање је открило статистички значајан пад успеха код свих ученика, али је он драстичнији код деце из издвојених одељења, посебно из Математике и Енглеског језика. Ученици из ИО показали су већи ниво социјалне анксиозности због губитка заштитености мале групе. Родитељи из ових средина имају мање интензивну комуникацију са школом, што додатно отежава процес подршке. Истраживање је потврдило да је транзиција „институционални изазов” који захтева системско управљање. Хипотезе о тежој адаптацији ученика из ИО су потврђене. Из истраживања су проистекле препоруке да се уведе „транзициони портфолио”, организују „оријентациони дани” за упознавање простора и наставника, и ради на јачању „хоризонталне сарадње” између учитеља и предметних наставника ради уједначавања критеријума. Такође, израђена је „матрица ризика”, као управљачки алата који треба да помогне школи да приоритизује интервенције за смањење академског и социјалног јаза.	
ОБЛИЦИ РАДА	Примењен је интегративни и свеобухватни приступ који је укључио рад са целим генерацијама (IV и V разред), посебан рад са малим групама ученика у десет издвојених одељења (ИО), индивидуални рад са ученицима којима је потребна додатна подршка (ИОП), као и саветодавни рад кроз фокус групе и анкетање родитеља и наставника.
МЕТОДЕ РАДА	Рад се заснива на дескриптивно-експлоративном истраживању са комбинованим приступом, коришћене су: 1. Квантитативна метода: статистичка обрада података из анкета и компаративна анализа академског успеха. 2. Квалитативна метода: тематска анализа отворених одговора ученика, родитеља и наставника о њиховим субјективним страховима и очекивањима. 3. Компаративна метода: упоређивање успеха и нивоа адаптације ученика из матичне школе у односу на ученике из издвојених одељења.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Дигитални упитници креирани путем Google Forms платформе (прилагођени узрасту и циљној групи), Ликертове скале за процену ставова, штампани упитници за родитеље без дигиталног приступа, као и софтвер Jamovi за напредну статистичку обраду и визуелизацију података.
РЕСУРСИ	Подаци из есДневника, стратешки документи школе, база података Тима за транзицију, стручна литература из области педагогије и развојне психологије, као и искуства наставника са дугогодишњим стажом.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици су кроз анкетне упитнике вршили самопроцену своје академске и социјалне спремности. Учествовали су у радионицама где су артикулисали своје „невидљиве“ стресоре (страх од нових наставника, промене простора, губитка старе вршњачке групе), а ученици 5. разреда су давали ретроспективне савете млађим вршњацима.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Учитељи и наставници су попуњавали упитнике и анализирали напредак и постигнућа ученика петог разреда, посебно обрађујући пажњу на ученике који долазе из ИО. Учитељи су разматрали степен припремљености ученика завршног разреда првог циклуса за прелазак у други циклус.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Родитељи су пружали увид у породичну перцепцију транзиције и идентификовали потребу за бољом комуникацијом са школом. Стручни сарадници су координирали рад Тима за транзицију и израдили упутник за ученике 5. разреда, док је директор итрадио преостала 4 упитника, управљачку матрицу ризика и користио податке за стратешко планирање развоја установе и институционализацију подршке.

НАЗИВ РАДА	УНАПРЕЂИВАЊЕ ПЕДАГОШКОГ РАДА У БОЛНИЧКИМ УСЛОВИМА НА ОСНОВУ СТАВОВА УЧЕНИКА НА ЛЕЧЕЊУ И ДИРЕКТОРА ОСНОВНИХ ШКОЛА
АУТОР/И	ТИЈАНА РАНЂЕЛОВИЋ, АНИТА СТОЈАНОВИЋ, ЈЕЛЕНА СТАНКОВИЋ и МИЛИЦА ЖИВКОВИЋ ОШ „Бранко Миљковић” Ниш
ЦИЉ	Унапређивање педагошког рада у болничким условима.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Потреба за остваривањем образовања за децу која су на лечењу у болничким условима посебно је дошло до изражаја након великих ратова у којима су страдала многа деца, а многа остала са инвалидитетом или везана за болничку постељу. Овакав вид наставе и право на образовање болесне деце препознале су многе државе у свету и у Европи. У нашој земљи овакав вид наставе организују школе које имају посебну сагласност и одобрење ресорног Министарства. Основна школа „Бранко Миљковић“ овакву наставу организује за ученике већ шест година. За потребе овог истраживања разматрани су ставови ученика у болницама Клиничког центра Ниш којима је ова школа организовала наставу. Настава и организација коју су похађали оцењена је веома високо. Такође, ставови директора основних школа показали су да је настава неопходна и да захтева добру припремљеност и озбиљност у организацији. Директори сматрају да је због специфичности оваквог рада потребно да се наставници додатно едукују за рад са осетљивим групама. Болничка настава такође подразумева добру организацију, мониторинг наставника, подстицање и контролисање професионалног усавршавања. Ово истраживање показало је да је настава у клиничко-болничким условима важна и неопходна. Полазећи од основе да свако дете има право на образовање и да је важно прилагодити приступ рада са ученицима са здравственим тегобама који су на лечењу у даљем раду се могу разматрати решења за бољи приступ настави, организацији и средствима за што боље извођење наставе и напредовање ученика док су на лечењу које се показало могућим. Приказ и анализа резултата истраживања извршена је у складу са претходно дефинисаним задацима истраживања. Ради прегледности добијени подаци представљени су табеларно, уз додатна тумачења и анализе. На основу резултата може се и препоручити даљи рад и напредовање у важним аспектима организације саме болничке наставе, кроз сараднички став наставника, ученика и школе, и обезбеђивањем квалитетнијих услова рада у смислу осавремењивања техничким и модерним наставним средствима, као и обезбеђивањем просторије за учење. Истраживање је специфично и значајно јер не постоји слично истраживање и доприноси даљем усавршавању у организацији и реализацији болничке наставе. Теоријске поставке послужиле су да укажу на значај и важност једнаког остваривања права на образовање у условима који су неопходни за рад и напредовање у савременом друштву. Уколико се у анализу крене управо од поменутог постојања образовања деце на хоспитализацији које је садржано у највишим државним документима и конвенцијама за очување хуманих вредности, закључак је да је придавање значаја образовању на овакав начин стратешки циљ државе за пружање једнаких могућности сваком детету за лични развој, учење и живот.	

НАЗИВ РАДА	ЧИТУЉЦИ ЧИТАЈУ
АУТОР/И	СЛАЂАНА СТОЈКОВСКИ ОШ „Доситеј Обрадовић” Ниш
ЦИЉ	Пројекат је покренут са циљем унапређења технике читања и разумевања прочитаног ученика другог разреда кроз свакодневно петнаестоминутно читање и коришћење различитих облика стваралачког изражавања.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Пројекат је покренут са циљем унапређења технике читања и разумевања прочитаног код ученика другог разреда кроз свакодневно читање и упражњавање различитих облика стваралачког изражавања. Унапређивањем технике читања смањиће се отпор ученика према књизи и развити љубав према матерњем језику. У пројекту учествују и родитељи и они су нам главна подршка и спољашња мотивација. Основа пројекта је свакодневно читање у трајању од 15 минута. Како бисмо осигурали пажњу и разумевање, сваки дан је носио другачији задатак за рад у Читалачком дневнику. На почетку су урађена два мерења и постављене хипотезе. Мерио се број речи у једноминутном тихом читању и разумевање прочитаног. На крају тромесечног пројекта урађена су контролна мерења и упоређени резултати. Почетак пројекта: 19. 1. 2026. Завршетак пројекта: Крај 3. класификационог периода 17. 4. 2026. Учесници пројекта: 28 ученика одељења 2./3, родитељи ученика, учитељица Реализоване фазе: Почетак: Улазна анонимна Гугл анкета за родитеље, самовредновање деце, сумативно и формативно оцењивање учитељице, иницијално мерење броја речи код тихог читања и мерење разумевања прочитаног, постављање хипотеза. Ток: Свакодневних 15 минута читања са различитим задацима и изазовима, чајанке и Какао дан. Завршетак: Излазна анкета родитеља, анкетирање деце, контролно мерење броја речи и мерење разумевања прочитаног, упоређивање резултата, потврда или одбацивање хипотеза.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални: уводна објашњења, инструкције за задатке, заједничко слушање током чајанки. Индивидуални: самостално читање 15 минута, израда задатака у читалачком дневнику, илустровање прочитаног. Рад у паровима: активност „Испричај другу шта си прочитао”, тандемско читање. Групни рад: израда заједничког паноа са цртежима, тематске радионице.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска метода: разговор о прочитаном, Какао дан и чајанке. Метода писаних и графичких радова: записи у дневнику читања, преписивање најлепших реченица, илустровање. Текстуална метода: рад на самом тексту – подвлачење кључних реченица.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Дечје књиге, Гугл уптници, пано, свеска, прибор за цртање.
РЕСУРСИ	Људски ресурси: ученици 2. разреда, учитељ, родитељи као сарадници у анкетирању. Просторни ресурси: учионица Материјални ресурси: фонд књига добијен на поклон.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Свакодневно читање (учествују у читању бирајући литературу према свом интересовању); вођење читалачког дневника (свакодневно извршавају задатке (препричавање, илустровање, издавање кључних и најлепших реченица)); интерактивна комуникација (презентују прочитано свом другу у пару или целој групи током чајанки); самовредновање (процењују сопствени напредак на описној скали и кроз завршни упитник); креативно стваралаштво (израђују илустрације за заједнички пано или илуструју у свесци); активно учествују у дискусијама током „какао дана”, делећи нова сазнања и емоције о прочитаном.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Планирање и организација (осмишљавање структуре пројекта, распореда задатака по данима и одабир књига и текстова); истраживачки рад (креирање и анализа Гугл упитника за родитеље на почетку и крају пројекта); праћење и вредновање (спровођење формативног и сумативног оцењивања технике читања код сваког ученика); подстицање ученика кроз похвале и организацију чајанки; одржавање сталне комуникације са родитељима и извештавање о току пројекта.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Попуњавање Гугл упитника

НАЗИВ РАДА	ИСТРАЖИВАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ КВИЗОВА У НАСТАВИ – КВИЗ КАО СРЕДСТВО ЗА КВАЛИТЕТНИЈЕ ИСКАЗИВАЊЕ ЗНАЊА
АУТОР/И	МИРЈАНА МИХОК ОШ „Вера Благојевић” Бања Ковиљача
ЦИЉ	Циљ рада је да се кроз истраживање испита ефикасност примене квизова као наставне методе у млађим разредима основне школе (I–IV) разред, са посебним освртом на њихов утицајна мотивацију ученика, усвајање знања, активност на часу, развој социјалних вештина и дигиталних компетенција, као и да се унапреди образовно-васпитна пракса кроз интеграцију савремених и традиционалних метода рада.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Квиз као наставна метода представља иновативан приступ који омогућава активније учешће ученика у процесу учења. Његова примена у млађим разредима има вишеструку функцију – не само утврђивање знања, већ и развој мотивације, сарадње и критичког мишљења. Квизови укључују елементе гејмификације (поени, такмичење, тренутна повратна информација), који значајно доприносе унутрашњој мотивацији ученика. Посебна вредност квизова огледа се у њиховој улози као формативног облика оцењивања, јер представљају „контролне тачке” у процесу учења, а не само завршну проверу знања. Истраживање је реализовано у оквиру наставне праксе и у њему је учествовало 269 испитаника, а било је организовано у три секције, и то: учитељи/наставници који раде са ученицима I–IV разреда (160, али 4 није користило квизове, те нису учествовали у даљој анкети); ученици (43); родитељи (66). Испитаници су били из више земаља региона (Србија, Северна Македонија, Црна Гора, Босна и Херцеговина и Хрватска). Методе: дескриптивна метода; техника: анкетирање; инструмент: Google Forms упитник. Квизови су уведени као редован наставни алат у различитим фазама часа: у уводном делу ради мотивације, током обраде и утврђивања градива, у фази систематизације, као и у оквиру формативне провере знања. Примењивани су у различитим облицима, као дигитални квизови (Kahoot, Quizizz, Plickers, ...), Писмени и усмени квизови, као и кроз тимске и игровне активности. Настава је била усмерена на учење кроз игру, сарадњу, вршњачко учење и активну улогу ученика у процесу стицања знања. Резултати показују да квизови значајно доприносе: мотивацији ученика јер показују веће интересовање, радост, ангажованост, а већина изражава жељу за чешћом применом квизова; показивању и усвајању знања–ученици лакше показују знање кроз квиз него у традиционалним облицима провере, што указује на смањење страха и већу укљученост; формативном праћењу учења: квизови омогућавају брзу повратну информацију и уочавање недостатака у знању, што их чини ефикасним дидактичким алатом; социјалним вештинама, јер се развија сарадња, комуникација, тимски рад и вршњачко учење, а укључују се и ученици који су иначе пасивни; дигиталним компетенцијама, јер ученици показују склоност ка дигиталним квизовима, што указује на значај интеграције технологије у наставу; квизови успостављају равнотежу између процене знања и уживања у учењу, чинећи наставу динамичнијом и ближом интересовањима ученика. Квиз као наставна метода није само средство забаве, већ педагошки вредан инструмент који доприноси развоју знања, сарадње, критичког мишљења и љубави према учењу код ученика млађег школског узраста. Највећи ефекат постиже се његовом интеграцијом са традиционалним облицима наставе, чиме се остварује савремени, ученички оријентисан приступ учењу.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални, рад у пару, групни (тимски рад).
МЕТОДЕ РАДА	Метода разговора, метода практичног рада, игровне методе, хеуристичка метода.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Дигитални алати, рачунар, таблет, мобилни телефон, пројектор, наставни листић.
РЕСУРСИ	Дигиталне платформе, интернет ресурси.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Учествовање у квизовима, решавање задатака и доношење одлука; сарадња и комуникација са вршњацима; размена знања и вршњачко учење; анализа и провера одговора; изношење мишљења и закључака; учење кроз игру, такмичење и истраживање.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Планирање и осмишљавање квизова; избор адекватних дигиталних алата; прилагођавање задатака узрасту ученика; вођење и модерирање активности; праћење напредовања ученика; давање повратне информације; подстицање сарадње и позитивне атмосфере; анализирање резултата и унапређивање наставе.

НАЗИВ РАДА	ИЗАЗОВИ АДАПТАЦИЈЕ УЧЕНИКА СА РАЗРЕДНЕ НА ПРЕДМЕТНУ НАСТАВУ
АУТОР/И	МИРЈАНА ВИЛОТИЋ ОШ „Лаза К. Лазаревић” Шабац
ЦИЉ	Квантитативном анализом података добијених Гоогле упитником намењеног ученицима, родитељима наставницима и бившим учитељима утврдити неке специфичности адаптације генерације ученика петог разреда. Сачинити Акциони план унапређења, који је путоказ одељењским старешинама, учитељима и свим заинтересованим за будуће генерације петака.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Истраживање које се традиционално реализује у школи од 2012. Школске 2025/26. реализовано је путем Гоогле упитника. Обухваћен је велики узорак ученика (125), родитеља (125) наставника који предају ученицима петог разреда (25) учитеља (7) Гоогле упитник је садржао питања затвореног и отвореног типа. Био је анониман за све учеснике истраживања. Резултати истраживања се представљају на седници Наставничког већа, Савета родитеља, часовима одељенских заједница, родитељским састанцима у свим одељењима петог разреда. Истраживање се бави доживљајима преласка из четвртог у пети разред, задовољством стеченим знањем у млађим разредима као основу неометног праћења наставе у петом, идентификовању потешкоћа у предметима који се по први пут уче у петом разреду, који су „омиљени“ предмети и да ли постоји узајамна веза између омиљености и поступака наставника који храбре и мотивишу, који су „тешки“ предмети и да ли постоји „критика“ у васпитном стилу наставника, које су најизразитије потешкоће, како се оне могу превазићи, колико ученици проводе времена у учењу, како су родитељи укључени у процес подршке, каква је сарадња са одељењским старешинама.... Као резултат истраживања настаје Свот анализа и Акциони план унапређења адаптације. Акциони план унапређења адаптације садржи предлоге свих испитиваних ученика, родитеља, наставника учитеља и може се анексом уврстити у Годишњи план рада. Истраживање почива на хипотезама и садржи кратак осврт на развојне карактеристике ученика петог разреда. Закључак презентованог истраживања представља смернице свим актерима школског живота, како се поједини аспекти могу унапредити. Акциони план односи се на унапредјења процеса адаптације ученика петог разреда кроз системску подршку у области организације учења, мотивације, међувршњачких односа, безбедности и сарадње школа-родитељи. Ученици су најважнији извор објективних информација. Учитељи су активни учесници испитивања. Имају кључну улогу у сагледавању неких потешкоца и давању предлога како се адаптација може побољшати. Улога учитеља је значајна у процесу припремања ученика четвртог разреда на предметну наставу (планирање рада, технике успешног учења, објективног вредновања постигнућа ученика).	

НАЗИВ РАДА	ВОЉЕНИ НИКАД НЕ УМИРУ
АУТОР/И	МИЛИВОЈЕ ПОПОВИЋ ОШ „Јован Дучић” Рођевићи
ЦИЉ	Пробудити емоције и никада не заборавити ученике и младе људе који су страдали у ОШ „Владислав Рибникар” 03.05.2023. и у селима Дубона и Мало Орасје 04.05.2023. године.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Поводом Недеље сећања и заједништва која се реализује у првој недељи маја месеца, а која је посвећена настрадалим ученицима из ОШ „Владислав Рибникар” Београд 3.05.2023. и младим људима 04.05.2023. у селима Дубона и Мало Орашје, Бачки парламент школе и моја маленкост заједно смо организовали хуману активност. Уз сагласност родитеља настрадалог мултиталентованог ученика Андрије Чикића реализовали смо изложбу фотографија које је он усликао. Приредба је отворена 05.05.2025. у присуству родитеља млађаног Андрије.	

НАЗИВ РАДА	ЕКОКЛИК – КРЕАТИВНОСТ НА ЧАСОВИМА, ВИ И ВОЛОНТЕРСКИМ РАДОМ
АУТОР/И	СИЛВИЈА НИНКОВИЋ ЈУ ОШ „Георги Стојков Раковски” Бања Лука
ЦИЉ	• развијање еколошке свијести, • развијање креативности, • развијање одговорности код ученика кроз волонтерски рад, као и примјена савремених дигиталних алата (АИ) у функцији учења.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
ОБЛИЦИ РАДА	Групни рад, тимски рад, индивидуални рад, теренски рад.
МЕТОДЕ РАДА	Истраживачка метода, пројектна настава, учење кроз рад, демонстрација, дискусија.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Рециклирани материјал (чепови, картон, папир...), АИ алати (Canva AI, Bing Image Creator), дигитални уређаји.
РЕСУРСИ	Природно окружење (парк), локална заједница, организација „Здраво да сте”.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• истражују проблеме загађења, • учествују као волонтери у заједници, • учествују у тимском раду, • креирају умјетничке инсталације, • користе АИ алате за израду дигиталних порука, • презентују резултате рада.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• организује и усмјерава рад, • подстиче истраживање и креативност, • координише активности и сарадњу, • интегрише дигиталне алате у наставу.
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	• волонтери и сарадници пружају подршку • локална заједница учествује у промоцији активности.

НАЗИВ РАДА	ТОЛЕРАНЦИЈА (ИНТЕГРАТИВНИ ЧАС ЧОС-а И ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА У САРАДЊИ СА ПЕДАГОГОМ)
АУТОР/И	АНА ЈОВАНОВИЋ, САЊА СИМИЋ ДЕ ГРАФ и МАРИЈА ПОПОВИЋ ОШ „Вук Караџић” Лозница
ЦИЉ	Развијање толеранције, међусобног поштовања и културе дијалога међу ученицима кроз интерактивну игру и радионичарске активности, као и утврђивање граматичких времена у енглеском језику The Simple Past Tense и The Past Continuous Tense кроз осмишљавање ситуација и толерантних решења.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Дана 13.3.2026. реализовали смо занимљиву радионицу о толеранцији у одељењу VI1 кроз сарадњу одељењског старешине Марије Поповић и педагошко-психолошке службе и педагошке саветнице. Час ЧОС-а реализован је у интеграцији са енглеским језиком. Одељењски старешина Марија Поповић припремила је ученике за радионицу кроз више часова ЧОС-а на тему толеранције. Педагог школе Ана Јовановић осмислила је занимљиву активност популарне игре „Мафија” али на толерантан начин. Педагошка саветница и наставница енглеског језика Сања Симић де Граф утврђивала је прошла времена са ученицима кроз конкретне ситуације решавања неспоразума на толерантан начин и вокабулара лепих речи и синонима за толеранцију, али употребу вештачке интелигенције за осмишљавање стрипа са порукама толеранције. На овај начин рационализовали смо наставни процес кроз интеграцију ЧОС-а и редовне наставе у сарадњи са педагошко-психолошком службом и повезивање са свакодневним животом кроз битну тему као што је толеранција мотивишући ученике да буду толерантни, добри и племенити али и да истовремено буду и креативни и кроз тимски рад осмишљавају и активности које ће довести до задовољства у учењу.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, групни, тимски рад, индивидуално изражавање ставова.
МЕТОДЕ РАДА	Разговор, игровне активности (игра улога), дискусија, кооперативно учење, проблемска метода.
СРЕДСТВА и ПОМАГАЛА	Наставни листићи, хамер, стикери, маркери, фломастери, лаптоп, пројектор, вештачка интелигенција и веб-алати.
РЕСУРСИ	Уџбеник енглеског језика за VI разред, речници, материјали педагошко-психолошке службе (сценарио за игру „Мафија”).
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Слушају наставнике, одговарају на постављена питања, износе своја искуства и мишљења, активно учествују у разговору, пажљиво слушају правила игре, постављају питања уколико нешто није јасно, прихватају додељене улоге, разговарају и покушавају да открију ко шири неспоразуме, гласају и доносе одлуке, осмишљавају ситуације из школског живота, користе Past Continuous и Past Simple за опис ситуације и решења, представљају своје примере осталим ученицима, дискутују, износе своје ставове, решења, анализирају. пишу речи на стикере, лепе стикере на пано у облику срца који је залепљен на таблу, читају речи својих другова, износе своје утиске, учествују у дискусији, завршавају реченицу: „Данас сам научио/ла да...”, „Толеранција значи...”.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Организују радионицу, објашњавају правила игре, подстичу ученике на разговор; одељењски старешина поставља питање: Да ли се у нашем одељењу понекад појаве неспоразуми? Како обично решавамо такве ситуације?; подстичу ученике на слободно изражавање мишљења, објашњавају да ће кроз игру и активности ученици видети како настају неспоразуми и како се могу решити на толерантан начин, усмеравају ученике током разговора, подстичу ученике да аргументовано, износе своје мишљење, воде рачуна о културној комуникацији, наставница енглеског језика подсећа ученике на употребу времена The Simple Past Tense и The Past Continuous Tense, даје пример реченица, помаже ученицима у формирању реченица, подстиче ученике да предложи толерантна решења, наставница енглеског дели ученицима стикере и објашњава задатак, подстичу ученике да размишљају о вредностима толеранције, читају неке од написаних речи, постављају питања ученицима: Како сте се осећали током активности? Да ли је било лако погрешно оптужити некога? Како можемо решити неспоразуме у стварном животу?, сумирају поруке часа.

АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Педагог: • поставља питања ученицима: Шта значи толеранција? • објашњава правила игре • представља улоге у игри: ширитељи неспоразум, градитељи разумевања, посматрач, чланови заједнице • наглашава правило културног и толерантног разговора • води игру и даје инструкције, усмерава ученике током разговора, подстиче ученике да аргументовано износе своје мишљење • води рачуна о културној комуникацији • поставља питања ученицима: Како сте се осећали током активности? Да ли је било лако погрешно оптужити некога? Како можемо решити неспоразуме у стварном животу? • сумира поруке часа.
--------------------------------	---

НАЗИВ РАДА	УЧЕНИЧКЕ ЗАДРУГЕ - МОГУЋНОСТИ И ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОСНИВАЊЕ
АУТОР/И	МИЛАН СТАНКОВИЋ ОШ „Младост” Велико Боњинце
ЦИЉ	Унапређивање ваннаставних и ваншколских активности, оснивањем ученичке задруге у школи.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Ученичке задруге имају значајну улогу у процесу спровођења образовно-васпитног рада у школама кроз ваннаставне и ваншколске активности. Доприносе развоју предузетничких компетенција ученика и наставника, остварују одређене бенефите, помажу афирмацији практичних активности, подршка су целокупном развоју школе. Да би се једна ученичка задруга основала и почела са радом неопходно је реализовати више корака и поступака. Према искуству које има ОШ „Младост” Велико Боњинце, кључни кораци су следећи: 1) Група заинтересованих наставника је неколико месеци пажљиво скенирала ресурсе којима школа располаже; унутрашње и спољашње. 2) Представила је усмено идеју на наставничком већу; 3) Директор школе је у име групе наставника поднео писмену иницијативу наставничком већу која је једногласно усвојена; 4) Иницијатива је одобрена и од стране Савета родитеља, стручних тимова у школи; 5) Школски одбор је на оснивачкој седници донео одлуку о оснивању, усвајањем Оснивачког акта; 6) Рад на прикупљању документације за регистравање у АПР-у; 7) Након добијања решења о регистрацији приступа се формирању Скупштине задругара, избору чланова управног и надзорног одбора; 8) Скупштина задругара доноси правила за рад ученичке задруге; 9) Управни одбор доноси пословник о раду ученичке задруге, усваја програм рада, обавља и друге активности прописане правилником о раду ученичких задруга. Да би једна ученичка задруга заживела у пракси неопходно је испунити одређене предуслове: • Ресурси за одређене делатности, аутентични производ из школе • Мотивисаност наставника и ученика • Визија, шта даље, након заживљавања...	
ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални, групни.
МЕТОДЕ РАДА	Демонстративна, метода практичних радова, дијалоска.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Материјал за производњу, опрема за теоријска објашњења.
РЕСУРСИ	Вишак школског простора, специфични таленти наставника задругара.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	Ученици прате, посматрају, питају, учествују у лакшим, безбедним пословима...
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	Наставници задругари објашњавају, моделују процес производње, теоријски обрађују одређене теме и спроводе практичне процедуре...
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	Сви остали учесници промовишу активности ученичке задруге.

НАЗИВ РАДА	30 СЕКУНДИ ЗА ЗДРАВЉЕ
АУТОР/И	МАРИЈА МИЛОВАНОВИЋ ОШ „Стефан Немања” Ниш
ЦИЉ	Развијање свести ученика о значају редовне физичке активности и кратких пауза током учења кроз примену micro:bit уређаја за мерење времена, уз подстицање активног, искуственог и смисленог учења.
ОПИС ПРИМЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ	
Пример добре праксе „30 секунди за здравље” заснива се на примени micro:bit уређаја као тајмера у циљу увођења кратких физичких активности током наставног процеса. Активност је осмишљена као део свакодневне наставе, у виду активних пауза које трају 30 секунди и реализују се између наставних задатака или у тренуцима пада концентрације ученика. Ученици, притиском на дугме micro:bit уређаја, покрећу одбројавање од 30 секунди, током којих изводе једноставне физичке вежбе (чучње, скокове, трчање у месту). По истеку времена, уређај даје звучни сигнал, чиме се активна пауза завршава и ученици се враћају предметним задацима. Овај приступ омогућава ученицима да кроз непосредно искуство увиде значај кратких физичких активности за очување здравља, али и за побољшање концентрације и успешније учење. Истовремено, ученици стичу основна знања о мерењу времена и примени технологије у свакодневном животу, чиме се развијају њихове дигиталне компетенције и функционална знања. Посебна вредност овог примера добре праксе огледа се у његовој једноставности и примењивости у различитим наставним ситуацијама и предметима. Активност не захтева сложену припрему, лако се интегрише у наставни процес и може се прилагодити узрасту ученика и циљевима часа. Резултати примене показују повећану мотивацију ученика, већу укљученост у рад, развијене позитивне навике у вези са кретањем и бригом о здрављу. Ученици радо учествују у активностима, показују иницијативу и интересовање за коришћење micro:bit уређаја и у другим наставним ситуацијама.	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални.
МЕТОДЕ РАДА	Дијалогска, демонстративна, метода практичног рада.
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА	Микробит уређаји, папири, оловке.
РЕСУРСИ	YouTube, платформа за програмирање Microsoft MakeCode for micro:bit.
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	• Учешће у активним паузама • Употреба micro:bit уређаја • Бележење резултата, поређење • Учешће у дискусији.
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	• Писање кода • Објашњење начина рада • Најава пауза • Праћење рада ученика • Вођење дискусије.

NAZIV RADA	SOCIO-EMOCIONALNO UČENJE I UTJECAJ NA MENTALNO ZDRAVLJE UČENIKA
AUTOR/I	RENATA KOLAREC i IVA KOVAČEVIĆ OŠ Slavka Kolara, Kravarsko
CIJ	Osnaživanje učenika kroz razvoj socijalno-emocionalnih kompetencija kojima stječu i učinkovito primjenjuju znanje, stavove i vještine potrebne za razumijevanje i upravljanje emocijama, postavljaju i postižu pozitivne ciljeve, osjećaju i pokazuju empatiju za druge, uspostavljaju i održavaju pozitivan odnos te donose odgovorne odluke.
OPIS PRIMERA DOBRE PRAKSE	
Kontekst i polazište: Suvremeni izazovi, poput pretjerane izloženosti digitalnim tehnologijama, sjedilačkog načina života i promjena u obiteljskoj dinamici, značajno utječu na mentalno zdravlje djece, što se u učionici manifestira kroz emocionalnu nestabilnost, smanjenu koncentraciju i manjak socijalnih vještina. Ovaj rad predstavlja strukturirani pristup očuvanju i unapređenju mentalnog zdravlja učenika kroz implementaciju modela socijalno-emocionalnog učenja (SEU). Primjer dobre prakse temelji se na CASEL modelu koji obuhvaća pet ključnih kompetencija: Svijest o sebi: Učenici uče prepoznavati i imenovati emocije, svoje i kod drugih te prilagođavati svoje ponašanje. Samoupravljanje: Primjenjuju se tehnike samoregulacije, poput vježbi disanja i korištenja senzornih boca za smirivanje. Društvena svijest: Razvijanje empatije i razumijevanja drugih kroz analizu književnih djela i medijskih sadržaja. Vještine odnosa: Kroz suradničko učenje i projekte poput „Na putu dobrote”, učenici vježbaju asertivnu komunikaciju i rješavanje sukoba. Odgovorno donošenje odluka: Poticanje učenika na razumijevanje uzročno-posljedičnih veza njihovih postupaka. Realizacija aktivnosti: Aktivnosti se provode kontinuirano kroz integrirani pristup u redovnoj nastavi i na satovima razrednika. Suradnja s roditeljima i stručnom službom: Važan segment rada je edukacija roditelja o važnosti postavljanja granica u digitalnom svijetu, poticanju dječje samostalnosti, kreativnosti i odgovornosti. Suradnja učitelja i pedagoga osigurava holističku podršku svakom djetetu. Zaključak: Provedba ovih aktivnosti rezultirala je vidljivim poboljšanjem razredne klime, osnaživanjem učenika za suočavanje sa stresom te razvojem otpornosti. Ovakav pristup transformira školu u prostor koji ne nudi samo akademska znanja, već postaje istinski „poligon za život” u kojem je mentalno zdravlje temelj svakog uspjeha.	
OBLICI RADA	Frontalni rad (uvodna izlaganja), individualni rad, rad u parovima i skupni rad.
METODE RADA	Razgovor, radionice socijalno-emocionalnog učenja, vježbe disanja i opuštanja (mindfulness), analiza situacija, vođena fantazija, vizualizacija i projektna nastava.
SREDSTVA I POMAGALA	Multimedijalna prezentacija, kartice osjećaja, senzornu boce, tegla zahvalnosti, slikovnice, filmovi (npr. „Izvrnuto-obrnuto”).
RESURSI	Smjernice Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), CASEL model kompetencija, nacionalni preventivni programi i stručna literatura iz područja pedagogije i neuroznanosti.
AKTIVNOSTI UČENIKA	Prepoznavanje i imenovanje ugodnih i neugodnih osjećaja, prakticiranje vježbi disanja (npr. „miriši cvijet – ugasi svijeću”), sudjelovanje u projektima „100. dan u školi” i „Na putu dobrote”, razvoj asertivnosti i empatije kroz suradničko učenje.
AKTIVNOSTI NASTAVNIKA	Planiranje i vođenje radionica, praćenje emocionalnog stanja učenika, suradnja sa stručnom službom (pedagogom), edukacija roditelja o važnosti odgađanja zadovoljstva i samostalnosti djeteta.
AKTIVNOSTI OSTALIH UČESNIKA	Pedagog osigurava stručnu podršku i materijale; roditelji aktivno sudjeluju u primjeni naučenih vještina kod kuće, ograničavajući digitalnu izloženost i potičući socijalne interakcije.